

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

Anyaországiak és erdélyiek.

Északerdélynek és a Székelyföld egy részének az anyaország-hoz történt visszacsatolása által a fentjelzett két ország-rész és a törzsmagyar-ság közül eltűnt a huszonkétéves mesterséges ország-határ, s az addig szétválasztott magyarság boldogan borult egymás keblére. A bécsi döntés által jelentős lépéssel haladt előre a szétszakított magyarság egyesítésének ügye.

Annál fájdalmasabb tehát, hogy az egyesülés után többször halljuk az »anyaországi« és »erdélyi« megkülönböztetéseket. Ma a nemzeti egységesítés korában élünk. Minden nemzet életében szerves folyamatok mennek végbe a célból, hogy a nemzet mint egységes, egymásért élő társadalom legyen az élet állami alapja. A magyar nemzet életében egészséges jelei vannak az egységes társadalmi szerkezeten felépülő szociális állam megerősödésének. Ezzel a haladással szemben kétségkívül visszamaradást jelent az anyaországi és erdélyi magyarok közötti különbségtétel.

Ennek a megkülönböztetésnek legfájdalmasabb jele, ha az erdélyiek az Erdélyen kívül élt magyarokat »regátiaknak« vagy »ejtő-ernyősöknek« nevezik; vagy ha az anyaországból jöttek közül valaki kijelenti, hogy mindazok a magyarok, akik a román megszállás alatt Erdélyben éltek: »erkölcsileg fertőzöttek és így megbizhatatlanok«. Amennyire helytelen és sértő ez a két kitétel, épen annyira elkerülendő is. Ez annál könnyebb, mivel ezek a kiütöző és megbotránkoztató, beteges jelenségek, hála Istennek, nem általánosak.

Ha a kérdés mélyére tekintünk, komolyabb és a nemzet egysége szempontjából értékesebb jelenségeket figyelhetünk meg. Vannak olyan nemzeti értékek, amelyek a különböző helyzetben élt magyarokban inkább kifejlődhetnek.

Az erdélyi magyarság, amint azt Teleki Béla, az Erdélyi Párt elnöke programbeszédjében megállapította, már átment azokon az új nemzet-társadalmi forradalmon, amely alapfeltétele az új, korszerű magyar reformnak. A közös szegénységben a társadalmi rétegek közelebb kerültek egymáshoz és felismerték, hogy egymás

őszinte támogatása által tarthatják fent a nemzetet. Erdélyben felismertük, hogy minden állami életnyilvánulásnak, az állami élet minden tényezője minden tevékenységének nem önmagát, hanem a nemzetet kell szolgálnia. Az erdélyi ember előtt nincs hitele az üres szavaknak, a felesleges formáknak. Itt nem azt keressük, ami elválaszt, hanem azt, ami összekapcsol, egybekovácsol bennünket. Megtanultuk az embert munkája, egyéni, erkölcsi értéke szerint tisztelni. Mi tudjuk, hogy az állami élet sejtjeit egyházi és társadalmi szervek munkája által kell élettel megtölteni. Mindezt az anyaországi magyarok legkiválóbbjai is éppen ilyen jól tudják, de nekik ezeknek az elveknek az alkalmazásában, kipróbálásában kevesebb tapasztalatuk van, mint nekünk. Mi az élet tapasztalatai útján jutottunk el egy új magyar nemzeti társadalom felépítésének elveihez. Miután ezek az elvek kipróbált alapjai a nemzeti életnek, ezekkel örömmel szolgálunk a többségi sorsban élt magyar véreinknek.

Ezzel szemben azonban azt is meg kell látnunk, amit a kisebbségi sorsot nem élt magyaroktól nekünk kell megtanulnunk. Mindenek előtt azt kell élesen meglátnunk, hogy mi nem hordozzuk a magyar államért való felelősséget olyan mértékben, mint ők. Mint magyar államon kívül, idegen államban élt magyarok bizonyos tekintetben elszoktunk az állami élet objektív tényeivel és tényezőivel való komoly számolástól. Megtanultuk az állami életet fonákáról nézni és nem vállalni az államért való felelősséget. El kell ismernünk, hogy a magyar állami élet az elmúlt huszonkét év alatt nagy változásokon ment keresztül. Több fegyelem és szociális tartalom van a mai magyar államban, mint volt a világháború előttiben. Az állam ezért a polgárok egyéni és az állam közös érdekének a szolgálatában sok olyan intézkedést tesz, amely előttünk ugyan szokatlan, de feltétlenül szükséges. Különösnek tetszhetik a megállapítás, de a tényeknek megfelel, hogy az Erdélyen kívüli magyarságban több a lendület, az élet ideális tényei iránti érzék, mint bennünk. Mi tulságosan érzékenyek vagyunk a nehézségek meglátására, — ebben nincs is hiba, ha ehhez hozzájárul a megoldások felé való állhatatos előretörés. Belső nyugalmunk hiányában és az örökös bizonytalansági érzetek következtében kis jelekből nagy bajokra következtetünk, örökösen katasztrófáktól félünk. Több belső öntudatot, méltóságérzetet és szilárdabb bizalmat kell a többi magyaroktól tanulnunk.

A különbségek kiélezése helyett alkalmat kell keresni arra, hogy értékes vonásaikat kölcsönösen megismerhessék a különböző sorsu magyarok. Ilyen alkalmak szerzésére, esetleges ellen-

tétek elsimitására elsősorban az egyház hivatott. Az egyházi előjáróknak, gyülekezeti munkacsoportok vezetőinek elemi kötelessége olyan közösségek, találkozások létrehozása, ahol lélekben találkozhatnak az egymástól mesterségesen elszakított ma gyarok.

Az óra történelmi parancsa a legteljesebb magyar összefogás. Ennek már alig akadály a trianoni határ és nem lesz akadály az egészen felszines anyaországi és erdélyi magyar megkülönböztetés. Annál kevésbé lesz az, minél inkább az értékesebb magyarságot keressük egymásban és tanuljuk meg egymástól. László Dezső.

Könyvözön.

Tabéri Géza frappáns cikket irt a Nagyvárad című napilapban a könyvügynökök valóban elviselhetetlen áradatával szemben. Cikkéből idézzük az alábbiakat:

»Kezdetben vala Vizözön. Nem látszott ki belőle más, mint az Ararát. Jelenleg van a Könyvözön. Ebből viszont fejebubja se látszik az olvasónak.

Nem a hivatásos könyvkiadók belterjes könyvterjesztésének módszereit illeti bírálat, hanem csak azokat az alkalmi nagyvállalkozásokat tiltakozás, melyek különfajta eszmei célok lobogója alatt vitorláznak Könyvözön vizein. Bajtársi, nemzeti, különböző felekezeti vagy társadalmi köntös a legdivatosabb jelen idényben ez alkalmi nagyvállalkozóknál. Kraváti pedig egy-egy magasrangu személység ajánlósa, amit alkalmasint gyöngé pillanatában vagy a kapacitálásban kimerülten látott el kézjegyével önmagyméltósága, Golf-áram végül az özönben a Nyájas Olvasó együgyü hiúsága. Mert az Albumban, Emlékkönyvben, Müben dicsérő szavakat annyit aggathatsz tenmagadra, amennyit önteltséged és rossz izlésed elbir. Nagyobb stratégiának látszol Napoleonnál, elszántabb hősnek Leonidásnál az Emlékkönyvben. Az ügynök addig magasztalja ékes hangodat, amig csőrödből ki nem hull számára a kötleveél sajtja.◀

Szomoruan kell megállapítanom, hogy a »Rab Erdély Krónikája« című emlékkönyv is, melynek érdekében püspök urunk hivatalos lapunkban felhívást tett közzé az előfizetők fogásának Tabéri által kipellengérezett ügynökök általi gyűjtéséhez fogott. Legalább is nálam már járt két szerkesztő úr s a Püspök urra való hivatkozással mindenképpen és feltétlenül megakarták rendeltetni a művet. Kérdést intéztem a püspök úrhoz az ügyben, ki a következő felvilágosítást adta: Tekintettel a készülő munka felelős kiadójának és

szerkesztő bizottsági tagjainak illusztris személyeire s a velem ismertetett tartalomjegyzék tervezetre, helyesnek és szükségesnek tartottam, hogy az emlékkönyvben a mi református egyházközségeink küzdelmes élete is megörökíttessék az utókor számára, de minden személyi hiúság keresés érdeke nélkül. Nevemmel való előfizetők gyűjtésére azonban senkinek felhatalmazást nem adtam. Magam is csodálkoznám, ha ezt a munkát házalással kívánnák értékesíteni. A nyilatkozat tiszta és világos: minden lelkipásztor tegyen eleget Püspök urunk kérésének és egyházközsége román megszállás alatti küzdelmeit foglalja tömören és lehetőleg személytelenül írásba. Megrendelni azonban minden befogástól mentesen, csak az rendelje meg a könyvet, aki akarja. A magam részéről előre, sok keserű tapasztalaton okulva, még akkor sem rendelném meg, ha pillanatnyilag volna is 60 Pengőm. Majd ha megjelent s az lesz, aminek ígérik, akkor, de csak akkor megvehetem. O. I.

| ❁❁❁❁❁ | HIREK | ❁❁❁❁❁ |

A kultusz miniszter elrendelte, hogy azokban a községekben, amelyekben 15nél több magyar gyermek él, nemzetiségi környezetben, számukra külön osztály létesíttessék, addig is, amíg az új tantermek építésével, az igények kielégítése végleg meg történhetik. A kisebb csoportokban élő magyarok oktatása iránt a miniszter népiskolai internátusok létesítésével kíván gondoskodni. A gyermekek nagyrészt ingyenes ellátásban részesülnek. A miniszter kárpátaljai és erdélyi körutja alhalmával, a szórványkérdés legkiválóbb erdélyi szakértőinek megbízást adott az adatfelvételekre, a keleti és erdélyi területeken, hogy megindulhasson a román és rutén falvakban élő magyar gyermekek, magyar nyelvű oktatása. Ezzel szemben a nem magyar anyanyelvű gyermekek oktatása a nemzetiségi vidékeken mindenütt anyanyelvükön fog történni.

Kifüggesztették a keresztet a képviselőházban. Tasnádi Nagy András bejelentette a képviselőházban, hogy annak jeléül, hogy a keresztyén Magyarországon keresztyén törvényhozás működik, elnöki hatáskörében kifüggesztette a teremben a keresztet.

A romániai német hitfelekezeti iskolák Andreas Schmidtnek, a Romániai Német Népcsoport vezérének Vilhelm Staedel evangélikus és Pacha Ágoston római katolikus püspökkel történt meg egyezése értelmében megszűnnek és a népközösség szerveibe olvadnak be az összes német felnőtt és ifjúsági vallásos egyesületei és szövetségei is.

Ravasz László dr. az Egyetemes Konvent elnöke június 26-án ünnepelte püspökké választásának husz esztendő évfordulóját. A jó Isten adjon továbbra is erőt egészséget elhívott szoigájának, mindnyájunk büszkeségének.

Feléled a nagyváradai református tanítónőképző. A Trianon előtti Nagyváradnak egyik legjelesebb iskolája a ref. tanítónőképző volt. Modern épülete, kitünő internátusa, jeles tanárkara tette az intézetet Kolozsvár—Zilah—Nagyvárad—Szeged vidékének kedvelt iskolájává. Sajnos, ez az iskola is áldozata lön a román sovínista kulturpolitikának. A felszabadulás után a református egyház azonnal megtette a szükséges lépéseket, hogy tanítóképezdését a tetszhalálból feltámassza. Messze vidékeknek ezt a kedvelt iskoláját nem feledték el a szülők s naponta érkeznek tudakozódó levelek: megnyillik-e megint? Örömmel adjuk hírül, hogy igenis megnyilik. A református tanítónőképző-intézet első évfolyama, mint a modern tunitónőképzéshez tartozó leányliceum első osztálya 1941 szeptember 1-én megnyilik. Szükség is van reá. A megszállott területek hazatértével nagy a tanítóhiány. Szükség van különösen tanítónőkre, mert az elemi iskola alsóbb osztályaiban a miniszteri rendelkezés szerint nők alkalmazandók. A tanítónői pálya tehát biztos jövendőt ígér. A tanítónőképzővel kapcsolatos internátusba és a tanítónőképző első évfolyamára a jelentkezéseket már most elfogadja a nagyváradai református Lorántffy Zsuzsánna Leánynevelő-intézet Igazgatósága.

Érettségizettek is mehetnek tanítói pályára. A Hivatalos Közlöny június 15-iki számában a 62.168—1941. V. K. M. V—3. számú rendeletével kimondja, hogy a következő, 1942—43. iskolai évben az érettségivel rendelkezők átléphetnek a tanító- és tanítónőképzők V. osztályába, ha az előirt különbözeti vizsgát sikeresen leteszik. A régebbi rendszer az volt, hogy az érettségizettek a képző IV. osztályába léphettek csak s így csak két év múlva jutottak tanítói oklevélhez. A rendkívüli körülményekre való tekintettel most ez a két év egyre rövidült, ami valószínűleg nagy számban fogja növelni a tanítói pályára készülők számát. A különbözeti vizsgálatra való engedélyt a királyi tanfelügyelőségtől kell kérni. Közelebbi felvilágosításokat a helyi tanítóképzők adnak.

Érdekes magyarságtudományi előadást rendeznek a debreceni nyári egyetemen. A debreceni Tisza István Tudományegyetem az idén is megrendezi világszerte ismert szünidei tanfolyamát, a Nyári Egyetemet augusztus 1-től 18-ig. Az idei tanfolyam szervezési munkálatait *dr. Milleker Rezső* egyetemi tanár irányítja. A tanfolyam programjának középpontjában a magyarságtudományi előadássorozat áll, amelynek megrendezésével a Nyári Egyetem vezetősége a helyes magyar önismeret elmélyítésének és

egységes magyar közszellem kialakításának ügyét kívánja szolgálni. A magyar nyelvű előadássorozat összeállításánál elsősorban a visszatért magyarság érdeklődését tartották szem előtt. A magyar nyelvű előadásokkal párhuzamosan német és olasznyelvű előadásokat is tartanak kiváló külföldi és magyar szaktudósok. A nyelvleckék a modern nyelvek elsajátítását teszik lehetővé. Az előadások időpontját úgy választották meg, hogy a modern városi strand- és gyógyfürdő és a gyönyörű nagyerdő nyújtotta üdülési lehetőségeket, valamint sportolási alkalmat a hallgatóság kihasználhassa. A Nyári Egyetem tanulmányi programját hangversenyek, kirándulások, népművészeti- és táncbemutatók teszik változatossá. Féláru utazás Debrecenbe és vissza, vizum- és hajókedvezmény áll a hallgatóság rendelkezésére. A tanfolyamra előképzettségre való tekintet nélkül bárki beiratkozhatik. A részvételre vonatkozóan mindennemű felvilágosítást készséggel ad a Nyári Egyetem titkársága (Debrecen, Központi Egyetem).

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

1686—1941-II. sz KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi népiskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a VKM. 55.500—1941. V. ü. o. rendeletéből a következőket:

A visszacsatolt keleti és erdélyi területen működő nem állami népiskolák tanítói állásainak ideiglenes betöltésekor követendő eljárásra nézve a jövőben az alábbiak az irányadók:

I.

A) A tanítói állások száma.

Az államsegélyt élvező tanítói állások számának megállapítására vonatkozólag *általánosságban* a következő elvek irányadók annak tekintetbe vétele nélkül, hogy a román uralom idején hány szervezett állás volt.

30—60	tanulólétszám	1	állás
61—100	„	2	„
101—150	„	3	„

és így tovább 50-ként eggyel több állás fizetéskiegészítő államsegélyét biztosítja.

B) Helyi javadalom.

2. Ha valamelyik tanítói állás a román uralom idején nem volt megszervezve és annak megszervezése az A) pontban foglaltak értelmében megokolt, a helyi javadalom végleges megállapításáig az álláshoz az iskolafenntartónak évi 140 Pengő helyi javadalom szolgáltatását kell ideiglenesen vállalni.

A 2. pontban foglaltak szerinti helyi javadalmat, a felekezeti

iskolák fenntartói az egyházi főhatóságtól jóváhagyott és az illetékes közigazgatási bizottságtól láttamozott »ideiglenes díjlevél«-ben biztosítsák.

II.

Az állások ideiglenes betöltése.

Ha valamely nem állami iskolánál a tanítói állás elhalálozás, lemondás, nyugdíjazás, vagy valami más ok folytán megüresedik, vagy pedig az iskolánál a már megszervezett állásokon kívül a jelen rendelet A) pontjában foglaltak alapján újabb állás szervezése válna lehetővé, az állást ideiglenesen az alábbiak figyelembetartásával kell ideiglenesen betölteni:

Az állás betöltésének rendes formája az iskolaszék által megajándékozható választás. A pályázatot 3 heti határidővel a »Néptanítók« lapjában kell és ezenkívül valamelyik egyházi értesítőben, vagy más hivatalos közlönyben lehet 21 napi határidővel megjelentetni.

A pályázók közül egyszerű szótöbbséggel megválasztott tanító részére az I. B) pontban körülírt ideiglenes díjlevelet kell kiállítania. Ez alapon kell a fizetéskiegészítő államsegély kiutalásáért folyamodni. A folyamodványban jelteni kell, hogy az iskolának hány beiratkozott tanulója van, hány tanító részesült eddig fizetéskiegészítő államsegélyben? Ha a tanítót valamely megüresedett állásra választották meg, ki volt az elődje és az mikor, mely okból távozott? Az államsegély kiutalását kérő folyamodványhoz csatolni kell a tanító oklevelét, újabbkeletű illetőségi és erkölcsi bizonyítványát, a tanító pályázati kérvényét, iskolaszéki igazolványt arról, hogy a tanító állását mikor foglalta el, továbbá az eskü (fogadalom) letételéről szóló igazolványt, valamennyi okmányt eredetiben, ha ez nem volna lehetséges, kir. közjegyző által hitelesített másolatban kell csatolni.

A választott tanítók részére a fizetéskiegészítő államsegély kiutalását a fentebb közölt módon a kir. tanfelügyelő útján, illetőleg, ha a közigazgatási bizottság tanügyi albizottsága már megalkult, ennek útján kell kérni.

Felhívom a figyelmet arra is, hogy ha valamely iskola olyan tanerőt alkalmaz, aki az elmúlt 22 év alatt a román állam területén lakott, az ilyen tanerők fentebb jelzett okmányain kívül a 900—1941. M. E. rendelet 5. §-ban előírt személyi lapját is fel kell terjeszteni.

Ezeknek megfelelően mindazok a tanítók, akiket a folyó tanév folyamán alkalmaztak s beosztásuk a Hivatalos Közlönyben nem jelent meg vagy azt más úton meg nem kapták, folyamodjanak a

Attila
tanítók
költség
Feltett

VKMinisztériumhoz a közigazgatási bizottság útján fizetéskiegészítő államsegélyük kiutalása végett.

Mivel a közigazgatási bizottság tanügyi előadója az illetékes tanfelügyelő, a kérvényeket leghelyesebb a tanfelügyelőségénél beadni.

A kérvényhez a VKMiniszteri rendelet értelmében mellékelni kell a következő okmányokat eredetiben vagy kir. közjegyzőileg hitelesített másolatban:

1. Ideiglenes díjlevél, következőképen záradékolva: Jelen díjlevelet elfogadom, Dátum. Tanító aláírása.

2. Benépesítési kimutatás. Tartalmazza a beírt tanulók kimutatását tanítónként és az államsegélyben részesülő tanítók számát.

3. Jelentés a tanítói állás megüresedéséről, amelyből megállapítható az eltávozott tanító neve, a távozás időpontja, a távozás oka. Ez lehet a) lemondási nyilatkozat, b) halotti anyakönyvi kivonat, c) nyugdíjazási rendelet, d) állásából való elmozdítást kimondó jogerős ítélet.

4. Ujabb keletű 4 éven belül kelt illetőségi bizonyítvány.

5. Ujabb keletű 3 hónapon belül kelt erkölcsi bizonyítvány.

6. A tanító oklevele.

7. A tanító pályázati kérvénye.

8. Iskolaszéki igazolvány a következő tartalommal: Alulírott iskolaszéki elnök ezennel igazolom, hogy N. N. tanító a ref. elemi iskoláúál állását 19..... évhónapján elfoglalta.

9. Az eskü (fogadalom) letételéről szóló igazolvány. Ennek megszerzése végett az újonnan választott tanító állásba lépésének napján, ha pedig június 1 — augusztus 31. közt választották meg, szept. 1-én az illetékes tanfelügyelőségénél eskütételre jelentkezik, lehetőleg az összes választási iratokkal, beleértve az esperesi megerősítést is, vagy sürgős állásfoglalás esetében legalább is a választási jegyzőkönyvi kivonattal.

A fent elsorolt mellékleteken kívül ezen alkalommal he kell mutatni a tanító házasságlevelét, gyermekeinek szül. anyakönyvi kivonatát, eddigi működési bizonyítványait és ha van OTBA igazolványát.

Ajánlatos ezenkívül bemutatni, ill. a kérvényhez mellékelni a pályázati hirdetmény egy példányát (az egész lappéldányt), természetesen azoknál, akiket a »Néptanítók« lapjában meghirdetett pályázat alapján választottak meg.

Ugyancsak ajánlatos mellékelni a következő nyilatkozatot: »Büntetőjogi következmények terhével kijelentem, hogy az 1939. évi IV. tc. 1. §. értelmében nem vagyok zsidónak tekinthető és az

idézett tc. 1. §-ának 6. bekezdésében foglalt korlátozás alá sem esem.« Ennek kiegészítéséül ajánlatos készenlétben tartani saját és a szülők eredeti szószerinti keresztlevelét.

Ha államsegélyben részesülő tanító állásából eltávozik, vagy állását változtatja, azonnal jelenteni kell az Illetményhivatalnak s ezt a körülményt meg kell említeni a változásról a felettes egyházi és állami hatóságokhoz tett jelentésben.

Fentiek szerint folyamodjanak fizetéskiegészítő államsegélyért azok a tanítók, akiket a folyó tanévben alkalmaztak s mostanáig fizetéskiegészítő államsegélyt nem kaptak.

Nagyvárad, 1941 június 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2228—1941.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Lelkészi Hivatalnak.* A konventi Elnökségtől nyert tájékoztató értesítés szerint a magyar szórványgyermek ellenőrzése és oktatása intézményesen megoldást nyert, mert ezek a gyermekek már a jövő tanév kezdetétől fogva nagyobb református gyülekezetek magyar tannyelvű iskolával bíró székhelyén a kultusztárca terhére egyenként magyar családi ellátásba kerülnek.

A kis lélekszámú de magyar tannyelvű iskolát nélkülöző szórványokban levő tanköteles növendékek anyanyelvű beiskolázásának erre a célra a cimben említettek figyemét felhívom.

Bárcsak tájékoztató értesítésről van szó, felhívom szórványokat gondozó Lelkésztestvéreimet, hogy már most írják össze azokat a szórványbeli református magyar gyermekeket, akiknek magyar tannyelvű beiskolázása lakóhelyükön nem biztosítható s azt nekem július hó 15-ig jelentsék a következő rovatokkal: község, vármegye, a gyermek neve, szüleik foglalkozása, hány magyar tanköteles van az illető községben. Volt-e az illető községben 1940—41. tanévben magyar tannyelvű iskola.

Nagyvárad, 1941 június 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2279—1841.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Elemi Népiskolai hatóságnak.* A VKM. ugy rendelkezett, hogy a jövőben mindazon államsegéllyel eszközölt elemi népiskolai építkezésről, melynél az építető a munkálatokat az államsegélynek az illetékes államépítészeti hivatal csekkszámlijára történő kiutalásától szánított 45 napon belül meg nem indítja, az államépítészeti Hivatal azonnal tegyen részletes, megokolt jelentést, hogy annak alapján az államsegély felhasználásáról intézkedhessék.

Tudomásvétel végett azért közlöm, hogy az esetleges iskolaépítési államsegélyek kiutalása után az illetékesek féltétlenül gondos-

kodjanak az építkezés határidőben történő megindításáról, nehogy az államsegélyt a VK. Minisztérium más célra használtassa fel.

Nagyvárad, 1941. június 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2324—1941.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamevnyi kebelbeli Tanárnak és Tanítónak.* A m. kir. honvédelmi miniszter folyó év július és augusztus havában leventeparancsnokképző tanfolyamokat rendez az egyes hadtestparancsnokságok területén. A tanfolyamon résztvehetnek olyan tanárok és tanítók, akik eddig még ilyen tanfolyamot nem végeztek s olyanok akik a honvédségnél már katonai kiképzésben részesültek vagy cserkésztszti igazolványuk van.

Fontosnak tartom, hogy a leventeparancsnoki tisztséget lehetőleg pedagógiaileg képzett személyek lássák el.

Ezért Egyházkerületünk oktatói személyzetét felhívom, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek a tanfolyamokra.

A tanfolyamokra vonatkozó részletes tudnivalók ügyében kísérik figyelemmel a főigazgatóság, ill. a tanfelügyelőség felhívását.

Jelenkezéseket ezen felhívás szerint az illetékes kir. tankerületi főigazgatósághoz, ill. kir. tanfelügyelőséghez kell beküldeni.

Hivatalomnak a tanfolyamra behívottak jelentsék behívásukat.

Nagyvárad, 1941 június 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2128—1941.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Kivonat a »Budapesti Közlöny« 1941 jun. 1-i 124. számából. 2. old.

Nagy Ferenc, Kisgyörgy János, Gál Mihály, Kádár Gyula máramarosszigeti, Tóth Zoltán, Kakassy János, Jodál Károly, Jámbor Sándor, Nagy Béla, Horváth István, Csapó Sándor, Takács László, Bede Lajos, Bezdek István, Jaskó József, Ligeti Imre, Dronka András, Nagy Ferenc szatmárnémeti ref. gimnáziumi tanárok részére ideiglenesen fizetéskiegészítő államsegélyt engedélyezett, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter. 4. old.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter polgári iskolai ideiglenes fizetéskiegészítő államsegélyt engedélyezett:

Gálbory Erzsébet, Ambrus Julia, Joós Viola, Varga Éva, dr Vadászné: László Margit nagyvárad, özv. Bánhidyné Nagy Teréz, Lengyelné Kooréh Rozália, Ungerné Asztalos Borbála, Bodorné Horváth Berta, Szatmáry Jolán, Nagyné Farkas Ilona szatmárnémeti ref. polgári leányiskolai helyettes tanároknak.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Adorján Gusztáv, Asók István, Ádám Lajos. Bancsik János, Barlabás Ida Róza, Bartha

István, Báthory József, Bencze Margit, Benke Pál, Bessenyei István, Bod Ferenc, Bodné Nagy Piroska, Bodor Sándor, Bodorné Bottyán Irén, Bogáti Mihály, Borbély Sándor, Boruzs Ilona, Boruzs Magda, Bódi Imre, Bödiné Patócs Irén, Czirják Ferenc, Czirjékné Makray Emma, Cseh Imre, Csókáné Thamó Anna, Csósz Ferenc, Dancs Sándor, Darvas Irén Klára, Ebergényi Irén, Ecsedy Irén, Elekes Károly, Elekesné Mahulik Juliánna, Erdélyi József, Erdélyiné Sipos Mária, Farkas Nándor, Fazekas Margit, Gendáné Makray Anna, Győrfi András, György Ilona, Győrki Gizella, Hajdu Sándor, Harkácsi Juliánna, Mattáné Krampa Gizella, Herczegh Kálmán, Holkó Anna, Horváth Géza, Horváthné Petyke Erzsébet, Högye Sándor, Huszár Benedek, Incze Ilona, Jakab Lajos, Jámbor Ferenc, Jászberényi Mihály, Jászberényiné Szabó Ilona, Kalas Sándor, Karikás Sándor, Kassay József, Katona Jenő, Kálmán Etelka, Kántor Péter, Kántorné Biró Ilona, Kelemen Ernő, Kelemen Etelka, Kelemenné Szelics Ilona, Kemecei György, Kenyeres Margit, Keszi Ilona, Kiss Béla, Kiss Erzsébet pelbárthidai, Kiss Ilona, Kiss Lajos, Kissné Kornya Juliánna, Kocsis József, Kolozsváry Berta, Koós Ferenc, Koós Zoltán, Kottra Gyula, Kovács Ferenc érbogyoszlói, Kósa Károly, Kósa Kiss György, Koósné Sziky Irma, Kuki Zoltán, Kulcsár Margit Ilona, Kürthy Erzsébet, Ladányi Károly, Lengyel Jenő, Masztics János, Máthé Lajos, Medgyessy Gyula, Mészáros Anna, Mihályi Sára, Mikó Lenke, Mikó Pál, Movik Gyula, Nagy Anna, Nagy Géza, Cs. Nagy Jolán, Nagy Magda, Nagy Mihály, Orbánné Petri Piroska, Ozsváth Pál, Ottmayer Ilona, Papp Etelka, Péter Béla, Polgári Vilma, Puy Géza, Radványi Mihály, Saszet Győző, Sándor Erzsébet, Sebő Károly, Sepsiné Hady Margit, Sillye Gyula, Sillye Kálmán, Sipos Imre, Sipos Pál, Szabó Dániel siteri, Szabó Lajos, dr Szatmáriné Kozicska Hermin, Szántó Béla, Szászné Szabó Viola, Szentés Béla, Szentpétery János, Szikszay Erzsébet, Szőke Ilona, Szőke József, Szurovec Róza, Takács Ilona, Tassy Vera, Tatár Erzsébet, Tatár Ilona, Tordai Ferenc, Ujváry Eszter, Vadnay Irma, Vargáné Ottmayer Erzsébet, Váczy Ilona, Várady Ferenc, Váry Margit, Versényiné Bernát Erzsébet, Vén István, Virág Sándor, Zágonyi Anna okleveles nem állami tanítók részére ideiglenesen fizeték-kiegészítő államsegélyt engedélyezett.

Akiknek neve ebben a Kimutatásban szerepel, de a beosztási VKMiniszteri rendeletet, ill. fizeték-kiegészítő illetményeiket még nem kapták meg, vagy nevük nem szerepel, de beosztásukat vagy illetményeiket megkapták, azonnal jelentsék.

Nagyvárad, 1941 június 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Pályázat. Szalacsi Ref. Egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra. A kántori javadalom különválasztva. Kántori javadalom: Lakás meléképületekkel, 1 kat. hold 769 □ udvar és kert, 12 kat. hold szántó. Évi 8 m. fa és 200 pengő, valamint stola. A földek adóját az egyház fizeti. Tanítói javadalom: Egyháztól évi 1008 pengő, valamint a szolgálati évek utáni államsegély-különbözet. Kölelességei: Templomi szolgálat oronával. Temetésen az ének vezetése. A belmissziói munkákban segédkezés és a kijelölt osztályok vezetése. A kantorproba ideje a pályázókkal közölve lesz. Az utiköltség megtérítésére csak a megvásztott tarthat igényt. A pályázat határideje a megjelenéstől 21 nap. Kellően felszerelt kérvények a Ref. Lelkészi Hivatal Szalacs Bihar vm. címére küldendők. Az állás szept. 1-én elfoglalandó.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületéből

május hó közepén

ELKÖLTÖZÖTT

Kossuth Lajos-utca

3 szám alá, a Református Lelkészi
Nyugdíjintézet bérházába
(Biharmegyei Takarékpénztár épülete)

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

N. T. REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATALNAK

Nagyvárad-~~12~~ LELKÉSZI HIVATAL, Kossuth utca 12

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

Ami rejtve volt eddig.

Ami rejtve volt eddig, lassan kezd kivilágosodni. Az L.-ik zsoldár fejezi ki ezeknek az apokaliptikus napoknak és korszaknak igaz értelmét: »Az erős Isten, uraknak Ura, szől és minden földet előhivja«. Az emberi agy belefáradt annak a kusza szövevénynek látásába, amit a nemzetek egymással való szövetkezésében, a szövetségek felbontásában, egymás biztosításában és egymás állításában véghezvisznek. Olyan sátánian fondorlatossá vált már a nemzetek egymáshoz való viszonya, hogy hinni egyik sem tud a másiknak, de ezért mégis szövetkeznek egymással. Az álnokság e nagy fertőzése átragad az egyénekre s az egyének egymáshoz való viszonyára is. Az emberi lélek sóbálvánnyá merevedhetik a világtörténelem újabb fordulata láttára, mikor a diktatúra nemzetek iszonyu hadigépezete ront egymásra s nyomása millió hadseregeket is úgy lapit össze, mint az egérfogó téglával nehezített lapja, mikor rácsapódik az egérre. Minden emberi számítás megszégyenült itt, amely nagyfennem jósolgatott s amely a maga hasznára akarta megjátszani ezt a szörnyű »tétet«. A történelem vajudó sikoltásai-ban a hívő ember el ne veszítse fejét. Fordítsa el tekintetét a világitélet borzalmairól, mert különben sóbálvánnyá változik maga is, mint Lóth asszonya, hanem emelje szemét Arra, Aki a nagy tisztulást és a kibontakozást megkezdte abból a kausból, amelybe a hitetlen inspirációk hatása alá került emberiség belebonyolódott: »eljő az Isten Ő fényességében, semmit el nem hallgat ítéletében«. Az ellentétek olyan óriásivá növekedtek a világban s az istentelenség és a Krisztus uralma ellen való lázadás a szovjet hivatalos állami, hatalmi körén belül olyan méreteket öltött az Isten trónjának ledöntésére, sőt az Isten trónjába való beülésre, hogy sem ember el nem viselhette, sem Isten el nem tűrhette többé. Az új háboru kitörésével a nagy tisztulási folyamat kezdődött el. Péter apostollal mondjuk: »Szeretteim, ne rémüljete meg attól a tüztől, amely a próbáltatás miatt támadt köztetek«. Ebből a tüzből születik

meg a kibontakozás. Az égbekiáltó sok bűnnek kell elégni benne, sokáig tart még. Megérjük-e végét, nem tudjuk. Mikor Isten ítéletbe kezd, mindenkire rákerül a sor, de úgy látszik, ez a nemzedék csak ilyen rettentő bűnhődés árán készíthető el a megtérésre.

(Átvéve a „Református Élet“-ből.)

Szabó Imre.

„Tiszántuli egyházkerületek.“

A Tiszántuli Egyházkerület halaszthatatlan felosztásának megindítása érdekében kiadott közleményeinkre vezető helyen a Debreceni Protestáns Lap tesz megjegyzéseket. Örömmel és elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy szándékunkat Debrecenben nem értették félre s közreadott cikkeinkben nemcsak az érzelmi indító-okokat fedezték fel, hanem azokat a komoly és felelősségteljes érveket is, amelyek a Tiszántuli Kerületnek felosztását kívánatossá és szükségessé teszik. Még nagyobb örömünkre szolgálhatna az a tény is, hogy a felosztás szükségességét a debreceni, valószínűleg hivatalos vélemény szószólója: Kurátor itt elismeri, ha ennek az elismerésnek az lenne a természetes következménye, amit mi hirdettünk, t. i. a felosztásra irányuló munkálatnak haladéktalan megindítása.

Ehelyett azonban Kurátor ugyanakkor, amidőn megállapítja, hogy a kérdés érdemét illetően elvi különbség kevés van közöttünk, a mostani nehéz időkre való tekintettel nagy kárnak minősíti még a vitát is. Más oldalról pedig éppen ő hivatkozik a Tiszántuli Egyházkerület jelenlegi vezetőinek felelősségérzetére, a bibliai torony-építés példájára és bizonyos anyagi előfeltételekre, amely miatt a »nagyság teherhordozói« nem mehetnek nyakrafőre neki a reájuk nézve »nagy könnyebbedést jelentő felosztásnak«.

Nos, mi éppen azt reméljük, hogy a különböző hozzászólásokban felvetett gondolatok és érvek meg fogják győzni az illetékeseket arról, hogy a Tiszántuli Kerület felosztására irányuló tevékenységünkben a leghalványabb gyanu sem illetheti őket abban az irányban, hogy többlet munka elől menekülnének. Mint ahogy éppen e személyi szempontokat kívántam kizárni azzal a nyiltlevéllel, melyet egyházkerületünk elnökségéhez intéztem.

Hogy laptársunk eljárásomat szokatlannak tartja, azon nem csodálkozom. Hiszen sokan közülünk, minden más egyetemes egyházi és nemzeti érdekek parancsolta szükség mellett, éppen azért tiltakoztak a »debreceni« kerületbe való beolvadás ellen, mert ott állítólag egész más szokások uralkodnak, mint nálunk. A mi

hivatalos lapunk például pályafutása alatt nemcsak a »hivatalos« véleményeket közölte, hanem helyt adott ellenkező cikkeknek is. A 22 esztendőös közös küzdelem és közös elnyomás pedig sokkal közvetlenebbé és bensőségebbé tette a viszonyt a hivek és pásztoraik, a vezetők és vezettettek között. Mi nem érezzük tiszteletlenségnek olyan kérdéseknek a feszegetését sem, amelyre való válaszadás az illetékeseket esetleg kényes helyzetbe hozhatja, ha ez az ügy előbbrevitelét szolgálja. Ne féltse tehát interpellációmtól Kurátor a Királyhágómelléki Egyházkerület elnökségének tekintélyét. A tiszteletünk és megbecsülésünk a külső címek és rangok által védelt külső tekintély helyett a belső értéknek szól és éppen ezért mélyrehatóbb, semhogy bármilyen őszinte és nyílt kérdés, még ha oly kényes is, ártalmára lehetne. Ne akarja tehát éppen velem szemben megvédeni Kurátor Sulyok István püspök urat és dr Thury Kálmán főgondnok urat. Véleményem szerint az egyetemes magyar református egyház nem a szép szavakban fejezhette volna ki legméltóbban »a magyar nemzetnek és a magyar reformátusságnak két évtizeden át tett felbecsülhetetlen szolgálataikért« köszönetét és fokozott tiszteletét, hanem azzal, ha továbbra is meghagyta volna őket azon a helyen, ahol eddig is munkálkodtak.

Azon a helyen, ahová nem külső erőszak, hanem kétszázharmincezer református hívő osztatlan bizalma és szeretete állította őket. De épp ez a szeretet és bizalom teszi jogosnak a kérdést velük szemben: Miért nem képviselték erőteljesebben a kerületi közgyűlésnek a Királyhágómelléki Kerület fennmaradása érdekében hozott ismeretes határozatát!? Sem a püspök, sem a főgondnok, még ha bálványozásig is szeretjük őket, nem bálványok, amint hogy az Egyetemes Konventet és Zsinatot sem tartjuk csalatkozhatatlannak és minden irántuk való tiszteletem fenntartása mellett ismételen ki merem mondani, hogy kerületünk megszüntetését úgy egyházi, mint nemzeti szempontból csak a visszatérés határtalan örömevel magyarázható, de eléggé meg nem fontolt és káros lépésnek tartom. Hála Istennek, nemcsak én és nemcsak mi királyhágómellékiek, hanem mind többen a bécsi döntés előtti magyarországiak is. Legalább is erre enged következtetni Kurátor cikkének ez a kitétele: »ami az egyházi törvényhozás rendelkezése szerint újból helyreálló egység felosztásának idejét és módját illeti, arról már nemcsak minálunk, de odaát sincs egyetértés«.

Bocsánatot kérek, de egyházi közgyűlésünk teljes egyhangúsággal és egyetértéssel mondotta ki az egyházkerület fenntartásának szükségességét és senki se hitte közülünk egy pillanatig sem, hogy a Tiszántuli Kerületbe való visszakebeleztetésünk nemcsak

egy formai aktus, melyet azonnal nyomon fog követni ujrakiválásunk. Éppen ezért az illetékes tényezők a további teendőkre nézve szót sem válthattak egymással. Ez magyarázza a közzétett hozzászólások tarkaságát és változatosságát egyfelől s a kérdés napirenden való tartásának szükségességét másfelől.

Hiszen, ha a jelek szerint sok minden úgy is történik, mintha episcopális egyház volnánk, mi királyhágómellékiek, ragaszkodni kívánunk a zsinatpresbiteri elvekhez: még pedig nemcsak a külső formákban, hanem a dolgok lényegében is. A mi gyülekezeteinkben például olyan falusi presbiter is akad, aki megkérdi a papjától: »azt olvasom az ujságban, hogy megszüntetik a kerületünket s nekünk ehhez nincsen szavunk?« A magunk részéről tiszteletben tartottuk az egyéni vélemények szabadságát s a körkérdésre adott válaszokat úgy közöltük, ahogy kaptuk őket, előzetes főhatósági bemutatás nélkül s közöltük azokat is, amelyek a »mikor és hogyan« kérdésre más feleletet adtak, mint amit mi helyesnek tartunk.

Arra kérem tehát laptársunkat, adjon ő is helyt a kérdéshez való hozzászólásoknak, még akkor is, ha a hozzászólásokból vita támad, mert ahol vita van, ott élet van. Azért is hálás lennénk, ha valaki megmagyarázná, már csak a kedélyek megnyugtatósa érdekében is, hogy miért volt szükséges a mi kerületünknek oly hirtelen megszüntetése s milyen meggondolásoknak engedett a zsinat, amikor — hogy Kurátor hasonlatánál maradjak, — egy meglévő tornyot, vagy bástyát rombolt le ott, ahol maga is több torony szükségességét ismeri el. Csak az idők alkalmatlan voltára ne hivatkozzanak az illetékesek, mert könnyen abba a gyanuba keveredhetnek, hogy a meglévő és szavaik szerint is megszüntetendő állapotot kívánják fenntartani. Egész más formában ugyan, de nekünk még tul ismerősen csengenek az ilyen szavak: »a békesség kedvéért minden revíziótól tartózkodni kell«.

Orth Imre.

Képviseletet kérünk a népnevelői bizottságban.

A visszatérés után, október 7-én, a vallás és közoktatásügyi miniszter Kolozsvárott nagyszámu bizottság előtt ismertette felfogását az oktatásügy minden egyes kérdéséről. Kitért ez alkalommal az iskolán kívüli népnevelés kérdéseire is. Ezzel kapcsolatban épen kerületünk kiküldöttei hívták fel a bizottság figyelmét arra, hogy az erdélyi és keletmagyarországi egyházaknak fejlett népnevelési szervei vannak a különböző belmissziói alakulatokban. Örömmel

hallottuk legutóbb a rádióban a miniszter nyilatkozatát arról, hogy a visszacsatolt részeken meg szándékozik szervezni az iskolán kívüli népnevelést, bele akarja ebbe kapcsolni az egyházi szerveket is, azokat támogatni fogja, az esetleges párhuzamosan haladó munkák egységesítésére pedig bizottságot szervez. Bizunk benne, hogy ebbe a bizottságba egyházkerületünk illetékes képviselői is meghívást kapnak.

Orjó Igazgatóság. 2581. sz.

Orjó körlevél.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a visszakerült királyhágón ineni egyházkerületben Jóléti Társulatunk népbiztosítási akciójának mintegy 4000 tagja van. A bihari és érmelléki egyházmegyék lelkeszei pedig elhatározták, hogy belépnek az u. n. rizikó temetkezési segély csoportba, tagonként 1000 P. tőkével. Lelkeszi temetési segély kiutalására is került már a sor. Bogdán Lajos pettyéni lelkesz után, 250 P,

Ügyvezetésünkben azonban, a beállott háborus viszonyok miatt, több nehézség merült fel, mivel helyi megbizottainkat sok helyen katonai szolgálatra behívták. Hogy ennek dacára is ügymenetelünkben nagyobb nehézségek ne következzenek be, a nagytiszteletű Lelkesz urakhoz fordulunk s kérjük, hogy az alantiakban legyenek segítségünkre.

1. *Ha helyi megbizottunkat katonai szolgálatra behívták, sziveskedjenek a Lelkesz urak gondoskodni, hogy azalatt valaki más lássa el az ügyeket, különös tekintettel a tagdíjak beszedésére és felküldésére. A változásról értesítést kérünk. Ha véletlenül nem akadna olyan, kire rá lehetne bízni az Orjó ügykezelést, kérjük a Lelkesz urat, hogy átmenetileg maga vegye kezébe azt s gondoskodjék valamiképpen a díjak beszedéséről, nehogy nemfizetés miatt tagjainkat károsodás érje.*

2. Sziveskedjenek a Lelkesz urak a helyi megbizottak munkáját figyelemmel kíséreni, őket ellenőrizni és arra sarkallani, hogy a tagdíjak beszedését, felküldését szorgalmasan végezzék s ne mulasszák el, új tagok szerzésére is gondolni.

3. Azt is kérjük, hogy sziveskedjenek minden lehető alkalommal hiveiket arra buzdítani, hogy mindenféle biztosításaikat a velünk összeköttetésben lévő *Gazdák Biztosító Szövetkezeténél* eszközöljék, mint az Egyetemes Konvent biztosító intézeténél, mint ahol az összes

anyaországbeli egyházi épületek vannak biztosítva s mint amely intézet református céljainkra nagy áldozatokat hoz.

4. Ha valamely nyomtatványra, vagy utbaigazításra lenne szükség, központunk, Budapest, IX., Üllői-ut 17., legnagyobb készséggel áll a Lelkész urak szolgálatára nemcsak biztosítási akciónkat illetőleg, hanem bármilyen más ügyes-bajos dolgokban is.

Országos Református Jóléti és Gazdasági Társulat.

Egerházy Lajos

Orjó igazgató.

HIREK

Református közszemle címen jelenik meg a református könyvek és füzetek ismertetése. Ingyen küldi meg a kiadóhivatal a református könyvek barátainak, vásárlóinak, akik címüket bejelentik: Budapest, VIII. Kisfaludy-u. 28/a. III. 2. címen.

A Református Élet napilappá fejlesztését kéri Dr Vásárhelyi László volt budai presbiter. Szerinte a Debrecenben megindult igazi kálvinista vidéki napilap a Tiszántul nem fejlődhet ki, mert nem hivatalos organum.

A váradi Károlyi Gáspár cserkészcsapat, melynek tagjait Orth Győző kerületi titkár és Osváth Ernő felügyelő lelkész vezetőikkel a román ügyészség most egy éve statáriális bíróság, majd a hadbírószág elé állította a letartóztatás szomorú évfordulóján, július 3-án fogadalomtételi ünnepélyt tartott. Ötven csillogószemű, keménykötésű magyar fiu fogadta meg, hogy hiven teljesíti kötelességét Isten, a haza és embertársai iránt. A fogadalmat Orth Győző imája után a Cserkészszövetség megbizásából Barcsay Károly vármegyei főügyész vette be. A csapat parancsnoka Sarkady Pál nagyváradi—össitelepi missziói lelkész.

A keresztnek a képviselőházban való kifüggesztésével kapcsolatban Varga Kálmán a Lelkészegyesületben nagyon helyesen a vizsolyi Bibliának a ház asztalára tételét javasolja. Csatlakozunk a javaslatához.

A nagyváradi Lorántfy Zsuzsánna Egylet új elnökséget választott. Az eddigi fáradhatatlan elnökök: Dr Thúry Kálmán és és Csernák Béláné örökös védnökökké választattak. Elnök egyhangú választás alapján Csernák Béla, elnöknő pedig dr Hlatky Endréné lett. Az árvaházban az elmúlt év folyamán 30 árvát gondoztak, a református társadalom az árvaház fenntartásához természetbeni adományokon kívül 38 ezer lej adománnyal járult hozzá. Legbuz-

gőbb támogatója az árvaháznak az elmúlt évben is Papszász Lajosné az egyházkerületi nőszövetség elnöknője volt. Az egyesület folyóévi költségvetése 12 ezer pengő.

A svájci Zürich kanton lakosai 1940. évben 7.465,000 frankot adakoztak önkéntes jótékony célokra, vagyis fejenként több mint 10 frankot. Az összegben az egyházi perselypénzek, gyűjtések, valamint a rendes egyesületi tagdíjak és járulékok nem szerepelnek.

Olasz nyelvi és irodalmi tanfolyamot rendeznek a debreceni Nyári egyetemen. Bár dossy László miniszterelnök olaszországi látogatása alkalmával ismét sor került a magyar-olasz baráti kapcsolatok hagyományos megerősítésére és elmélyítésére. Ugyanezt a célt szolgálja a magyar kultuszminisztérium 69.570—1941—V. I. sz. rendelete, amellyel aug. 1—18-ig magyar középiskolai tanárok számára olasz továbbképző tanfolyamot létesít a debreceni Nyári Egyetemen. Az olasz közoktatásügyi kormányzat hasonlóképpen rendelkezést ad ki ebben az ügyben s nagyszámu olasz középiskolai tanár és előadó kiküldésével igyekszik előmozdítani a magyar-olasz kulturális kapcsolatok ezen igen jól bevált módját. Ezen az uton akarja mindkét közoktatásügyi kormányzat megvalósítani azt a légkört, amelyben a háborus viszonyok ellenére a két baráti nép fiaí kölcsönösen megismerhessék egymás problémáit és kulturáját.

Féláru utazás és nagy kedvezmények a debreceni Nyári Egyetem hallgatói számára. A kereskedelemügyi miniszter 20460—941. C. I. sz. rendeletével a debreceni Nyári Egyetem beiratkozott hallgatói számára 50 %-os menetjegykedvezményt nyújt a magyar vasutakon. Ez az intézkedés méltánylása annak a nagyjelentőségű kulturális munkának, amelyet a debreceni Nyári Egyetem immár másfél évtizede végez. Az ideí tanfolyamok augusztus első felében lesznek és a legkiválóbb magyar és külföldi tudósok előadásai szerepelnek az ideí tanfolyam programjában, amelynek középpontjában a magyarság tudományi előadássorozat áll. Ennek egyes darabjai elsősorban a visszatért magyarság érdeklődésére számítanak s a magyar élet legújabb fejlődéséről számolnak be. A Nyári Egyetem beiratkozott hallgatói nagy kedvezményeket élveznek. A debreceni egyetem szünidei tanfolyamán résztvehet előképzettségre való tekintet nélkül mindenki. A vasuti kedvezményen kívül a külföldi hallgatóság vizumkedvezményben is részesül. A tanfolyam végén a hallgatóság Budapestre utazik, ahol igen kedvező feltételek mellett (aug. 18—25. 70 P.) résztvesznek a Szent István-hét gazdag programjában (sétahajózás a Dunán, körmenet, autóbusz-körséta,

muzeumok, Gyöngyösbokréta, stb.) A részvételre vonatkozóan felvilágosítást nyújt a Nyári Egyetem titkársága (Debrecen, Központi Egyetem.)

A debreceni presbitérium beszámolójából többek között az alábbiakat tudjuk meg. *Két férfi és három női tanítói állásra* hirdettek pályázatot, melyekre összesen 70 kérvény érkezett be, közülük 45 a férfi és 35 a női állásokra. Az 1940. évi zárszámadás adatai szerint az egyház bevétele a múlt évhen 2,252.562.22 pengő, a kiadása pedig 213.650.50 pengő volt. Az egyház az iskolák részére 181.530.53 pengőt adott. A konfirmáltak száma 1346-ra emelkedett. Elhangzott a jelentés a városi iparos tanonciskolához két vallásoktató lelkészi állás és a nyilastelepi MÁV elemi és tanonciskolához egy lelkészi állás megszervezéséhez a vallásoktató bizottság nem járult hozzá.

A cséplési eredmény ellenőrzése céljából újabb rendelet jelent meg a hivatalos lapban. Minden cséplőgépnél mázsakönyvet, cséplési naplót és eredménylapot kell vezetni. Ki kell mutatni, hogy az elcsépelet mennyiség mekkora területen termett és mennyi? Mennyit kapott ebből a cséplőgép tulajdonosa, s a cséplőgép részes munkásai, végül a csépeletető gazdának mennyi marad. Legfontosabb része a rendeletnek, amely szerint az előljáráóságok állapítják meg az igénybevehető gabonafelesleget, illetve kiadják az őrlésre és vámőrlésre szóló engedélyeket. A malmok mindennemű őrlést csak igazolvány ellenében végezhetnek el.

A romániai zsinat-presbiteri ágostai hitvallásu evangélikus egyházkerület új püspöke **Argay György** temesvári lelkész lett.

A norvég vallásügyi miniszter felszólította a papságot, hogy a jelenlegi meghasonlott belpolitikai helyzetben minden politizálástól tartózkodjanak. Az újságok erre a felszólításra megjegyzik, hogy a lelkészeknek hivatalbeli kötelességük Isten minden igéjét hirdetni, erre esküjük kötelezi őket. Az az igaz, hogy minden lelkésznek szigorú önvizsgálatot kell tartania, nehogy Isten akaratának vélje azt, ami az ő emberi gondolata.

A spanyol kormány és a Vatikán között megegyezés készül, amely sokban az 1851-i szerződés alapján áll. Eszerint a római katolikus vallás az egyetlen spanyol nemzeti vallás, minden más vallás kizárásával. Kivánják, hogy az iskolai oktatás minden fokon a római katolikus szellemnek megfelelő legyen. A lelkészi kar teljes szabadságot kap szolgálata gyakorlásában. Ez azt jelentené, hogy a protestáns egyházak teljesen elvesztik életlehetőségüket Spanyolországban.

Bertók Béla református püspök-lelkipásztor nyugalmomba vonult A munkácsi reformátusok lelkipásztora, Bertók Béla, aki az országvisszatérés előtt 16 éven át volt a kárpátaljai egyházkerület püspöke s mint ilyen, az egykori csehszlovákiai református egyetemes konvent és zsinat lelkészelnöke is lett, e hét elején nyugalmomba ment. Negyven évig szolgálta lelkészként az egyházat. 1923 nyarán választották püspökké.

Püspököt választottak az unitáriusok. A Marosvásárhelyen tartott választói ülésen 186 szavazatot adtak le, amiből 120-an szavaztak Józán Miklós budapesti püspöki vikáriusra. Az unitárius egyház új főgondnokává dr Gelei József fővárosi egyetemi tanárt választották meg.

A Kollégium felsegélésére indított akció, a nehéz idők ellenére is, az Ur jóvoltából. szépen halad.. Eddig 300.000 Pengő megajánlás történt s befizettetett 25.000 Pengő.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

2538—I. B. 1941. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi hivatalnak és egyházmegyei belmissziói előadó uraknak.* Meglepetéssel szereztem tudomást arról, hogy a Hivatalos Lap május 1-i 13. számában 1548—I. B) Körrrendelettel május 18-ára elrendelt diakonisszanap perselypénzeiről és a Diakonisszaintézet által kiküldött füzetek árával eddig még csak a nagyszalontai egyházközség és a bihari egyházmegye hat egyházközsége számolt el. Felhívom ezért a nagytiszteletű esperes és belmissziói előadó urak figyelmét, hogy a legnagyobb eréllyel nézzenek utána ennek a tartahatatlan ügynek és hassanak oda, hogy a lelkészi hivatalok számoljanak el a perselypénzzel, az eladott füzetek árával, az el nem adott füzeteket pedig haladéktalanul juttassák vissza a Diakonisszaintézet igazgató lelkészehez. Kolozsvár, Kálvin-utca 2. Nagyvárad, 1941. július 5, Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2422—1941. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium 55.641—1941. V. ü. o. sz. rendeletét a tanítók nyári munkaszolgálatára tárgyában. »Valamennyi népiskolai tanító a most következő cséplési időszak alatt, azok kivételével, akik hivatalosan továbbképzésre rendeltetnek ki, feltétlenül tartózkodjanak állomáshelyükön, hogy országos és közérdek szempontjából bármelyik tanító rendelkezésre állhasson a helyi közoktatási hatóságnak a cséplési munkákban való igénybevétel céljából.« Nagyvárad, 1941. június 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2574—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium

az ország különböző városaiban a folyó év nyarán tanítói átképző és továbbképző tanfolyamokat rendez. Ezekre a tanfolyamokra elsősorban azokat a tanítókat (nőket) vette fel, akik a visszacsatolt területen működtek. Másodsorban pedig azok részére rendez tanfolyamokat, akik a népiskola felső tagozatában tanítanak. A tanfolyam hallgatói a minisztérium terhére elszállásolásban, étkezésben és vasuti költségeik megtérítésében részesülnek. A tanfolyam hallgatóit az illetékes kir. tanfelügyelők fogják kijelölni. Elrendelem, hogy a tanfolyamra behívott református felekezeti tanítók és tanító-nők a behívásnak pontosan tegyenek eleget. Nagyvárad, 1941. július 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2122—1941. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* 1896—1941. II. sz. Körrendeletemet (megjelent a hiv. lap június 1—10. számában) kiegészítem azzal, hogy a VKM. 57.000—1941. sz. rendeletében felsorolja azokat az iskolákat, amelyek az 1941—42. tanévben az új, 8 osztályos tantervre térnek át. Ezen rendelet 5. §-a szerint a névjegyzékben fel nem sorolt népiskolákban további intézkedésig a tanítás az eddigi rendszer szerint folyik tovább. A névjegyzékben egyetlen egyházkerületünkbeli református elemi népiskola sem szerepel. Iskoláink tehát az 1941—42. tanévben nem térnek át az új, 8 osztályos középiskolák tantervére és rendtartására. Nagyvárad, 1941. július 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2421—1941. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* 1686—1941. II. sz. a. július 1-i hivatalos lapban megjelent Körrendeletem kiegészítéséül közlöm az 55.500—1941. V. ü. o. sz. VKM. rendelet B) pontjának 1. fejezetét: »A helyi javadalom végleges megállapításáig a román uralom alatt már megszervezett állások részére az iskolafenntartók ideiglenesen mind azt a helyi javadalmat kötelesek biztosítani, amelyet a román uralom idején az állásokkal kapcsolatban szolgáltatottak. Ha a román uralom alatt szolgáltatott helyi javadalom értéke a mindenkori tanítói kezdőfizetés 10 százalékát nem éri el, az iskolafenntartónak az állásra egyelőre, ideiglenesen legalább évi 140 P-t kell helyi javadalomként biztosítania.« — Kiegészítésül közlöm, hogy ezt a fejezetet a VK. Minisztérium közbenjárásomra 55.591—1941. V. ü. o. sz. rendeletével a következőkkel egészítette ki: »Azokban az esetekben, mikor valamelyik egyházközség okmányszerűleg tudja igazolni, hogy a tanító számára a lelkeszi díjlevél egyes részeit vagy más rendeltetésű egyházi jövedelmeket engedett át, az ideiglenes díjlevélben csak a tanítónak biztosított helyi javadalom értékét kell felvenni. Ez a helyi javadalom azonban a mindenkori tanítói kezdőfizetés 10 százalékánál nem lehet alacsonyabb.« Nagyvárad, 1941. július 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok sk. püspök.

2651—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A m. kir. belügyminiszter ur a honvédelmi miniszter urral egyetértésben kiadta a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területen alakítandó lövészegyesületek egységes alapszabály mintáját. Ezzel kapcsolatban megtörténtek az intézkedések a lövész-

egyesületek megalakítására. A nagyméltóságu m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 55834—1941. V. ü. o. számú rendeletével egybehangzóan, a főhatóságom alatt álló tanintézetek sportoktatásban jártas tanárait és tanítóit felhívom arra, hogy az ifjusági lövésztanfolyamok hallgatóinak oktatására önkéntesen minél nagyobb számban jelentkezzenek. Nagyvárad, 1941 július 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Értesítés. A lelkészi államsegélyek megállapításával kapcsolatban közlöm az illetékesekkel, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium rendeletére mindazon lelkészeknek, akik olyan egyházközségekben teljesítenek szolgálatot, melyek a román impérium alatt szerveztettek, vagy amelyeknek lelkészei Trianon előtt államsegélyben nem részesültek, jövedelem bevallási ívet küldött ki püspöki hivatalunk. A záros határidőre való tekintettel, a körlevelek kiküldésével egyidejűleg felírtam a Lelkészi Nyugdíjintézet Vezetőségéhez is, hogy az illetékes lelkészeket nyugdíjintézeti járulékaik 1941. évre megállapított összegről akár közvetlenül, akár pedig a hivataluk útján haladéktalanul értesíteni sziveskedjék. Ismételten felhívom az érdekelteket, hogy a beküldési határidőhöz a saját érdekükben alkalmazkodjanak. Atyafiságos szeretettel Sulyok István sk. püspök.

Pályázati hirdetés. Az érmelléki református egyházmegyébe kebelezett tóti ref. egyház pályázatot hirdet ref. elemi iskolájánál helyettes kántortanítói állásra, azzal a kijelentéssel, miszerint megválasztandónak kilátása lehet, hogy a szolgálatokban való jól működése esetén presbitérium őt az egy év leteltével rendes kántortanítónak megválasztja. Tanítói javadalom: 1 lakás: 2 szoba, konyha, kamra, istálló. 400 □ konyhakert. 2. évi 737 Pengő készpénzfizetés ebben foglaltatik 12 m. tűzifa, 12 magyar hold föld, ez egészítettik ki az egyház részéről 737 Pengőre, a földek adóját az egyház fizeti. A föld a falu alatt egy tagban van). 3. állami fizetésekiegészítés. 4. Törvényes stóla. Kötelessége: III—VI. osztály vezetése, kántori teendők ellátása harmoniummal. lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat, énekkar vezetése és minden belmissziói munkában segédkezés. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel rendelkező férfitanítók, akik egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Pályázati határidő jelen hirdetésnek az egyházkerület hivatalos lapjában való megjelenésétől számított 3 hét. Pályázati kérvények a mellékletekkel együtt a tóti ref. lelkészi hivatalhoz küldendők.

Pályázati hirdetés. A kőszegremetei ref. egyház pályázatot hirdet II-od tanítónő állásra. Fizetés: lakás, egyház pénztárából 140 Pengő, államsegély. Kötelesség: a reábizott osztályok és vasárnapi iskola vezetése, kántortanító akadályoztatása esetén templomi helyettesítése, belmissziói munkában segédkezés. Orgonázni tudó és ref. intézetben végzetek előnyben. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Pályázatok ref. lelkészi hivatal Kőszegremete, u. p. Avasujváros, Szatmármegye címre küldendők.

Pályázati hirdetés. A domahidi ref. egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: a törvényben megállapított fizetés természetbeni lakással és kerttel. Külön kántori javadalom: hat hold szántó föld, melynek adóját az egyház fizeti, 6 m³ tűzifa beszállítva, 2 legelőjog és a stóla. Kötelesség: I—VII. vegyes osztályok vezetése, kántori szolgálat, egyházi jegyzőség, szükség esetén lelkész helyettesítése. Kellően felszerelt pályázatok a lelkészi hivatalhoz küldendők: Domahida. Szatmár megye. Vasútállomás helyben. Határidő: július 31.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületéből

május hó közepén

ELKÖLTÖZÖTT

Kossuth Lajos-utca

3 szám alá, a Református Lelkeszi
Nyugdíjintézet bérházába
(Biharmegyei Takarékpénztár épülete)

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felöltszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

Intő jelek.

Európa tisztulási folyamatának sűrű ködéből édes hazánk biztató körvonalai bontakoznak ki. A világméretű összecsapásban nagy nevű nemzetek roppannak össze; máról hónapra büszke országok tűnnek el a föld színéről: Árpád népe ugyanakkor saját vérével írja történelmének legragyogóbb fejezeteit. Ezekben a tragikus, remegtető, de reményekre jogosító napokban, mint meggondolkoztató intő jelek hatnak reánk a »sülyedő hajó«, »patkányszellemű gondolatok«, »a vár és a kunyhó«, »nagykoruságot az iskolának és tanítónak«, vésztiósló kirobbanásai.

Ezek előtt a megnyilatkozások előtt süketfülekkel nem haladhatunk el, mert a közönynek ugy vallási; mint nemzeti szempontból keserű gyümölcsei érlelődhetnek.

Minden vitán felül áll, hogy nemzetiségekkel telített országunkban a nemzeti génusz hordozója a protestáns anyaszentegyház; melegágya pedig a protestáns felekezeti népiskola. Ez az a tiszta, hamisíthatatlan oltár, amely a magyar nemzeti szellemet éleszti és nem engedi sohase kialudni. Hát szabad-e erről az oltárról az egyenetlenség mérgező füstjének felszállania? »Ha a só megizetlenedik, hát mivel sózzák meg«?

Számtalan intő jel, sőt vészkiáltás mutatja, hogy a magyar protestáns népiskola a mai állapotában nem tud megfelelni végzetesen fontos feladatának. A miértek okai már sok esetben felsorakoztattak, de a konkluzió levonhatása végett — nagyjában mégegyszer — felsorakoztatjuk azokat.

A protestáns népiskola anyaszentegyházunknak s egyben magyarságunknak is a *jövőjét* jelenti, éppen úgy, mint a család életének a *gyermek*. És mit tesz az egészséges életösztonnel jövőbelátó család? Kűszködik, rongyoskodik, éhezik — ha kell, de a gyermeknek semmiben sem szabad megrövidűlnie, mert benne rejlik a nagy életfolytatás. Ilyen édes gyermeke — e anyaszentegyházunknak az egyházi és nemzeti életfolytatást jelentő felekezeti nép-

iskola? Vajjon az iskola-e az anyaszentegyházban az első, mint a családban a gyermek, aki összekötőkapocs a jelen és a jövő között? Kósa kartárs megállapítása szerint nem, mert mint mondja: »első-sorban jön az egyház vagyona, a második a lelkész s csak azután jöhet az iskola és legvégül a tanító.« Aminek aztán a szomoru következménye, hogy az ajaki tapasztalatok Ormós Lajos kartársban »a vár és a kunyhó« lesújtó benyomását kelti fel.

Öntudatos, jövőtálló generációt csak független, önérzetes tanítói gárda nevelhet. És nem az a szellem, melyet Vida Szücs Sándor kartársunk így jellemez: »a tanítót alárendelt, szolgálai szerepre kényszeríti és egyéniségét semmibe véve, parancsuralmi helyzetben tartja.«

Az iskolát csak tanító igazgathatja, aki beleélte magát annak szellemébe és nem egy kívülálló egyén, aki hangulatai, rokonszenve, vagy ellenszenve minősége szerint avatkozik be annak életébe. Ezért követeli Tólos József kartárs, hogy »a tanítóságot magasabb keretek alá kell helyezni hivatali életében.«

Nem utolsó dolog az sem, hogy mint Kósa kartárs kimutatta, iskolafenntartó egyh. tagjaink saját iskolájuk fenntartása mellett — pótdójukon keresztül — a másvallásu, államiadójukon keresztül pedig az állami iskolák fenntartásához is hozzájárulnak, ami anyagi-erejük teljes kimerüléséhez vezet.

Ismételten leszögezzük, hogy a protestántizmussal azonosult magyarnemzeti szellemnek a református népiskola a melegyágya. A benne kifejlődött ellentétek két főtörekvést termeltek ki: 1., az államosítás gondolatának az erősödését és 2., a felekezeti tanítók-
nak az anyaszentegyház berkeiből való kikivánczozását.

Ami az elsőt, a felekezeti iskolák államosítását illeti, a tapasztalat igazolja, hogy ahol nincs felekezeti iskola, ott meglazul az egyházhoz való viszony, s ez az erjesztő kovász és az izesítő só kiapadását is magaután vonja.

Az áldatlan és egyenlőtlen küzdelembe belefáradt felekezeti tanítók eltávozásával anyaszentegyházunk a legizmosabb erőit veszíti el. Vezethet-e ez anyaszentegyházunk virágzásához és megerősödéséhez? Nem sorvad-e így el a magyar protestáns jövő, amely intő jelekben és vészkiáltásokban követeli a maga életjogát.

Mi voltunk, s a jövőben méginkább mi leszünk a szentistváni Magyarországon a mag, a kovász, a vitamin, a só: minden, ami a magyarnemzetnek életet és jövőt jelent. A mag nem lehet beteg, csiraképtelen, a kovász romlott, a só iztelen, sorvadásra ítelve a vitamin.

A magyar protestáns népiskolának magából minden betegséget ki kell küszöbölnie, mert a megmaradáshoz mindég a helyes utak felismerése és követése vezetett. Legyen az iskola az anyaszentegyháznak édes gyermeke; adja oda neki a legjobb falatját; becsülje meg azt az apostoli munkát végző tanítót, aki elégeti a szeretet oltárán szívének és lelkének összes lángjait, hogy megmaradhasson és tisztább fényben fürödhessen a magyar jövő.

Tóth Zsigmond.

Ki-ki magának?

Irta: KÓSA BÉLA.

Róm. 14: 7-9.

Mulatságos kis mese az a lúdokról, amit mindenki ismer. Úgy tervezték, hogy közös raktárra, vagy mondjuk tarisznyára (esetleg begyre) dolgoznak majd a tarlón, de mikor odaérkeztek, mind azt gágogta, hogy: »Ki-ki magának, ki-ki magának!«...

Nem vonom le ennek a következményeit a lúdtársadalomra, csak elgondolkodom ezen, magunkra, emberekre vonatkoztatva a »Ki-ki magának« elvet! Eszembe is jut hamarosan, hogy nagy szárazság idején az egyszeri ember csak annyi kis felleget kért volna, hogy az ő kis földje megázhassék belőle, de mikor a jég kezdett lefelé harsogni s kopogni a magasból, eszeveszetten kiabált az égre: »Szanaszét Uram Isten, szanaszét!«...

A »Ki-ki magának« elv szerint élő emberek gyakran jutnak ilyen helyzetbe. Akik ki akarják magukat szakítani a testvéri vagy nemzeti sorsközösségből s csak a maguk örömét, maguk boldogulását keresik, iszonyúan megbotráncognak, káromkodnak s lázadoznak, ha aztán rájuk kerül a sor: akár jégkopogás, golyófütyölés, dekás kenyér, zsír vagy efféléiről van szó.

Hogy értem ezt?... Hát úgy, hogy pld. árvíz idején sokan azt mondják az árvízújtottakra: miért laknak ottan? Miért nem költöznek fel a hegyekre, ahová nem jut el az ár?!... Ezek nem éreznek együtt az elemi csapást szenvedőkkel... Lám: Ki-ki magának! Hányszor megesik, hogy aki keresetével könnyelműen bánik, — holott tisztességesen jutna kenyérre, ruhára nékie és családjának megfelelő beosztással és előre való gondoskodással — a hatósághoz fordul ellátásért és természetesen a hatóságot okolja, meg a takarékosokat, hogy ő csak szűkösen élhet.

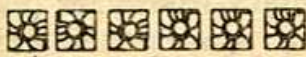
Száz szónak is egy a vége: ha eddig közöttünk valaki csak magának élt, meg kellett értenie, hogy nagy veszély idején ez nem lehetséges. Az árvíz ellen hasztalan tölti körül a maga kis tanyáját, házát, viskóját vagy palotáját akárki vagy mindenki külön-külön, ez mit sem ér. Az ár mindenkit elsodor és elpusztít. Háború idején egyes ember sem védelmezni, sem élelmezni nem tudja magát, úgy hogy azért az ország is és a nemzet is megmaradjon. Ki-ki magának, a szórakozásának, a maga galambjainak, arany halainak, műhelyének, irodájának, szántóföldjének, családjának nem élhet.

Jó világban, béke időben is bűn az a »mi közöm hozzá«, de százszorosan bűn mal...

Igen: ki-ki vigyázzon magára is, de másokra is. Úgy éljen, ahogy a régi magyarok mondták: jusson is, maradjon is! Tűz van, kiáltja valaki és félreverik a harangokat. Porráégne minden, ha mindenki hazaszaladna és a maga házára locsolná a vizet... Szerencsére vannak, akik az égő házat oltják s nem a szárazat locsolják.

Most, most ezeket az elemi dolgokat kell különösen jól tudnunk és cselekednünk. Horgászni, napozni, sétálni, lacipecsenyézni, pletykázni, kontárkodni, kísérletezni, politizálni, majd ráérünk és lesz alkalmunk a győzelem után, amikor megint megpróbálhatják egyesek a maguk pecsenyéjét sütni és süttetni, de most hagyjuk a *ki-ki magának*, a maga begyének elvét és legyünk *egyek egyért*: a hazáért, a nemzetért!

(„Tiszántúl”-ból.)

HIREK

A nagyvárad református egyházközség 1941 szeptember 1-én a Református Otthon (Teleki-utca 31) földszinti helyiségeiben középiskolai fiuinternátust nyit. Ebbe az internátusba azok a növendékek vétetnek fel, akik valamelyik nagyvárad fiu-középiskolában végzik tanulmányaikat. Felvételi kérvényhez a következő okmányok szükségesek: 1. születési bizonyítvány, 2. orvosi bizonyítvány arról, hogy a gyermek egészséges, 3. lelkeszi ajánlólevél. Internátusi díj az egész iskolai évre 600 Pengő, mely negyedévenként előre fizetendő. A felvétel alkalmával minden szülő, vagy gyám egy kötelező nyilatkozatot ír alá, melynek benyújtása alkalmával az első negyedévre eső részletből 100 Pengő fizetendő. Az internátusi díj az egész iskolai évre szól, melyből sem szünidőre, sem más címen levonás nem kérhető. A növendékek magukkal hozzák a szükséges ruhaneműeken kívül a következő felszerelési tárgyakat: 2 drb. konyharuha, 2 drb. pohárkendő, 1 drb. 3 méter hosszú abrosz, 6 drb. asztalkendő, 1 drb. paplan, 2 drb. párna, 3 rend ágyhuzat. Egyéb szükségletek: tükör, fésű, fog-, köröm-, ruha- és cipőkefe, varróeszközök, mosdótál, szappantartó. A 2 drb. konyharuha az intézetben marad. Minden darab a felvételkor kapott intézeti számmal látandó el. A növendék összes tárgyairól leltár készítendő 2 példányban, melyből egyik a növendéknél marad, a másik a felügyelőhöz kerül. Kérvények az Internátus Igazgatóságához küldendőek 1941 augusztus 20-ik napjáig. A z I g a z g a t ó s á g

A franciaországi iskolák tantervéből az új közoktatásügyi miniszter ismét törölte az elődje által nemrég bevezetett vallás-tanítást.

A finn belmisszió társaság mozgalmat indított a katonák bibliával való ellátására. Külön kiskiadásu hadi-bibliát adnak ki. A gyülekezetek megvásárolják s a tábori püspökség osztja szét.

A kolozsvári KIE nemzeti konferencia a közbejött események miatt elmarad.

A Tiszántuli Egyházkerület 1942. őszére, illetve 1943. februárjára az alábbi tételket tűzte ki az I. és II. lelkészképesítő vizsgára: Bibliai vallástörténet: Jézus gyógyításai exegetikai és vallástörténeti megvilágításban a szinoptikus tudósítások alapján; ószövetségi írásmagyarázat: a templomi énekesek, különös tekintettel a zsoltárok könyvére; erkölcsan: Krisztus hármassága és a keresztyén életfolytatás; pásztori és gyülekezeti misszió: Milyen pásztori és missziómódokat tesz szükségessé a magyar református nép lelkiélete és jelleme; egyházjog: Kurátorok a magyar református egyházalkotmányban; a magyar református egyháztörténet: A türelmi rendelet és hatása a magyar reformátusság egyházi életére; homiletika, liturgia és valláspedagógia: A XIX. század magyar református kátéirodalma.

Épül a templom Braziliában. Noha az árak Braziliában is hihetetlen módon felemelkedtek, mégis amint a hiradást vettük, a magyar református egyház folytatja és remény szerint év végéig be is fejezi a sao pauloi templom felépítését.

A svéd evangélikus egyház mostanában tartotta évi rendes közgyűlését. A gyűlésen 2000 kiküldött vett részt, azonkívül jelentékeny számban a főváros lakossága. A királyi ház, a kormány és a hadsereg is elküldötte képviselőit a megnyitó gyűlésre. A világi előadók a biblia szerepéről beszéltek személyes életükben, az egyik püspök pedig a keresztyén imperializmusról tartott előadást. Hangsúlyozta, hogy az állam maga vallásos munkát nem folytathat, mert az nem tartozik feladatkörébe. Viszont adjon az egyháznak teljes szabadságot, függetlenséget, hogy ő végezze el ezt a munkát. A hívők pedig éppen hívő mivoltunknál fogva kötelesek mindent megtenni, hogy Svédország állandó szabad és független állam maradjon.

A Balti Államok nagy forduló előtt állanak. A szovjet alatt minden keresztyén gyülekezetének papja megkapja a szovjet állampolgárságot, de szavazati jog nélkül. Sok egyházi ember ellen jogi eljárás indult, másokat koncentrációs táborba vittek, ahol azonban a többi fogollyal nem érintkezhetnek. A közoktatást teljesen megváltoztatták, keresztyén iskolák nem voltak többé. Több száz tanítót elbocsátottak, ezek helyett olyan egyetemi hallgatókat alkal-

maztak, akik külön kommunista tanfolyamon vettek részt. A rigai egyetemen a kommunizmus-leninizmus külön tárgyként szerepel. Ennek a szaknak az ellátásával 2 professzort felszólítottak, hogy álljon az ateista propaganda szolgálatába, vagy Szibériába száműzik őket. Mindkettő Szibériát választotta. Az ifjuság között nagy válási ébredés tapasztalható. A templomok vasárnap tömve vannak. Az állami alkalmazottakat felszólították, hogy az egyházzal minden kapcsolatot szakítsanak meg és ne forduljanak hozzá semmiféle hivatalos szolgálatért. A papok még helyükön vannak, de anyagi helyzetük mindig súlyosabb. Jaraslavszky kijelentette, hogy a mennyek országa az, amit ők építenek Sztalinnal. Az egyetlen pokol pedig: a kapitalista országok, ahol a munkásokat kihasználják, üldözik.

Negyvenezer pengős egyházi adományt juttatott el néhai Fellner Henrik családja Szabó Imre budapesti esperes kezeihez, melyből a budapesti Lónyai-utcai új református gimnázium és internátus építési költségeire harmincezer pengő, a debreceni Kollégiumnak ötezer pengő, a budai Baár—Madas-leánygimnáziumnak ötezer pengő jut.

A holland reformátusok a magyar reformátusoktól kérnek segítséget a holland-indiai szigeteken vágzett külmissziói munkájukhoz. A jávai missziói kórházban dolgozik 1930. óta dr Dietzel Frigyesné dr Horváth Gabriella, az első magyar orvos-misszionáriusnő, aki Debrecenből ment ki a hollandok missziói területére.

Molnár Mária: »Hét év a kannibálok földjén« című nagyszerű könyvének újabb kiadása (IV.) ősszel jelenik meg. Előjegyzési ára 250 Pengő. Megrendelhető: Budapest, IX. ker. Kálvin-tér 8. II. 17., a Református Külmissziói Iratterjesztésében.

Amerikai magyar testvéreink az idén »Kossuth esztendejét« ünneplik; most van 90 éve, hogy Kossuth Amerikában járt az eltiport Magyarországot érdekében.

A debreceni egyház lelkipásztorait és tisztviselőit az államfizetési fokozatok szerint látja el javadalommal; május 29-én tartott presbiteri gyűlésen, az állam által megállapított százalékos fizetés-emelés a javadalmasok számára megszavaztatott.

A budapest-fasori egyház zsidó származásu hiveit június 28-án bizalmas megbeszélésre hívta egybe. A megbeszélésen Balkányi Pál, a Pozsonyi-uti egyház presbitere, a Magyar Evangéliumi Szövetség kebelében alakult s a zsidóságból megtért keresztyén hitek istápolásával foglalkozó bizottság célkitűzéseit ismertette.

Az Országos Református Szeretetszövetség az Egyesodott magyar gyermekeket hoz át Erdélyből anyaországi nyaralásra. temes Konvent segítségével, elrománosodott erdélyi magyar gyermekeket gyűjt össze és hoz át az anyaországba, velence-tavi és balatonkenesei üdülőiben nyaraltatja őket, azzal a céllal, hogy az üdülés mellett a magyar szót is újra megtanulhassák. Dr. Szabó Lajos, a szövetség lelkésze már el is indult, hogy a gyermekeket összegyűjtse. A Szamos-mentéről érkeznek a kicsinyek.

Sárospatakra szállítják Lorántfy Zsuzsánna hamvait. A tiszáninneri református egyházkerület elnöki tanácsa Miskolczon ülést tartott, melyen nagy érdeklődés mellett tárgyalták Lorántfy Zsuzsánna fejedelemasszony hamvainak áthelyezését. Az elnöki tanács elhatározta, hogy feliratban fordul az egyetemes konventhez, javasolva, hogy a református ösök hamvait szállítsák át a sárospataki református templomba és az ehhez szükséges engedélyt a konvent szerezze meg a katolikus egyházi főhatóságtól.

Református üdülőhelyek vannak Uzonkón (Háromszék vármegyében), Mátraházán, Görömbölytapolcán, Balatonszárszón, Velencén, Balatonkenésen, Szilicén, Tahiban, Szödligeten, Gödöllőn, Zánykán, Hajduszoboszlón.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

2783—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi népiskolai hatóságnak.* Az 56105—1941— V. ü. o. sz. miniszteri rendelettel egybehangzóan elrendelem, hogy az 1941—42. tanévben népiskoláink I. osztályába való felvétel az 1940: XX. tc. alapján történjék. Az idézett tc. 5. §-a I. pontja szerint a népiskola első osztályába azt a gyermeket lehet felvenni, aki hatodik életévét az iskolai év kezdetét közvetlenül megelőző június hó 30. napján már betöltötte. Az iskolák vezetői gondoskodjanak róla, hogy a népiskola első osztályába minden ilyen tankötelest beírjanak. Az idézett tc. és §. 2. pontja megengedi, hogy indokolt esetben a népiskola helyi hatósága engedélyt adhat olyan gyermek felvételére is, aki hatodik életévét az iskolai év első hónapjának, vagyis szeptember hónapnak 15. napjáig tölti be. Semmi körülmények közt sem vehető fel az a gyermek, aki életének hatodik évét az év szeptember havának 15. napjáig nem tölti be. Ettől eltérő szabálytalan felvétel esetén a felvételt eszközöző igazgató vagy tanító fegyelmi felelősséggel tartozik. A főntebb említett korengedélyek megadására a szolgálati prag-

matika 244. és következő §§-ai alapján kizárólag az iskolaszék, illetve ahol külön iskolaszék nincs, a presbitérium jogosult. Nagyvárad, 1941. július 21. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* sk. püspök.

2780—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli presbitériumnak és egyházmegyei elnökségnek.* Egyházi törvényünk VI. tc. 17. §-a szerint a nem református vallású nyilvános népnevelési és népoktatási intézetekben tanuló református vallású növendékek vallásos oktatásáról az illető presbitérium intézkedik az egyházmegye felügyelete alatt. Ennek alapján az 1600—1941. sz. miniszteri rendelettel egybehangzóan elrendelem, hogy az illetékes hatóságok minden körülmények között gondoskodjanak arról, hogy a magyar anyanyelvű tanulók hitoktatása — létszámukra tekintet nélkül — minden iskolában magyar nyelven történjék és hittanvizsgálataikat is ugyancsak magyar nyelven tartsák meg. Ha magyar anyanyelvű tanulók által is látogatott nem magyar tanítási nyelvű iskolában a hitoktatást ellátó lelkész magyar nyelven oktatni nem tudna, a magyar anyanyelvű tanulók hitoktatásának ellátásával és a hittanvizsgálatok tartásával olyan lelkészt vagy tanítót kell megbízni, aki magyar nyelven tanítani tud. Nagyvárad, 1941. július 21. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* sk. püspök.

2763—1941. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A 3669—1941. sz. Om. miniszteri rendelet alapján utasítom az összes főhatóságom alá tartozó intézetek fenntartóit, hogy ha az illetékes hatóságoktól a 81.800. Eln.—1940. H. M. sz. rendeletre hivatkozással felszólítást kapnak légtalmi óvóhelyek építésére, a terveket szakértő építésszel készíttessék el s a tervek és költségvetés jóváhagyásáról, ha annak szüksége mutatkozik, az I. tc. 15. §. f) pont értelmében gondoskodjanak. Nagyvárad, 1941. júl. 18. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* sk. püspök.

2474—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Több esetben felmerült az a panasz, hogy a trianoni határokon belül levő iskolák testvériskoláiknak könyveket, zászlókat, meleghangu üdvözlő leveleket stb. küldöttek és a megajándékozott, illetve címzett iskolák nemcsak, hogy nem köszönték meg ezeket a lelkes ajándékokat, hanem még átvételüket sem nyugtázták. Fölteszem, hogy ilyen esetek nálunk elő nem fordultak, mégis figyelemztetem iskoláink vezetőit, hogy a legegységesebb udvariasságnak eleget téve, az ilyen ajándékokat és érdeklődéseket az ajándékhoz és érdeklődéshez mértén kellő figyelemben részesítsék és köszönjék meg azzal a szeretettel és melegséggel, amellyel azt küldték. Nagyvárad, 1941. július 19. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* sk. püspök.

Pályázat. A csengerbagosi református egyház pályázatot hirdet elemi iskolájánál megüresedett I. sz. kántor-tanító állására. Javadalom: az egyház pénztárából évi 140 P havi előleges részletekben s az ezt kiegészítő államsegéllyel a mindenkori törvényes fizetés. Lakás (2 szoba, konyha, kamara, előszoba, megfelelő melléképületek, gyümölcsös és konyhakert). Kötelesség: a rábizott osztályok, jelenben I—VII. o. tanítása, egy. jegyzőség, énekkar vezetése, mindennemű belmissziói munkában segítség, szükség szerint lelkész helyettesítése. Megjegyzés. Egyház megválasztandónak díjlevélbe be nem számítottan fizetésbe ad hatköblös szántóföldet, 200 négyzetöl foglárt, háromköblös kaszállót és két jószágra legeltetési jogot. Törvényes stólla. Kellően felszerelt kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 21 nap alatt adandók be a református lelkészi hivatalhoz Csengerbagos, Szatmár m. u. p. Szamosdob. *Presbitérium.*

Pályázat a nagyszalontai református egyházközség önálló orgonista-kántori állására. Javadalom: 1. 4 szobás lakás 203 négyszögöl területű beltelken. A lakás külső és belső karbantartásáról egyház gondoskodik. 2. Készpénz 1800 pengő, havi egyenlő részletekben. 3. 8 kat. hold szántóföld, adóját egyház fizeti. 4. Stólla az egyházkerület megállapítása szerint. Gyülekezeti lélekszám: 12.000. Kötelesség: Mindennemű istentiszteleti és belmissziós összejöveteli alkalommal kántori szolgálat. Egyházi énekkar szervezése és vezetése. Segédkezés a belmissziói munkában. Pályázati határidő e hirdetésnek a hivatalos lapban való megjelenésétől számított 21 nap. A kellően felszerelt pályázati kérvények az elnöklelkészi hivatalhoz küldendők. Választás napja: augusztus 24. Bemutatkozás kívánatos, utazási költsége azonban csak a megválasztottnak térítetik meg. Ha nem lennének megfelelő hanganyaggal és ének és orgonista tudással rendelkező pályázók, presbitérium fentartja a jogot újabb pályázat hirdetésére s ez esetben az utiköltség megtérítésére egyik pályázó sem számíthat.

Pályázati hirdetés. Az óvári-i ref. egyház pályázatot hirdet II-od tanítói állására. Fizetés: évi 70 P lakbér és 140 P az egyház pénztárából, államsegély. Kötelesség: a rábizott osztályok és vasárnapi iskola vezetése, szükség esetén kántortanító helyettesítése és a belmissziói munkában segédkezés. Pályázhatnak okleveles férfi és nőtanítók 21 napos határidővel. Pályázatok a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők Óvári, u. p. Vetés, Szatmár megye.

Pályázat. Az egrii egyház pályázatot hirdet egy kántortanítói és II-ik tanítói állásra. Kántortanítói állás helyi javadalma:

Lakás melléképületekkel s kerttel. évi 196 Pengő, 20 métermázsa buza a hivektől, 40 méter tűzifa, 9 hold 1173 □-öl kaszáló, 6 és fél hold szántóföld, kenderföld 307 □-öl, 2 hold szántása, temetési stóla és törvényszerű államsegély. Földek adóját az egyház fizeti. Kötelesség: a presbitérium által kijelölt osztályok vezetése, lelkész akadályoztatása esetén és kanonikus órákon szószéki szolgálat, belmissziói munkában részvétel lelkész utasítása szerint, vasárnapi iskola vezetése, énekkar tanítása, egyházi jegyzőség. — *II-ik tanítói* állás javadalma: Lakás kerttel, egyháztól évi 140 Pengő. Törvényszerű államsegély. Kötelesség: a presbitérium által kijelölt osztályok és a vasárnapi iskola egy csoportjának vezetése. Belmissziói munkában részvétel lelkész utasítása szerint, akadályoztatás esetén kántortanító helyettesítése. Kántortanítói állásra fi-, II-ik tanítói állásra nőtanítók pályázhatnak e hirdetés megjelenésétől számított 21 nap alatt. Mindkét állás szeptember 1-én foglalandó el. Felszerelt pályázati kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők. Utolsó posta: Mikola. Presbitérium.

Pályázat a nagybányai ref. egyházmegye kebelébe tartozó berendi egyház előkönyörgő kántortanítói állásra, Javadalom: 1. Lakás természetben. 2. Szántóföld 12, azaz tizenkettő hold 1009 négyszögölével, melynek adóját tanító fizeti. 3. Új és ócska temető haszna 1600 öl. 4. Kenderföld 300 négyszögöl. 5. Házikert 400 négyszögöl. 6. Legeltetési jog 6 drb. szarvasmarhára. 7. Tűzifa 8 köbméter beszállítva. 8. Buza 8 mázsa. 9. Tengeri szemesen 8 mázsa. 10. Készpénz 300 Korona. 11. Tandíj az ismétlősök oktatásáért 20 Korona. 12. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint megállapított évi átlagban 20 Korona, 13. Államsegély. Kötelesség: 1. Istentiszteletek végzése vasár- és ünnepnapokon. 1. Kántori szolgálatok végzése. 3. VI. osztályu vegyes iskola vezetése. 4. Egyházi énekkar vezetése. 5. Belmissziói teendők végzése. 6. Presbiteri jegyzőkönyvek vezetése. Pályázhatnak katonai kötelezettségüknek eleget tett férfi tanítók. Pályázatokat a szatmárvári ref. lelkészi hivatalhoz (Szatmárvármegye) kell a pályázat meghirdetésétől számított 2 héten belül beküldeni. Az állás szeptember 1-én elfoglalható. Presbitérium.

Pályázat. *Sárközi* református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: *I. Tanítói javadalom:* 1. Lakás és kert természetben. 2. 6 kat. hold szántóföld. 3. 4 kat. hold kaszáló. 4. A sárközi határ 1 sz. betét »A« lapján bevezetett közös legelőből járó tizenkettő (2358) rész legelő. 5. 20 m³ tűzifa a tanító udvarára beszállítva. — *II. Kántori jövedelem:* 1. 12:50 métermázsa búza. 2.

5·50 métermázsa tengeri. 3. 12 m³ tűzifa a kántor udvarára beszállítva. 4. Stóla az egyházkerület szabálya szerint, **Kötelességek**: Osztatlan iskola vezetése, az összes kántori teendők végzése, a lelkész — akadályoztatása esetén — lelkészi szolgálatban kíségetése, segédkezés a belmissziói munkában, dalárda vezetése. **Megjegyzés**: A tanítói államsegély összege még nem állapított meg, az államsegély megállapításához értékelt tanítói jövedelem összértéke évi 399 Pengő. Szabályszerű mellékletekkel felszerelt kérvények: Lelkészi Hivatal Sárközujlak, Szatmár m. küldendők. Határidő e pályázat megjelenésétől számított 21 nap. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Pályázat. A szárazberek ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet kántor-tanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás szükséges melléképületekkel. 2. 22 q buza, 1 q tengeri. 3. Az igás közmunkát nem végző egyháztagoktól napszámváltság k. b. 30—32 Pengő. 4. a) 11 hold 177 □-öl szántó, melyből a tanító által adott maggal $\frac{1}{3}$ -át ősszel, $\frac{1}{3}$ -át tavasszal az egyháztagok közérővel elvetnek, 1016 □-öl kaszáló, ezen földek mindennemű adó terheit az egyház fizeti, b) 7 hold szántó és 2 hold 407 □-öl kaszáló az erdődülőben, adóját a javadalmas tanító fizeti, 5. 16 m² kemény hasábos tűzifa a tanítói udvarra beszállítva. 6. Stóla. 7. Államsegély. **Kötelesség**: I—VII. osztály vezetése, orgonista kántori teendők végzése, énekkar vezetése, belmissziói munkákban segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat végzése. Pályázhatnak elsősorban kántori képesítéssel rendelkező ref. férfitanítók, másodsorban tanítói és kántori oklevéllel rendelkező nők. Pályázati határidő e megjelenéstől számított három hét. Kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve, válaszbélyeggel együtt a ref. lelkészi hivatal Szárazberek, u. p. Szatmárnémeti címére küldendők. Presbiterium.

Pályázat. A józsefházai ref. egyház presbiteriuma pályázatot hirdet a megüresedett kántortanítói állásra. Javadalma az egyháztól: 1. Lakás: 2 szoba, konyha, kamara, mellékhelyiségek és kert természetben. 2. Készpénz 71 Pengő. 3. 7 kat. hold és 76 □ szántó és 2 kat. hold és 94 □ öl rét, melynek adóját az egyház fizeti. 4. 8 drb. nagy marhára és 4 drb. sertésre legeltetési jog. 5. 490 kgr. búza az egyház magtárából. Az egyháztól járó összes javadalom 429 Pengőre van értékelve. 6. Törvényes államsegély. **Kötelesség**: I—VII. oszt. vegyes iskola vezetése, kántori szolgálat végzése orgonával, vasárnapi iskola és énekkar vezetése, belmissziói munkában való segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése, egyházi jegyzőség. Pályázhatnak törvényes kántor-tanítói

oklevéllel bíró férfi és nőtanítók. Ha nő választatik meg a kántortanítói állásra, megválasztása egyenlőre ideiglenes. Pályázati határidő 1941 aug. 15. A kérvények mellékletekkel együtt a lelkészi hivatalhoz: Józsefháza, u. p. Aranyosmeggyes, Szatmár megye küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Presbitérium.

Pályázat. A berei egyház orgonista-kántortanítói állásra — szép lakás és jó fizetésre — augusztus 21-re pályázatot hirdetett. (L. Néptanítók Lapja.) Nők is pályázhatnak. Szabályszerű pályázatok, érdeklődések lelkészi hivatalhoz (u. p. Csomaköz) küldendők.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületéből

május hó közepén

ELKÖLTÖZÖTT

Kossuth Lajos-utca

3 szám alá, a Református Lelkeszi
Nyugdíjintézet bérházába
(Biharmegyei Takarékpénztár épülete)

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

A magyar protestáns öntudat

Írta: INCZE GÁBOR dr.

Az Országos Bethlen Gábor Szövetség ebben az esztendőben rendezi meg harmadszor az Országos Protestáns Napokat Budapesten október utolsó napjaiban. A Szövetségnek főleg ebben a munkában csucsosodik ki tevékenysége, s ez örvendetes értékelés, mert ennek a pár napnak megrendezése igénybe veszi az egész esztendő kigondoló, rendező, meglátó és megvalósító munkáját. Ezért a pár napért érdemes létezni, küzdeni, szivós, sokszor láthatatlan és zajtalan, de minden pillanatban a célt szem elől nem tévesztő munkát végezni.

Az Országos Prosestáns Napok október harmincegyediké körül zajlanak le Budapesten.

Sokszor éreztük és tapasztaltuk, hogy valami baj van a magyar protestantizmus öntudata körül. Ezelőtt negyven-ötven esztendővel még divat volt Magyarországon protestánsnak lenni, sokszor más-vallásu papok is dicsekedtek protestáns rokonságukkal és hálásan emlegették, hogy valamelyik alföldi kálvinista kollégiumban nevelkedtek. Mostanában pedig a protestánsok közül gyermekeiket sokan szerzetes iskolába adják és magasztalják azok kiváló pedagógiai teljesítményeit; mentik magukat, ha reverzálist adnak, mert be kell látnia mindenkinek, hogy ott, a másik oldalon igazán nem engedhetnek és ezért inkább mi legyünk elnézők. Ott a lélek üdvössége forog kockán, nem gyónhat, nem áldozhat a nálunk esküdő szegény lélek, míg minálunk egy-két esztendei Urvacsorától eltiltás után ugys engedni fog az Egyház és a presbytérium.

A magyar prótestáns öntudat élesztésének napjai az októberi seregszemlék. Nemcsak annak örvendünk, hogy ilyenkor azok is ki mernek állani a fórumra, akiről tudni, tudtuk, hogy evangéliumi keresztyéneknek születtek és azok is volnának legalább ünnepnapokon, hanem örvendünk annak is, hogy ilyenkor jelennek meg újabb nagyságok, talán épen ezeken a napokon növekednek a régebbiek

pótlóul, folytatóul az ifjabbak, a névtelenebbek, a nevet, sulyt, tekintélyt a Vigadó ünnepein nyerők.

Valami különleges erőt és sulyt ad ennek, ezeknek a napoknak, hogy nem az evangéliumi keresztyén multtal rendelkező vidéki gócpontokon: Debrecenben, Sopronban, vagy Kolozsvárt folynak le, hanem az évszázados protestáns gyökereket nélkülöző Budapesten. A nem-protestáns fővárosi lakosság, akik közül óriási tömegek jóformán azt sem tudnák különben, hogy mi az evangéliumi keresztyénség, készen, pár napi gazdag programba összesűrítve, válogatott bokkrétába kötve láthatják a keresztyénségnek az övéktől elütő formáját. A vidékről felsereglő protestánsok pedig a lokális vonalakhoz nem kötött, helyi viszonyok színeiben és hangnemében ki nem merülő evangéliumi keresztyénséget talán sehol másutt nem láthatják annyira szabadon lobogni, mint épen a tradíció- és megkötöttség-mentes Budapesten. Nincs órához kötve, nincsen helyhez kötve, amikor és ahol aszerint módosul, ahogyan szükség parancsolja. Ha kell a Vigadó, ha kell a városligeti Iparcsarnok, ha kell akár a tízezres tömegeket befogadni képes Tattersal a színhelye a magyar protestánsok találkozásának. Dalárdák, szavalókórusok, igehirdetés bátor kiállások előadásokban, újabb gondolatok lelkenedező megragadásában, vagy bírálatos elvetésében: milyen nagyszerű bemutatkozása a magyar protestáns Hamupipőkének.

Szégyenkezés, bátortalanság, a statisztika mennyiségekre esküvő tanításai után a minőségi gondolkodás megindítása, a felekezeti kisebbségek prófétai hivatásának újból és újból aláhuzása és a kevesebbek épen magukat helyesen ítélő mérlegeléséből származó érzésének, fokozott kötelességtudatának és megfeszített teljesítményeinek megcsodált, vagy legalább is irigyelt képe: ez jelenik meg Luther Márton október 31-i wittenbergi tételkiszégezése és Kálvin János november 1-iki párisi vihartvető előadása mellett a reformáció magasztos emlékeit ünneplő és azok nyomdokaiban haladó magyar protestánsok októberi ünnepi hitében.

Az evangéliumi keresztyén öntudat elaltatása, letagadása, vagy csökkentése hasonló volna az öngyilkossághoz, az öntudat ébrentartása, fokozása, diadalmassá tétele az életösztönnek legtermészetesebb nyilvánulása.

Az Országos Bethlen Gábor Szövetség feladata, boldog kötelessége, hogy minden erejét latba vesse a magyar protestántizmus októberi ünnepének megrendezésében, egyre jobban kibontakozó, az élet minden területét átölelő, magától érthető evangéliumi keresztyénség felmutatásában, ellenálhatatlanná és hódítóvá tételében.

„Ifjak a vádlottak padján.“

A Tiszántul — B. Á. aláírásu vezércikkében — megdöbbenően mutat rá az ifjuság válságának kérdésére. Az ifjuság válságának főokát a család válságában látja, amely saját krízisénel fogva nem tud megfelelő befolyást gyakorolni az ifjuságra s így a fiatal-ság a mozi, rémregény, pornográfia, korcsma és fonó hatása alá kerül, amelyek aztán természetesen kitermelik a társadalomellenes hajlamokat: a csikágói szellemet. A gyógyítás főokát »a szét-hulló fészek«: a család meggyógyításában látja.

A sajtó hasábjain nem először mutatok rá arra a vizsás helyzetre, hogy az iskola éppen akkor engedi el a fejlődő embercsemete kezét, mikor annak irányításra, vezetésre a legnagyobb szüksége volna. A népiskolát befejezett 12—14 éves gyermekifju már nem gyermek, de nem is felnőtt; a legalkalmasabb korban van arra, hogy minden káros befolyásnak könnyű prédája legyen. És milyen behatást kap ebben a kritikus korban a gyermekifju? Bizony, a legtöbb esetben azokat a benyomásokat, melyekre B. Á. mesterien rámutatott.

A statisztikából tudjuk, hogy az iskolázatlan, vagy kevésbé iskolázott tömegeknél sokkal nagyobb a büntettek százaléka, mint az iskolázott rétegeknél. Sőt azt is kimutatták, hogy ez a százalék az iskolázottság arányában fokozatosan csökken. Lehet, hogy az anyagi állapotok is közrejátszanak itt, de az iskolázott ember magasabb erkölcsi készütsége elvitathatatlan.

Van még egy körülmény, amely az embercsemete lelkében már a legkisebb korban megkezdí romboló hatását s ez, a szinte már koreszmévé dagadt-fajgyölölet. Ah! — ne is tiltakozunk ellene. Tele van a levegő az ellenséges viszonyban lévő fajtáknak, népeknek a gyölöletével; a szemfüles gyermek elraktározza a családban hallott faj, nemegyszer osztálygyölöletet és már a legkisebb korban megfertőződik a szive. Ebbe a hibába sokszor még az iskolák is bele esnek. A tanító, sokszor akaratlanul, nemegyszer pedig öntudatosan, vagy szenvedélyeitől elragadtatva — felkelti és éleszti a gyölölet tüzét, megvetve ezzel az alapját minden romboló szenvedélynek. Mert egyet nem szabad elfelejtenünk. Az embernek csak egy szive van s ezt az egy szivet nem lehet szeretetre, vagy gyölöletre beállítani. Ha gonosz indulatokat plántáltunk be ebbe a szivbe, gyölölni fogja az még a hozzá legközelebb állókat is. Tévedés azt hinni, hogy a hősiességnek mozgatója, előidézője a fajgyölölet. Történelmi példák mutatják, hogy nemes haragra lobbanni,

szeretteikért, fajtájukért még életüket is feláldozni: mindég a legnemesebb lelkű emberek voltak képesek.

Egy dolgot sem a családnak, sem az iskolának nem szabad elfelejteni. A gyermek lelkének mezejéről a gyomot a leggondosabb művelés mellett sem lehet teljesen kiirtani. Nem kell ezt vetni, terem ez magától is: a magvetőnek szent kötelessége, hogy a gyermek lelkületébe csak nemes magvakat vessen. Mit vetettek a jövő generáció lelkének talajába? Megmondom ebből milyen lesz a jövő, mert megdönthetetlen igazság ez az ige: »Ki mit vet, azt arat.« Mi nem a mai, kritikus mának, hanem a békés, megértőbb, együttérzőbb holnapnak kell, hogy neveljünk embereket.

Leszögezhetjük, hogy a család és az ifjuság, a társadalom és a jövő eme két alappillére beteg. A család és az ifjuság védelmét küzdelmünk homlokterébe kell állítanunk. A szépen megindult családvédelem terén mindent meg kell tennünk; az ifjuságot pedig ki kell vonnunk a fent említett befolyások alól. Az egyházi ker. ifjúsági egyesületek, gazdakörök és sportegyesületek megpróbáltak megbirkózni ezzel a kérdéssel, de miután ezek önkéntes vállalkozások voltak, nem tudtak az ifjuságra egyetemes hatást kifejteni. A nagy többség a szervezeten kívül maradt és minden káros hatásnak könnyű prédája lett.

Az új népoktatási törvény az iskolából kikerült ifjuságot a levante intézmények hatáskörébe utalja. Ez a nagyvonalu intézmény testi és lelki nevelés alá kívánja vonni az ifjuságot, kiemelve őt a romboló behatások alól. Az eredmény azon fordul meg, hogy a levante oktatás tudja-e nyújtani az ifjuságnak mindazt, amire egy egészséges társadalom kiépítése szempontjából szüksége van és kivétel nélkül hatása alá tudja-e vonni az ifjuságot. Csak szülessen meg egy, a kor színvonalán álló program, a program legyen írott malaszt; vonja ez az intézmény hatása alá az egész ifjuságot és ne sajnáljunk ettől az intézménytől semmi áldozatot: s akkor a jövőtől nem kell hazánkat s ennek alapját, az ifjuságot féltetni.

Tóth Zsigmond.

Nagyváradon magyar golgota létesítését vették tervbe. Az emlékműre Borbereký szobrászművész már be is küldte tervzetét, mely egy magyar parasztnőt és kucsmás magyar földmivest ábrázol, akik Krisztus urunkat a keresztről leemelik. A főispán be is mutatta a szoborterv fényképét, melyet a nagyváradai társadalom e célból összehívott vezetői a legnagyobb elragatással személték.

Egy a sok közül.

Több lelkészi hivatal még nem tett eleget Püspök urunk felszólításának és nem küldte be jelentését egyházközsége s szórványai nemzetiségi multjáról. A beérkezett jelentések közül közöljük a hosszumezői lelkészi hivatalét:

1. *Hosszumező* református egyházközség alapításának éve 1556 körül lehet. Már 1530-ban fennállott Hosszumezőn a lutheránus egyházközség. A mohácsi vész után ugyanis az itteni róm. kath. gyülekezet papostól együtt elfogadta a reformáció lutheri irányát a templom is így került a mi tulajdonunkba. Majd 1556 körül Pál nevű prédikátor a máramarosi protestánsokat a Zwingli és Kálvin értelmére hozta át. (Breznay Pál «Keresztyén egyház története» 304. lap).

2. A község felekezeti és nemzetiségi összetétele: református: 1200, róm. kath: 480, gör. kath. ruthén: 970, zsidó; 410, egyéb: 40.

Nemzetiségi szempontból magyarok a reformátusok és kevés kivétellel a róm. katholikusok, kik közül néhányan még ma is svábnak, vagy németnek vallják magukat. A felekezetek kivételével együtt az összes magyar nemzetiségűek számát mintegy 1700-ra tehetjük. Román csak néhány kerti lakó.

3. Hosszumező a Tisza folyó balpartján fekszik hosszan nyúló völgyben, honnan a nevét is vette. Kezdetben kincstári telep volt s később alakult községgé. Róbert Károlytól Máramarosszigettel, Técsővel, Huszttal és Viskkel együtt koronaváros címet nyert, megkapván a halászatí, vadászati, italmérési és pallós jogot. A magyarok nagyobb részben Erdélyből költöztek ide. (Csernátoniak, Décsiek, stb.) A svábokat II. József telepítette le Hosszumezőn, hogy németesítse a lakosságot, de szándéka megtört az itteni szívós kálvinista magyarságon s az eredmény az lett, hogy a svábok magyarosodtak el nagyon kevés kivétellel, de akik még svábnak vallják is magukat, azok sem tudnak csak magyarul beszélni. Erdélyből különösen 1527-től 1733-ig költöztek be ide többen, mikor Máramaros vármegye is Erdélyhez tartozott. A ruthének időnkénti beköltözés folytán lettek a község lakói, ugyancsak a zsidók is.

4. Az egyházközség történetére vonatkozó feljegyzések birtokunkban nincsenek, mert a régi egyházi iratok az 1798. évi itteni nagy tűzvész martalékaivá lettek, amikor a község csaknem teljesen leégett a templom és lelkészlakkkal együtt. A Tisza-folyó, mely a községtől északra folyik, részben nagymérvű áradásaival, részben egyre délebbre húzódásával a község nagyrészt elseperte. Emiatt a lakosság a Tiszától délebbre, a nagyországot mentén építkezett,

a templom és a régi papilak kívül maradván, a község legészakibb részén. A templom s torony építése még a reformáció előtti időkben történt, kb. a XIV. században gót stilben.

Legrégibb birtokunkban lévő anyakönyvünk (hármás) 1758. április 18-tól kezdődik. Presbiteri jegyzőkönyveink közül a legrégebb 1788-ban kezdődik.

* * *

Pálosremete. Hosszumezőtől 14 km.-re fekszik nyugati irányban a nagy országút mellett. Keletkezésének pontos idejét nem ismerem, de az a taracközi és hosszumezei egyház presbiteri jegyzőkönyveiből megállapítható, hogy 1671. június 9-én, mikor Apaffy Mihály erdélyi fejedelem Gyulafehérvárott kelt rendeletével a szegényebb máramarosi egyházak — köztük a pálosremetei és hosszumezei egyházak — részére kőso adományt tett, Pálosremete anyaegyházközség volt, sőt 1727 előtt a taracközi leányegyház Pálosremetének volt a filiája. Taracköz 1827-ben lett anyaegyház. Első papja Csernátoni István volt, kinek fia: Csernátoni József, Kereszturi Mihály után 1750—62-ig eső időszakban ment át a pusztulófélben levő pálosremetei egyházból a már akkor jobb jövedelmű taracközi egyház lelkészéül. Csernátoni József Pálosremetét ezután is gondozta, mert állítólag csak 1828-ban csatoltatott Técsőhöz. A pálosremetei urasztali edények és terítők közül még ma is több darab van a taracközi leányegyháznál használatban. Taracköz egyik okmány szerint 60, a másik szerint 65 évig volt anyaegyház. Hogy 1798-ban már megszűnt, mint anyaegyház, azt bizonyítja az a tény, hogy 1798. évi febr. 17-en Técsőn tartott egyházmegyei gyűlésen a taracközi egyház kéri a hosszumezei egyházhoz való csatolását, mely időtől fogva egész a román megszállás idejéig Taracköz Hosszumezőnek volt a filiája.

A megszállás idején a vele együtt cseh uralom alá került Huszthoz, később Királyházához, majd Técsőhöz tartozott. Ez utóbbihoz tartozik még ma is, míg ismét vissza nem tér Hosszumezőhöz.

Ma Pálosremetén már nincsenek reformátusok. Csak a temető fejfái beszélnek arról, hogy valamikor ebben a ma szintiszta ruthén községben református magyarok zsoldárénekeitől volt hangos a Tisza mente. S nemsokára ez az utolsó fájó emlék is eltűnik. A ruthének már birtokukba vették az egykori református temetőt. Az imaháznak már nyoma sincs, csak egy-egy nevében még magyar, de nyelvében, érzésében már ruthén öreg paraszt mutogatja: itt ezen a helyen

imádkoztak valamikor a magyar kálvinisták, a mai pálosremeteiek kihalt ősei.

* * *

Főtiszteletű Püspök ur! Ezekben teszem meg rövid jelentésemet. Vajha megélednének a megszáradt tetemek!

Kiváló tisztelettel:

Gavallér Lajos
ref. lelkész.

Sötét számok.

A *Kisebbségvédelem* című Budapesten megjelenő folyóirat Népszaporodás és Fajvédelem címen Elekes Dezső dr tollából érdekes előadást közöl. Belőle vesszük az alábbi adatokat: »A szaporodás ijesztő hanyatlása nemzetünk legfőbb sirásója. A szaporodás ma a nemzet létproblémája.« A mult században ezer lélekre évenként általában 40 születés jutott, ma világszerte inkább 20 körüli a születés ezreléke, de egyes államokban lemegy 13–14-re is. A halálozások levonása után fennmaradó szaporulat ma már csak kivételesen — Európán kívüli országokban megy fel 15–16 ezrelékre. A szomszéd államok kivétel nélkül erősebben szaporodnak, mint Magyarország. Az utolsó békeévek (1936–38) átlaga szerint a régi Jugoszlávia, Románia és Szlovákia ezer lélek után kb. 11 fővel szaporodik évente, míg Magyarország ugyyszólván csak félütemben, ezer lélekre 6-tal szaporodik. Horvátország, sőt ujabban Németország szaporodási arányszáma is jobb, mint a mienk.

A magyarság kettős veszedelemben forog. Egyrészt abban, hogy a tulszaporodó románság kelet felől mindjobban a germánság nyugati sziklafalához préseli, másrészt, hogy a szlávok északról és délről összezsapó hulláma nyeli el. Ha az utóbbi évekbeli szaporodást állandónak tételezzük, 100. év múlva a magyarság 21–22 milliós lélekszámával 56 milliónyi román s 33 milliónyi szerb tömeg állna szemben.

Ki volt Mazorov, a szovjet ifjúság vértanúja, akinek képe minden iskolában Lenin és Sztalin képe között függött? Egy 15 éves orosz fiu volt, aki feljelentette a szüleit, hogy otthon a cári idők szépségeiről beszélgettek. A feljelentés következtében a GPU a szülüket kivégeztette. Amikor a fiu hazament, nagyanyja felháborodásában agyonverte. Így lett vértanu Mazorov.

HIREK

Magyarország hat református egyházkerületének püspökei irták alá az Egyetemes Konventnek a lelkészözvegyek és árvák segélyezése ügyében kiadott körlevelét. A gyülekezetektől egy-egy vasárnapi perselypénzt, tehetősebb, vagy kisebb családú lelkipásztoroktól az adakozásban való példaadást, nagyobb anyagi javakkal megáldott egyházközségektől állandó segélyöszegeket kérnek a lelkészözvegyek és lelkészárvaik támogatására. Az adományok az illetékes esperesekhez küldendők, akik a begyűlt összegeket az egyházmegyék területén élő lelkészözvegyek és árvák között osztják el. Kívánatos volna, hogy az egyházmegyék is nyitassanak csekkszámmlát a befizetések olcsóbbá tétele céljából.

Puky Endre dr. volt külügyminiszter, a Közigazgatási Biróság ny. elnöke július 20-án váratlanul elhunyt. Az Egyetemes Konventnek és az Országos Zsinatnak évtizedek óta tagja volt, az egyházkormányzás és törvényhozás legelső szakértői közé tartozott.

A budapesti evangélikus egyházmegye Raffay Sándor dr. püspök indítványára elhatározta, hogy az egyházközségeket felhívja a fenyegető lelkészhiány enyhítése érdekében arra, hogy lelkész-pályára készülő ifjak támogatására állandó segélyeket szavazzanak meg.

A csurgói református Csokonai Vitéz Mihály gimnázium, melyet 150 évvel ezelőtt alapított gróf Festetics György katolikus főúr, az 1941—42. iskolai évben mezőgazdasági középiskola nyílik meg, mely a gimnázium felső négy osztályának fog megfelelni és érettségi bizonyítványt ad.

Országos Református Takaré- és Hitelszövetkezet létesítését ajánlja Dobos Andor munkácsi presbiter. Az egyházközségek teherbíró képességek szerint 50—500 Pengős részvényeket jegyeznének, s ezenkívül minden huszadik református embernek kellene jegyeznie 5—100 Pengős részvényt, hogy a meginduláshoz tervezett 4 millió Pengő alaptőke összegyűljön.

Lelkészhiány fenyeget Németországban. A tneológiai hallgatók számának ijesztő mérvű csökkenését nagy elégtétellel közli a Nordland című folyóirat, mert szerinte ez azt jelenti, hogy a német nép is felismerte már, hogy a theologia nem való a német egyetemekre. Az ujabban megnyílt poseni és straszburgi birodalmi egyetemeken theológiai fakultást nem állítottak fel.

Moszkvából érkező jelentések szerint a kormány által megnyitott templomokban az istentiszteleteken beláthatatlan tömegek vesznek részt. — Az erről szóló jelentéseket ujabban megcáfolják.

A japán kormány május 3-án rendeletet adott ki, mely szerint a római katolikus egyház államilag elismert egyházzá lett. Az egyesült protestáns egyházak elismerését is rövid időn belül várják. Svájci lapok szerint a japán római katolikus egyház 118.000 lelket számol, 16 püspöke van és 458 áldozárja, ez utóbbiak közül 311 külföldi.

Mexikóban. — írja dr. Baez-Camergo a »The Cristián Century«-ban, — protestánság üldözése és szenvedése újra és újra kiujul. A protestantizmust egészen középkori módon »hamis és veszélyes tévtanítás«-nak bélyegzi a mexikói katholicizmusnak nagy része és olykor a legdurvább módon üldözi. Timilpalanban, — írja a mexikói protestantizmus eme vezető egyénisége — az egész metodista gyülekezetet szétverték és templomukat felrobbantották. San Mateoban a baptista gyülekezetet támadták meg és bántalmazták súlyosan tagjait, épp így a hegyek között fekvő Huasztekában. Khankuatitlaban két lelkészt vertek félholtra és vetettek tömlöcbe, Hugunában a gyülekezet legöregebb tagját és leányát revolverlövésekkel terítették le. Az üldözések egyes helyeken már olyan méreteket öltötek, hogy maguk a hívő és jobb izlésű katolikusok tiltakoztak ellene.

Az üldözések dacára is fellendülőben van Mexikóban a protestáns egyház, — írja tovább Baez-Camergo. Guadaljavában két új templomunk épült és Sonorában is újra elkezdjük működésünket, ahol eddig a hatóságok minden helyiségünket bezárattak.« Sokat remél a mexikói protestánság az 1941-ben Mexikóban tartandó vasárnapi iskolai világkonforenciától, amelyre máris 400 különböző nemzetiségű delegátus jelentkezett.

Szegedi gimnázisták felépitik egy árvizkárosult házát. A szegedi diákok küldöttsége felkereste a város polgármesterét és előadták, hogy maguk közt gyűjtést indítottak és összeadtak annyit, amennyi elegendő egy tanyai ház felépítéséhez. Azt kérték a polgármestertől, hogy jelöljön ki egy sokgyermekes árvizkárosult tanyai családot, mely legjobban rá van szorulva a segítségre. Az összegyűjtött pénzből az építési munkát a városi mérnök tervei és irányítása mellett saját maguk fogják végezni. Még azt is bejelentették, hogy amikor készen lesznek az építéssel, 100 pengőt nyújtanak át a családnak további segélyként.

Mátrai nyaralás. A református egyetemes konvent *Mátraházi Diák-üdülőhelye* Hevesmegyében, Gyöngyös városától 14 km. távolságra, a Kékes, Gálya, Mátrafüred és Parád-fürdők szomszédságában, 700 méter tengerszintfeletti magasságban fekszik. A modern komforttal két év előtt épült villában az üdülő diákon kívül, három ágyas külön szobákban a diákok szülei és egyházi tisztviselők is felvétetnek augusztus folyamán, szeptember 5-ig. A diákok felügyeletére, lelkivezetésére és test-fejlesztésére megfelelő gondot fordítanak. A teljes ellátás díja diákoknak 5.50 P, felnőtteknek 8 pengő naponta. Felvételi jelentkezések Nagy Sándor konventi s. titkárhoz intézendők, Budapest, XIV. Abonyi-u. 21. címre.

A karánsebesi református templomot, melyet a boldog- emlékezetű Torday János lelkész és Demeter Gyula főgondnok fáradhatatlan munkássága létesített, f. évi április 27-én szentelte fel Nemes Elemér esperes, a csonka Királyhágómelléki egyházkerület vezetője.

A baseli Theologisches Alumneumot átépítették. A jövő tanévtől kezdve a diákok tulnyomó többsége külön szobában lakhat. Az új Hausvater Prof. Cullman. Az Alumneum vendégszeretetét sok lelkésztestvérünk élvezte.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

3000.-I. B.-1941. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkész és esperesi hivatalnak.* Szives tudomásvétel céljából közlöm, hogy az Orsz. Református Szeretetszövetség átvette kezelésre a Szeretetház-alapítvány tulajdonát képező őrszentmiklósi intézeteket s azok folyó évi szeptember 1-től kezdődően az ő vezetése alatt és kezelésében fognak működni.

Az özvegy lelkésznek otthonát békés, meghitt, testvéri közösséggé akarják átmelegíteni, s volt lelkésztársaink elmaradt hitvesei számára olyan bánásmódot kívánnak biztosítani, aminőt a falu volt első asszonyai és Isten szolgálainak özvegyei megérdemelnek s ezzel elvesztett otthonuk helyett új otthonhoz kívánják őket juttatni, amelyben egyéni függetlenségük teljes birtokában, minden munkától mentesítve feltalálhassák a reájuk váró örök Vasárnap földi szombatját.

A Szociális Missziós Testvérképző Intézetben új tanterv alap-

ján gyülekezeti női munkásokat képeznek ki és pedig kettős irányban: a gyülekezeti evangélizáció végzésére és szeretetintézmények vezetésére, ez utóbbinál első sorban a Szeretetszövetség intézeteinek saját nevelésű vezetőkkel való ellátása céljából. Az elméleti tárgyakon kívül bevezetik őket a háztartás teljes ismeretébe, épp ezért lelkészi menyasszonyok részére is alkalmas intézet lesz. Nagy jelentőségű dolog lenne, ha egyes gyülekezetek erre alkalmas lelkiségű leányaik közül egyet kettőt kiképeztetnének s aztán munkába állítanák őket. A tanfolyam két éves. Később a tanfolyamot diakonissza képző intézetté fejlesztenék, amelyben *kizárólag* gyülekezeti női munkások képzését végeznék, a diakonissza hivatás egyéb munkaköreit meghagyván a már működő anyaházaknak.

A lelkészárvák számára 2—10 év között, míg tehát a Kálvineumban mehetnek, továbbra is fenntartják a lelkészárvaházat. Kívánatos volna, hogy minden egyházmegye, talán az egyházkerület is, a szegényebb lelkészárvák számára ebben az otthonban egy vagy több ingyenes helyet létesítene.

Felhivom lelkésztársaim és a nagytiszteletű Esperes urak figyelmét, hogy a Szeretet-szövetségnek ezeket az újabb intézményeit — amelyek lelkészözvegyeink és lelkészárváink felkarolását tüzték ki elsősorban céljukul — a legmesszebbmenő támogatásban részesítsék. Nagyvárad, 1941 augusztus 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2844—1941. sz. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli Nt. lelkészi hivatalnak és az egyházközségek Tekintetes presbitériumainak.* A hadirokkantak, hadiözvegyek és árvák Országos Nemzeti Szövetségének megkeresésére, felhivom az igen tisztelt presbitériumokat, hogy a bölcs vezetésük alatt álló egyházközségekben az iskolaszolgai, harangozói és hasonló kis, de állandó kenyeret juttató állásokra, melyet hadirokkantak és hadiözvegyek betölteni képesek, őket elsősorban alkalmazni sziveskedjenek. Nemcsak keresztyéni kötelességet teljesítünk elhelyezésükkel, de parányi mértékben hálaikat is lerójjuk azokkal a szerencsétlen testvéreinkkel szemben, akik épségüket áldozták értünk és a közös hazáért s cserében vállalniuk kell a nyomoruságokból fakadó nélkülözéseket is. — Nagyvárad, 1941 július 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

—1941.-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi alább felsorolt lelkészi hivatalnak.* Számbavéve az egyházközségek nemzetiségi múltjának feldolgozása tárgyában kiadott 1681—1941-I. számú körrendeletre beérkezett jelentéseket megdöbbenéssel állapítottam meg, hogy nagyon sok lelkészi hivatal nem tett eleget jelentési kötele-

zettségének. Ismételten és nyomatékosan felkérem lelkésztársaimat, hogy mulasztásukat 1941 szept. 1-ig a következmények terhe mellett pótolják, hogy egyházkerületünk a Vallás és Közoktatásügyi Miniszterium idevonatkozó rendeletének eleget tehesen. Nem érkeztek be az alábbi lelkészi hivatalok jelentései: A bihari egyházmegyéből: Bihar, Bors, Fugyi, Fugyivásárhely, Hegyközkovácsi, Hegyközpályi, Hegyközszáldobágy, Hegyközujlak, Köröskisjenő, Mezőtelegd, Mezőtelki, Nagykakucs, Nyüved, Örvénd, Pósalaka, Pusztajlak, Siter, Szalárd. Érmelléki egyházmegye: Albis, Bályok, Biharfélegyháza, Biharvajda, Csokaly, Érábrány, Éradony, Érkeserü. Érbogyoszló, Érköbölkut, Hegyközszentimre, Micske, Piskolt, Poklos-telek, Szalacs, Szentjobb, Tóti, Vedresábrány. Nagybányai egyházmegye: Adorján, Amac, Apa, Aranyosmeggyes, Avasujváros, Batiz, Dabolc, Egri, Felsőbánya, Halmi, Hirip, Józsefháza, Kisbábony, Kispeske, Kőszegremete, Misztótfalu, Nagybánya, Nagybocksó, Nagytarna, Patóháza, Pettyén, Pusztadaróc, Sándorhomok, Sárközujlak, Szamosdara, Szamosdob, Szatmárhegy, Szatmárnémeti, Szatmárudvari, Szinerváralja, Tamásváralja, Turterebes, Vámfalu, Vetés. — Nagykárolyi egyházmegye: Bere, Börvely, Dobra, Domahida, Érendréd, Gencs, Géres, Iriny, Kaplony, Királydaróc, Kismajtény, Szaniszló. — Nagyvárad, 1941 augusztus 1. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István sk. püspök.

Pályázati hirdetés. A Csokalyi református egyház presbitériuma pályázatot hirdet II-ik tanítói állásra. Fizetés: 2 szoba, konyha, kamarás lakás, 140 P az egyház pénztárából és államsegély. Kötelesség: A rábizott osztályok és vasárnapi iskola vezetése, szükség esetén a kántortanító helyettesítése és a belmissziói munkákban segédkezés. Pályázhatnak ref. vallásu, okleveles tanítónők. Pályázati határidő a hirdetéstől számított 21 nap. Pályázatok: Református Lelkészi Hivatal Csokaly Bihar vm. címre küldendők.

Pályázati hirdetés. A Hegyközujlaki református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: 430 P. értékű helyi járandóság. Ez áll: 110 P. készpénz az egyház pénztárából. 12 kh. szántóföld, 3 kh. 1240 □-öl rétből. 2.) Tisztességes lakás kerttel. 3.) Kiegészítő államsegény. — Külön kántorságért: 1.) A törvényszerű stóla, 2.) 8 q. kétszeres buza a hivektől, 3.) Fél telek utáni legelő illetőség, 4.) 4 kh. szántó föld, 5.) 2 kh. rét. — A földek adóját a kántor-tanító fizeti. Kötelességek: I—VI osztályok vezetése, kántori szolgálat, egyházi jegyzőség, szükség esetén lelkész helyettesítése. Kellően felszerelt pályázatok a lelkészi hivatalhoz küldendők: Hegyközujlak, Bihar m. Határidő augusztus 17.

Pályázati hirdetés. Dobrácsapáthi ref. leányegyház pályázatot hirdet előkönyörgő kántortanítói állásra. Fizetés: 1. lakás mellékhelyiségekkel, kerttel; 2. 10 köböl buza; 3. 10 m³ tűzifa beszállítva; 4. 200 P. készpénz; 5. 4 hold föld haszonélvezete, melynek adóját az egyház fizeti; 6. Stóla. Kötelesség: I—VI. osztályok vezetése. Templomban előkönyörgői és kántori szolgálat végzése. Templomban előkönyörgői és kántori szolgálat végzése. Pályázhatnak oklevéllel rendelkező férfi és nő tanítók. Pályázatok Szamoskőrödi lelkészi hivatalhoz küldendők. Határidő 3 hét.

Pályázat. Az Érmihályfalvai református egyház pályázatot hirdet eltávozás folytán megüresedett második helyettes férfitanítói állására. Javadalom: lakás természetben, évi 640 pengő az egyháztól, valamint fizetéskiegészítő államsegély. Kötelesség: a rábizott osztályok vezetése, kántori teendőkben helyettesítés és belmissziói munkákban segédkezés. Pályázhatnak okleveles férfi tanítók, esetleg nő tanítók. Határidő megjelenéstől számított 21 nap. Kérvények válasborítékkal Református lelkészi hivatalhoz küldendők. Érmihályfalva, Bihar vm.

Pályázat. Az Értarcsai ref. egyház a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Kántortanítói javadalom: 1. Természetbeni lakás, gyümölcsös kerttel. 2. 508 pengő, vagy ez összegnek ellenértékéül 16 hold föld, melynek adóját az egyház fizeti. 3. Nyolc legeltetési jog. 4. Stóla az egyházkerület megállapítása szerint. 5. Fizetés kiegészítése az állam útján gondoskodva lesz. Kötelességek: 1. I—VII. osztály vezetése. 2. Kántori teendők végzése és belmissziói ügyekbeni segédkezés. Pályázhatnak kántori és tanítói oklevéllel bíró férfiak és nők. Kellően felszerelt kérvények folyó év augusztus 20-ig a Ref. Lelkészi Hivatal Értarcsa Bihar vm. címére küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Pályázat. A Kaplonyi ref. egyház pályázatot hirdet az üresedésben levő kántortanítói állásra. Javadalom: Évi 140 pengő készpénz az egyház pénztárából, 3 hold kántori föld, adóját az egyház fizeti, az egyház által bérelt egyszobás lakás és az államtól a helyi javadalmon felül megállapítandó államsegély. Kötelessége hatosztályos osztatlan elemi iskola vezetése (35—40 tanuló) orgonista-kántori szolgálat ellátása a templomban, presbiteri jegyzőség, belmissziói munkákban segédkezés, lelkipásztor szükség szerinti helyettesítése. Pályázhatnak okleveles férfiak és nők. Pályázati kérvények a pályázat megjelenésétől számított 21 napon belül a Ref. Lelkészi Hivatal címére *Kaplony*, u. p. Nagykároly Szatmár vm. küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Pályázat. Avasujváros ref. egyháza pályázatot hirdet iskolája III. számú tanítónői állására. Fizetés: az egyháztól 140 P., a többi államsegély. Kötelesség: a reábizott osztályok vezetése, belmissziói tevékenység. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati határidő három hét. — *Ref. Lelkészi Hivatal, Szatmár megye.*

Pályázat. A Biharpüspöki-i református egyház presbitériuma pályázatot hirdet negyedik rendes és ötödik ideiglenes tanítói állásaira. A rendes tanítói állás javadalma: 1. Természetbeni megfelelő lakás kerttel. 2. 10 kat. hold szántóföld. 3. 4 köbméter tűzifa. 4. Államsegély. Kötelesség: a presbitérium által kijelölt osztály, esetleg osztályok vezetése, egyházépítő munkában való részvétel, lelkész és kántor akadályoztatása esetén ezek helyettesítése. Pályázhatnak okleveles férfi tanerők, leventeoktatói képesítés előnyös. Az ideiglenes állásra női tanerő alkalmaztatik a törvényes fizetéssel, melyből szoba-konyhás lakást kerttel és 140 Pengőt az egyház folyósít, a többi államsegély. Kötelesség mint fenn. Születési bizonyítvány, oklevél, állampolgárság igazolása, szolgálati bizonyítvány, orvosi bizonyítvány, esküokmány s esetleg leveteoktatói képesítés igazolásával (vagy ezek lelkészi hivatal által hitelesített másolataival) felszerelt pályázatok augusztus 21-ig a lelkészi hivatal címére küldendők. A község Nagyváradtól 2 km-re fekszik, villanyvilágítás a lakásokba bevezetve. — *Presbitérium.*

Pályázat. A Nagykárolyi református egyház iskolaszéke huszonegy napos határidővel pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett harmadik tanítói állásra. Javadalom: az egyházközségtől 140 Pengő, természetbeni lakás, vagy törvényszerinti lakbér és a törvényszerinti államsegély. Kötelesség: a presbitérium által kijelölt osztályok vezetése, szükség esetén kántor helyettesítése s mindenféle belmissziói munkában való segédkezés. Pályázhatnak férfi és női tanítók. Kellőképpen felszerelt pályázati kérvények a református lelkészi hivatalhoz nyújtandók be. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Nagykároly 1941 július 22. *Gönczy Sándor* esperes-lelkész.

Pályázat. Hegyközpályi presbitériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Jövedelem: a) tanítói: 6 hold föld és 4 m³ tűzifa az egyháztól 140 Pengő értékben, valamint a törvényes államsegély. b) kántori: 6 hold föld és 8 m³ tűzifa. c) közös: megfelelő lakás 1400 □-ól beltelekkel. II. Kötelesség: a törvényben előirt kántori és tanító kötelességek ellátása, lelkész akadályoztatása esetén helyettesítése, egyházépítő munkákban részvétel. Pályázati kérvények szabályszerű mellékleteivel augusztus 21-ig a lelkészi hivatal címére küldendők. Presbitérium.

Pályázat. Az adorjáni református egyház pályázatot hirdet elemi iskolájának megüresedett 1 sz. kántor-tanítói állásra. Javadalom: lakás kerttel természetben, 7 kat hold 1024 □-öl föld haszonélvezete, 1148 liter búza, 911 liter gabona, 558 liter tengeri, hat öl tűzifa beszállítva, 3 sor széna, egy ígás napszám, két legelő jog, stóla, 100 pengő készpénz és államsegély. Javadalom 354 pengőre van értékelve. Kötelesség: a rábizott osztályok vezetése, egyházi jegyzőség, belmisszói munkában segítség, szükség szerint lelkész helyettesítése. Kellően felszerelt kérvények 1941 augusztus 30-ig adandók be református lelkészi hivatalhoz. Kántori oklevéllel rendelkezők is pályázhatnak. Föld adóját az egyház fizeti. Pályázat az adorjáni református lelkészi hivatalhoz. Szatmár m. u. p. Sárköz adandók be.

Pályázat az érkeserői ref. lelkészi állásra. Fizetése: 1. Minden ágytól 2 véka búza, féltől egy, az egyház régi 40 iccés vékájával. 2. Minden ágytól 1795-től 20 tr., féltől 10 tr., mi a mai érték szerint annyimint 14 és 7 tr. 3. Minden egykenyéren levő családtól 4, özvegnél 2 icce must. az egyház régi öreg iccájével. 4. Vagyontalan özvegyasszonytól 3 sing vászon. 5. Nyolc, azaz 8 öl tűzi szinfa, 6. Negyven hold tagosított föld, négy hold legelő és egy vékás kenderföld. Ebből az egyház szántat négy holdat tavaszi vetés alá, négy holdat ugarol, és négy holdat őszi vetés alá szántat. Ugyiszinte 6 hold kaszálót az egyház kaszáltat, gyűjtet és hordatja haza. 7. Esketési, keresztelési és temetési díjat, s más levelek kiadási díjai fizettetnek a főtitizteletü Superintendenciánk 1852 aug. 10 s több napjain tartott gyűléséből kiadott rendelése szerint. A lelkész használatában levő földek adójának 40 száztóliát fizeti a lelkész, 51 száztóliát, valamint a legelőadót egészen fizeti az egyház. — M e g j e g y z é s. Az érkeserői egyház presbitériuma 1909 kor. 80 fill. készpénzben, a 6. pont alatti javadalomnál teljesített szolgálmányt 52 koronában állapította meg A 4. tétel a alatti javadalom tárgyát nem képezi. A kellően felszerelt pályázatok a székelyhidi ref. esperesi hivatalba küldendők 1941 szeptember hó 1-ig. Az állás a jogerőre emelkedés után azonnal elfoglalandó. Nagyvárad, 1941 aug. 2. Sulyok s. k. ref. püspök.

Pályázat. Hegyközcsatár (Biharvm.) ref. egyházközsége határidővel V. K. M. engedélyétől feltételezetten, most megszervezett III. sz. tanítói (tanítónői) állására pályázatot hirdet. Fizetés: egyháztól évi 140 P., többi államsegély és törvényes lakbér. Kötelesség: törvényszerű Felszerelt kérvények válaszbélyeggel ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Állás tanév kezdetén efoglalandó.

Pályázó tanítók és választók figyelmébe: »Nem elég, hogy a mi tanítóink éppen csak megállják helyüket, szükséges, hogy kiválóak legyenek. Mivel a magyar nemzeti lélek irányításáért ma különböző világnézetek között heves harc folyik, a magyar református tanító állandóan az első harcvonalban élő katona. A szülő a gyermek révén szereti, vagy gyűlöli az iskolát, az iskola fenntartóját, egy nem megfelelő tanerő nemcsak gyermekeket, hanem egész családokat idegeníthet el az egyháztól. (Vasárnap)

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületéből

május hó közepén

ELKÖLTÖZÖTT

Kossuth Lajos-utca

3 szám alá, a Református Lelkészi
Nyugdíjintézet bérházába
(Biharmegyei Takarékpénztár épülete)

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATAL
Nagyvárad-Ujváros, Kálvin u.1.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

István király öröksége.

(M. Gy.) Manapság különös szomjúsággal bontja ki a magyarság az eltemetett történelmi kutakat. Történetkönyv, regény, politikai program korszájában mult idők gondolatainak erősítő italát kínálják a nemzetnek. Ünnepi emlékezések áldomását sokszor köszöntik rá nemzeti életünk első koronás királyára: Istvánra a »szent-istváni gondolat« jegyében.

Valóban van néhány olyan friss, tiszta gondolat az ezeréves multnak ebben a mély rétegében, amely viharban vándorló magyarságunk számára erősítő, tiszta forrásvizet jelent.

Ahogy mindig élesebben megrajzolódik tudósok, művészek közös lélekidézésével István király történelmi arcéle, mindinkább eltűnik a történelem nagy játszóját számítva fontolgotó politikus és mind erősebb körvonalakkal képződik meg a kemény, elszánt, hívő magyar fejedelem.

Nem igen lehet arcán mosolyt elképzelni. Halálos komoly ügynek tekintette a keresztyénséget. Egészen addig hatolt el a kereszt közelébe, az evangélium titkához, ameddig csak századának leg-egyenesebb útján megtehetette. A clugnyi reform az egyház örök reformációjának halvány derengése volt. István feléje indult azzal a biztonsággal, ahogy a szinmagyar nép ötszáz évvel később habozás nélkül indult el a reformáció fényjelei felé. A saját élete számára a legszentebb és a leghalálosabban komoly szolgálatnak látta a keresztyénséget. Mindent alája rendelt: önmagát, családját, vérségi kapcsolatait, királyságát. Nem válogatott a keresztyénség lelki eledeleiben. mint az inyenc a lakomában. Nem próbálta az evangélium parancsait letömpíteni, ügyesen népe pogány szokásaihoz hozzáalkalmazni. Nem meglévő gondolatokhoz szabta palástnak a keresztyénséget, hanem saját korát, gondolatait nekiállt átformálni kiméretlen és megalkuvásnélküli erővel a megismert keresztyénség parancsai szerint. Itt ott egészen Kálvinra mutató elszántság, hátsó gondolat nélküli döntés látszik István jellemében. Minden hidat fel-

égetett maga mögött. Semmi alkut, semmi visszatérést nem tudott elképzelni. Krisztus az ő számára olyan kétségbevonhatatlan ur volt, hogy sem vitázni, sem alkudozni nem mert volna vele.

Ez az egyik parancsoló nagy István- király-gondolat a mi korunk számára is. Ebben nekünk, reformátusoknak legtöbbet mond az első nemzeti uralkodó. Mi, a reformáció unokái, magát a tiszta evangéliumot ragadhattuk meg. A teljes Szentírás, a keresztyénség egyetlen örök történelmi alapja, a benne várakozó fénnel és lánggal egészen a kezükig ér. Szinte fenyegető parancssal adja ki a rendelést nekünk is az első király: magyar nemzeti jövőnk sorsa függ attól, mennyire komolyan feltétlen tekintélynek, mindenekfölött álló végzésnek tekintjük az Isten igéjét. Az Isten beszéde nem tűri a vitát. Az Isten szava nem ismer alkudozást. Isten nem engedi meg azt a kényelmet az ő népének, hogy a csipkebokorban az ember a saját mécseseinek szerezzen tüzet, hogy saját gondolatait, elméleteit, emberi igzságait próbálja összeegyeztetni Isten terveivel. Isten feltétlen meghódolást kíván. Csak olyan emberi sziveket használhat fel, amelyek megüresednek Előtte. A keresztyénség nem egy történelmi elmélet volt István számára és nem egy valamilyen vallás, és nem egy időben készült épület, aminek oszlopai stílusát kicserélni lehet. A keresztyénség maga az igazság, az egyetlen, a megcáfolhatatlan s a mindig megragadó igazság. Akkor is az, ha minden gondolatunk felismeri vele a rokonságot, a közös származást de akkor is az, ha meg kell reformálni a saját nézeteinket világról, emberről sorsról, nemzetről Krisztus parancsára. Nem lehet megalkudni, nem lehet a Bibliát széthasítani, nem lehet Krisztust egy kis lelki fejedelemséggel kárpótolni. A keresztyénség vagy-vagy! Igen, vagy nem! Teljes odaállás, vagy teljes harc ellene. »Aki nincs mellettem, az ellenem van.« István király egészen Krisztus mellé állt, úgy ahogy ő megismerhette. Köd volt még a palástja és távoli a beszéde, mégis szolga és tanítvány volt Előtte.

A másik istváni gondolat ebből folyik: a saját személyét teljesen eltüntette István király Krisztus ügye mögött. Halál és élet, töredelem és lélekégetés számára nem jelentettek sokat. Egyszerre az egyeduralkodó fejedelem, aki maga volt a törvénykönyv, az államhatalom, mezitelen sáfárként térdelt az örök Gazda előtt. Koronáját, kardját, a nagy erdőket, távoli pusztákat, várjobbágyait mind az ő tulajdonába látta.

Ha tehát István király szellemében valaki előtt leborul a magyarság, az csak a Názáreti Krisztus lehet. Keményen, dacosan, mozdulatlanul mutat a király az ő Ura felé, aki királyoknak Királya és uraknak Ura. István király szellemében való például az a moz-

galom, amelyik a legmélyebb »Kereszt-mozgalom«, amelyik a magyar nemzeti állam krisztusi történelmi jellegét tüntetőleg akarja kifejezni. Ha István királynak, Krisztus hú és alázatos szolgájának, ispánjának nevenapján a törvény értelmében megáll minden munka mezőn és műhelyben, akkor István király szelleme parancsolja, hogy Jézus Krisztusnak. István király Urának halála napján teremtsen csöndet a magyar társadalom, álljon meg akkor a munka. Legyen ez az egy nap a dolgozó napszámos emberek számára fizetéses szabadnap. Legyen ez az egy nap csönd. A megnyitott utak napja. kitáruló kapuk ünnepe. Az igazi kereszt előtt való hódolása a magyar nemzetnek. Ha egyszer a magyar törvényhozás a nagypénteknek ilyen megünneplését beleírja törvénykönyvébe, ez azt fogja jelenteni, hogy egészen közel jutott István király szelleméhez. Mert nagy embereket, nemzeti hősokeket lehet többféleképpen ünnepelni. Lehet úgy, hogy a magunk mai gondolatait próbáljuk velük elmondani. De lehet úgy is, hogy őket hallgatjuk és megtaláljuk azokat az időtlen gondolatokat életünkben, amelynek megőrzéséhez balsam sem kellett. Ilyenkor a hősoke szövetségeseink és vezéreink. Világoosan megmondják, hogy az ő szellemök fénye mellett merre van a jövő utja.

(Református Élet.)

A magyar pap munkájának elismerése.

Azok a kollégáim, akik megkapták már az augusztusi államsegélyöket, kevés kivétellel, bizonyára valamennyien vegyes érzellemmel, ironikus humorral, vagy fáradt kézlegyintéssel olvassák e címet. Mert kétségtelenül: a huszonné esztendő nyomoruság után mindnyájan nagy reménységgel tekintünk az államsegély felé. Nem ezért dolgoztunk, nem ezért voltunk a nemzet napszámosai (ne haragudjanak meg tanítótestvéreim, ha e diszitő epitetont ez alkalommal magunkra vonatkoztatom, igaz még találóbb, ha azt mondom, hogy a nemzet mindenesei, amolyan Madchen für alles voltunk), oh nem bérért dolgoztunk, a béresek kihulltak sorainkból, nem is jutalomért, amit tettünk, azt becsületből, kötelességből és egyházunk és népünk iránti szeretetből cselekedtük. Fájdalmasan érint, hogy ezt az utóbbi időben mind hangosabban kell elkiáltanunk ma-holnap mi is beállhatunk a kisebbségi sors veteránjai közé, hogy sebeink feltárásával indítsuk könyörületre az ország vezetőit s verekedjünk ki magunknak a multak érdemein előnyöket. Nem az irigység szól belőlünk, hiszen azok, akik 22 esztendeig, mint kisebbségi ügyvédek, földnélküli földbirtokosok, vagy ügynökök velünk

együtt küzdöttek és szenvedtek, méltán megérdemelték állásaikat, melyekkel az államhatalom megajándékozta őket, hiszen, ha magyar világ lett volna mindvégiglen, a természetes fejlődés útján még messzebb juthattak volna. Tudjuk azt is, hogy sok, nagyon sok jogos igény maradt kielégítetlenül, mert több az eszkimó, mint a foka. Csak mint tényt említem, hogy a velünk egy sorban küzdő ügyvéd ma főispán, táblabíró vagy magasrangu közigazgatási tisztviselő, mi pedig ugyanott maradtunk, ahol voltunk. Természetesen. Hiszen azért vagyunk az egyház szolgálói. A világi érvényesülésről, vagyongyűjtésről, ranglétráról már akkor lemondunk, amikor ezt a pályát választottuk. De annyit, csak annyit mindnyájan elvártunk, abban titokban mindnyájan reménykedtünk, hogy a boldog felszabadulás sok minden egyéb mellett, változást fog hozni a mi anyagi helyzetünkben is és ha nem is vártunk táblabírói fizetéseket, az anyagi gondok alóli felszabadulást méltán remélhattük. Becsületes őszinteséggel jelentem ki, hogy e tekintetben a Minisztérium által megállapított és augusztus elsejével folyósított államsegélyek elenyésző kivétellel az egyes lelkészeknek még a legszerényebb reménységeit sem váltották be, a legtöbb esetben elkeseredett, de a legjobb esetben is fájdalmas csalódást váltottak ki. Olyan kollégák, akiknek helyi jövedelme szinte a semmivel egyenlő, 10—20 esztendőszolgálatuk dacára, még az átlagosan folyósított 150 pengős államsegélyt sem érték el. S ami a legkülönösebb a dologban, mindenfelől azt jelentik, hogy a velük egy közösségben lelkészkedő román lelkésznek a református papénál jóvai magasabb a kongruája. Hát, ha ez igaz, akkor a soknál is több. Nem elég, hogy 22 esztendeig részesültünk mostoha elbánásban, nem elég, hogy a román uralom alatt két sőt háromszorosát élvezték a román eszme hordozói a mi fizetésünknek, még most is mi huzzuk a rövidebbet? Hát lehetséges, hogy a román uralom alatt anyagilag kigömbölyödött román lelkész 260 pengő kongruát vágjon zsebre, ugyanabban a faluban élő lerongyolódott református kollégája pedig még 100 pengőt se kapjon? Az 1914. előtti nótát fujják ismét? Azért könyörögjünk, hogy legalább annyit kapjon a magyarságáéért megszenvedett magyar pap, mint a nemzetiségi? Csak a jó Isten a megmondhatója, hogy minek az alapján állapították meg a kongruákat, De ha így állapították meg, akkor nagyon rosszul tettek. Inkább szeretném hinni, hogy az a három lelkésztestvérem, aki a saját baját elsírta nekem, hazudott, amikor a maga kicsi kongruájával a községebéli román pap magasabb államsegélyét helyezte szembe. Vagy talán tévedés lehet a dologban s azóta már lázasan készülődnek fenn a Magas helyeken a tévedések kiküszöböl-

lésére. — Vagy talán a lelkeszi munkának fizetésben kifejezett értékelése volna Magyarországon olyan csekély, hogy a legtöbb helyen elenyészővé zsugorodott helyi javadalmazást is már 50 és 80 pengővel a létminimumra lehet kiegészíteni s nem a mi alacsony kongruánk, hanem a román kollégák magasabb államsegélyének utalása volt téves? Nem, csak hadd adjon a magyar állam nekik továbbra is olyan fizetést, amilyent nekünk a román állam sohasem adott, de adjon nekünk is legalább is annyit, mint nekik.

De most látom, hogy messzire elkalandoztam. Tulajdonképen nem keserű, hanem örvendetes cikket akartam írni Szentimrei Jenőnek, a debreceni Tiszántulban megjelent nyilatkozatával kapcsolatban.

Jól esik ezt a nagy nyilvánosság előtt tett bátor nyilatkozatot olvasnunk, bár azt, hogy Szentimrei Jenő így gondolkozott rólunk és munkánkról, azt mindig tudtuk. De vajjon mikor fogják e nyilatkozatban foglalt igazságot azok is meglátni és értékelni, akik elismerésüket nemcsak hamar tovaszálló szép szavakban, hanem a lelkeszi javadalmazásnak az augusztusnál méltányosabb rendezése által is kifejezésre fogják juttatni. Mert a falun való irányító és vezető szerepnek egyik előfeltétele az anyagi függetlenség is. Amíg mindnyájan rongyosok voltunk kisebbségi magyarok, mindenki számára jó volt a foszladozó palást is védőpajzsunk, de ma már itt volna az ideje az új palást vételnek. Reméljük, hogy a Minisztérium a legrövidebb időn belül visszatér a református lelkeszek kongruájának aránytalanul kis összegekben való megállapítására és orvosolni fogja a jogos sérelmeket.

Orth Imre.

A Magyar Református Egyetemes Konvent ifjusági munkásainak ezévi értekezletét

1941 szeptember hó 8—10. napjaiban, Mátraházára az ottani konventi ifjusági üdülőtelepre hívta össze dr. Enyedy Andor konventi missziói előadó és Dobos Károly református lelkesz, konventi ifjusági megbizott. Ez lesz az első alkalom, amikor a visszatért erdélyi és délvidéki egyházaink ifjusági munkásai találkozhatnak a második bécsi döntés előtti Magyarország ifjusági munkásaival.

Az ifjusági munka időszerű kérdéseinek megtárgyalása mellett sor kerül a délvidéki, erdélyi, valamint a királyhágómelléki egyházkerületek ifjusági munkáiról való beszámolóra is. A Királyhágómelléki Egyházkerület részéről Orth Győző belmissziói titkárt küldötte ki erre az igen fontos és komoly jelentőségű értekezletre.

Előadók lesznek dr. Fónyad Dezső, aki »A világ szellemi áramlatainak hatása a magyar református ifjuságra és ifjusági munkánk

korszerűsége» címen tart előadást. László Dezső: »Az ifjuság egyháziatlansága és az egyházhoz való viszonya tekintettel az ifjusági munkákra» címmel. »Intenzív vagy extenzív munkát? Különös tekintettel a római katolikus ifjusági munkára» címmel értekezik: Kiss A. Jenő. Előadást tartanak még: dr Kiss Sándor, Hegyaljay György, Kiss B. Julia, Kovács Bálint KIE. titkár, Z. Nagy Béla, Boda József, Balla Péter, dr Imre Lajos, Zágoni Anna, dr Szabó Zoltán theol. tanár, Tamás Ferenc konventi missziói lelkész, Szöke Imre, Sipos Géza, Koncz Sándor dr., Vatai László, dr Enyedy Andor konventi missziói előadó, valamint Dobos Károly.

Az egyházkerületi felszámoló-bizottság gyűlése.

Kerületünk megszűnésével és a Tiszántuli kerületbe való beolvadással kapcsolatos jogi és anyagi ügyek elintézésével az 1940. évi november 12-én tartott közgyűlés által kiküldött felszámoló bizottság f. hó 11-én tartotta első nagyfontosságú gyűlését.

A bizottság elnökei Sulyok István püspök és dr Thury Kálmán egyházkerületi főgondnok, a nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke, tagjai; Csernák Béla egyházkerületi lelkészi főjegyző, püspökhelyettes, dr Soós István egyházkerületi világi főjegyző, Nagyvárad város polgármestere, Arday Aladár a nagyszalontai és Boros Jenő a nagybányai egyházmegye esperese, dr Kölcsey Ferenc Szatmármegye főispánja, Kiss Károly egyházkerületi lelkészi tanácsbíró, dr Kotzó Jenő egyházkerületi világi tanácsbíró, kir. közjegyző, dr Harcsár Géza egyházker. ügyész, valamint Vargha László egyh.-ker. számvevő, mint előadó.

Felszámoló-bizottság elsősorban a magyarországi református egyház Egyetemes Konventének azokkal a leirataival foglalkozott, amelyek az egyházkerület nyugdíjintézetével állanak kapcsolatban. Az egyházkerület nyugdíjintézete az elszakadás után alakult meg. Minden anyagi bázis nélkül, saját erejéből fejlődött ki annyira, hogy a visszatérés idejében több mint háromezrezer pengő vagyonnal rendelkezett, amellet, hogy 79 ellátottról gondoskodott. Tagjainak száma 220 lelkész, 20 tanár, 7 központi tisztviselő és 240 tanító volt. A nyugdíjintézet vagyonának felszámolása kérdésénél tekintetbe kellett vennie a bizottságnak azt a körülményt, hogy annak egy része a Romániában maradt lelkész és tanító jellegű tagok tulajdonát képezi, másrészt pedig tekintélyes vagyonrészt kell fenntartania a volt tanár, központi tisztviselői kar és a tanító jellegű tagok részére is.

A nyugdíjintézeti vagyon felszámolásának megejtésére a bi-

zottság kimondotta, hogy árverés útján értékesíti *nyugdíjintézet Nagyváradon, Kossuth-u. 3 sz. alatti kétemeletes ingatlanát. Az árverést a közeljövőben megtartják.*

A legnagyobb gondot az egyházkerület Püspöki Hivatalában szolgálatot teljesítő és életfogytiglanra megválasztott osztályvezető főtisztviselők elhelyezése képezte. Miután még négy főtisztviselő sorsáról nem történt intézkedés, a bizottság elhatározta, hogy ezen főtisztviselők ügyében — akik a román impérium alatt a legnagyobb odaadással és önfeláldozással állottak hivatásuk magaslatán, felterjesztéssel él a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz, az Egyetemes Konventhez s végül a Tiszántuli Egyházkerülethez.

Foglalkozott végül a bizottság az egyházkerület hetvenezer pengőt érő iratterjesztésének kérdésével és úgy határozott, hogy azt a Tiszántuli Egyházkerület, valamint a debreceni Méliusz Könyvkiadóvállalatnak ajánlja fel.

A kilenc éven keresztül felbecsülhetetlen szolgálatot teljesítő kilenezer példányszámu »Református Jövő« tekintetében akként határozott a bizottság, hogy a lap címének megörökítésével, szerkesztőségének átadásával egyesül a Budapesten megjelenő »Református Jövő« című országos református hetilappal és szeptember 15-ike után már azzal egyesülve jelenik meg. Az ötezer példányszámu »Református Gyermekkönyvtár« gyermeklapot, valamint a havonként megjelenő kétezres példányszámu »Református Könyvtár« traktátus-sorozatát megszünteti.

Az Iratterjesztési Osztály 70 ezer pengő értéket képviselő anyagát ismételten felajánlja átvétel céljából a Tiszántuli Egyházkerületnek és a Méliusz debreceni Könyvkiadóvállalatnak, ha pedig ez nem sikerülne, úgy a felszámolóbizottság a legközelebbi ülésén határoz e nagyértékű sajtótermék sorsa fölött.

Felszámolóbizottság ezeken kívül még több, ugyancsak hatáskörébe utalt ügygel foglalkozott és elhatározta, hogy rövid időn belül ismét összeül.

Özvegyeinkért és árváinkért.

Kivonat a mezőföldi református egyházmegye Székesfehérvárott 1941. aug. 6-án tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyvéből.

49.) Az egyház megyei Lelkész Egyesület a ref. egyházak és lelkipásztorok sérelmeinek ismeretében, amelyek egyre nagyobbak és érzékenyebbek, sürgős szükségét érzi annak, hogy élükön az egyetemes egyház vezetőivel az ORLE és ORPsz elnökeivel a püspök és főgondnok urakkal az ország esperesei együttesen jelenjenek

meg a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Ur előtt és kálvinista magyarhoz illő nyíltsággal tárják fel a bajokat, jogos panaszait és az eleven szó közvetlenségével, annak meggyőző erejével igényeljük azok megfelelő orvoslását a most készitendő állami költségvetés keretében.

Egyházmegyei Közgyűlés a Lelkész Egyesület beterjesztett javaslatát egyhangulag elfogadja, határozati erőre emeli és jelen gyűlési határozat azonnali megküldésével felkéri Ravasz László és Medgyasszay Vince püspök Urakat és Balogh Jenő főgondnok Urat az esperesek küldöttségének vezetésére, valamint a miniszteri fogadás kieszközlésére.

Bózsa Sándor.

István király napja.

István király napján gyülekezeteinkben is — nagyon helyesen — külön ünnepi istentiszteletet tartanak. E napot ugyanis magyar nemzeti ünneppé avatta a magyar törvényhozás. Nemzeti ünnepeinket pedig ezekben a sorsdöntő időkben, amikor a nemzet összefogására, áldozatkészségére oly nagy szükségünk van, mindenképpen fel kell használnunk a nemzeti érzés felébresztésére, elmélyítésére és öntudatosítására.

S hol történhetne ez legméltóbban, ha nem az istenházában az ige mértéke alatt? Annál is inkább, mert az a tény, hogy István király s személyiségében a magyar keresztyén államalkotás emlékezetére rendelt magyar nemzeti ünnepünk egybeesik a római katolikus szentté avatott István király ünnepével, sok kisértést rejt magában. Mi szentek előtt sohasem hódolhatunk s nem fogunk térdet hajtani, Isten tiszteletét földi teremtet emberre ruházva át, de azt sem engedjük meg, hogy »szent« előnévvel István királyt egy felekezett sajátítsa ki magának. István király minden magyaroké s ha az országépítő emlékezetére nemzetünk augusztus 20-ikát ünnepévé avatta, hálaadással áldjuk ezen a napon a királyok Királyának, az élő Isténnek nevét, aki nemzetünknek ajándékozta őt s alázatosan figyelünk az örök Ige mértéke alatt arra az üzenetre, melyet István király személyiségén és művén keresztül ma szól hozzánk az Isten.

A szegedi szülők gyermekeik konfirmációja alkalmával elhatározták, hogy maguk is összejönnek és közös tanulmány tárgyává teszik a Heidelbergi Kátát. Remélik, hogy így szülők és gyermekek lélekszerint közelebb kerülhetnek egymáshoz.

FÁJDALMAS

ut visszamenni addig, ahol letértünk a helyes utirányról. Fájdalmas azért is, mert haszontalanul elvesztegetett időt és fáradságot jelent. Visszafelé menve, egyre kinzóbb és megalázóbb is lesz az ut. Egyes helyek emlékezetünkbe idézik, milyen vakon, szinte elkábitva s mégis olyan önfelüen és elbizakodva jártuk a veszedelem útját. Ezért nehéz a megtérés — mert azt a legkeservesebb utat saját hibáink, tévedéseink beismerésének útját mindenkinek a saját lábán kell megtenni. Magától nem is vállalkozik senkisémm erre az utra. Az ember legnehezebben arra a beismerésre jut el: magam vagyok az oka eltévelyedésemnek s magam az oka bűnhődésemnek. Ez a visszafelé menetel lesz mégis az eltévedt ember számára az egyetlen előmenetel. Két okból vállalkozik az ember erre a legkeservesebb útra. Az egyik ok a bosszu és a bűnbakkeresés. A szentírás szerint ez a világszerinti bánat. A francia szellemi élet most különösen azzal van elfoglalva, hogy évtizedekre, sőt évszázadokra visszamenőleg keresi: mi az oka a francia lélek s a francia erő összeomlásának.

Sorra veszi íróit, költőit, filozófusait, politikusait, iskoláit — a vallást, az egyházat, a sajtót, a filmet. — Mindazok a személyek, akikre hallgatott s akikre büszke volt s mindazok a tényezők, amelyek a lelket és a közgondolkodást formálták, mérlegre kerülnek. Visszafelé menve, a hatásaikból visszakövetkeztetve, akikre legbüszkébbek voltak, most azokban érzik megdöbbenve a francia lélek elernyesztőit. Átéltük ezt a lelkiállapotot mi is az elmúlt huszonnégy esztendőben. Nekünk is végig kellett járnunk ezt a keserves utat — a saját vétkeink, mulasztásaink, könnyelműségeink, nemzeti és erkölcsi mivoltunkból kivetkőzéseink, megcsalt és kifosztott, idegen érdekekért véreztetett sorsunk keserves önismertének útját. Voltak, akik megjárták ezt az utat és csak bűnbakot találtak, de voltunk sokan, akik Isten szerinti bánattal jártuk meg és megtaláltuk magunkat, mert ma már tudjuk, mi a magunk vétkeinek következménye és mi a másoké. Az elmúlt husz évben Európa népei közül meglátszik, a megalázott magyar tanult és tapasztalt a legtöbbet s azáltal a magyar lélek lenne a legalkalmasabb arra, hogy az európai népek között igazságot tegyen. Mi tudjuk már világosan, hogy azokon az ezer kilométeres orosz frontokon a politikailag, társadalmilag és erkölcsileg megromlott európai emberből a gennyet nyomja ki a történelem Ura. Istenelenes fejlődést vett az emberiség szellemi élete, azért romlott meg minden életmegnyilvánulása. A visszafordulás pillanata még nem

jött el, de nemsokára visszafelé indul el az európai ember is azokon az esztendőkön, amelyiken olyan vakon és önhittén robogott keresztül. Óh, bár mi, magyarok, ne felednénk, amit 20 év keserveiben visszafelé menve megtanultunk, hogy saját bűneink mentésére ne keressünk bönbakot, mert minél igazabb a bánat, annál igazságosabb lesz a nemzet élet.

(Református Életből.)

Szabó Imre.

| HIREK |

Önálló rádió közvetítő állomást kíván az erdélyi magyarság Kolozsvárnak. A magyar rádió vezetőségének ama intézkedésével kapcsolatban, hogy Kolozsvárt egy és egy negyed Kw-os rádió-közvetítő állomást kíván csupán felállítani, nem pedig önálló rádió állomást, az Erdélyi Párt országos elnöksége is akcióba lépett az önálló kolozsvári rádióleadó állomás érdekében, amelyet Erdély és elsősorban Kolozsvár kulturális értékeit, szellemi súlyát mérlegelve, sürgősen megvalósítandó feladatnak tekint. Az Erdélyi Párt elnöksége ez ügyben memorandummal fordul a kormányhoz, melyet maga az országos pártelnök, gróf Teleki Béla fog illetékes helyre juttatni.

A szegedi káptalan felállításáról intézkedés történt. XII. Pius pápa Szegeden öttagu káptalani szervezetet létesített, s erről az elhatározásáról már értesítette is Glattfelder Gyula csanádi püspököt. A káptalan egyik tagjának részleges, egy másiknak teljes javadalmazását Szeged háztartása vállalta el. Az új szervezet néhány hónapon belül megkezdte működését.

Egy finn haditudósító írja: »Elpusztított templomok és temetők egész sora mellett haladtunk el. A suistamói templomból színházat, a korpiselkä-ből pedig kantint csináltak. A temetőben lévő sírköveket elhordták és légvédelmi óvóhelyek építésére használták fel. A volt finn temetőkben a sirokról eltávolították a neveket. Láttunk olyan temetőt is, amelyet táborhelyül használtak. Az egyik helyen — írja a haditudósító — a templomból kihordott fapadokból készítettek táncpadlót.« Ezekből a kimondhatatlan vad és durva tényekből is könnyen elképzelhető, milyen istentelen hordát tudtak a bolsevisták nevelni husz esztendő leforgása alatt.

A Pro Christo diákszövetség 1941—1942-re a következő tisztikart választotta: elnök: Karácsony Sándor dr., alelnökök: vitéz Csia Lajos dr., Kovács Éva, Sólyom Károly, titkár: Viktor János, leánytitkár: Maurer Margit.

Megtalálták a vizsolyi biblia nyomtató műhelyét. Tavaly ünnepelte a Károli Gáspár által fordított és Vizsolyban nyomtatott Biblia megjelenésének 350 éves évfordulóját. A vizsolyi templomban dr Bálint Lajos [múzeumi őr már a múlt nyáron értékes régi falfestményeket talált a mészréteg alatt. Az idei nyáron pedig a templom környékén végzett ásatásokat, amikor egy elég nagyterületű pincehelyiségre bukkant. A pincében több olyan tárgyat találtak, melyről kétségtelenül megállapították, hogy nyomtatóműhelyi berendezések voltak. Mivel abban az időben a nyomda még igen ritka volt, bizonyos, hogy ebben a helyiségben nyomtatták a mi Károli-Bibliánkat.

A felvidéki reformátusok magyarsága. A Magyar Statisztikai Társaság államtudományi Intézete »A felvidéki magyarság húsz éve 1918—1938« című kiadványa írja. »A református magyarok szilárd köszikla gyanánt állottak ellent a cseh-szlovák állam támadásainak. Mig a magyar katolikusok számát, sajnos, 28 százalékkal tudta csökkenteni a cseh-szlovák népszámlálás 1910 és 1930 között, addig a reformátusoknál ez a veszteség csak nyolc százalék volt.«

Majszky, a Szovjet londoni nagykövete, mint ahogyan a »Svenska Morgenbladet« jelenti Londonból, máris bejelentette, hogy a Szovjet hamarosan nyilvánosságra hozza az általános vallásszabadságról szóló rendeletét. Majszky ur a bolsevik Istentelenek szövetségének disztagja egy zsidó küldöttség előtt tette meg ezt a nagyjelentőségű nyilatkozatot, amely a zsidóknak a szovjet-unióba élvezett vallási jogai felől érdeklődött. (M. N.)

A zalaegerszegi gyülekezet templomépítésével kapcsolatban egyházi vendégszobát és egy négyszobás ifjusági otthont is épített a bejáró diákok számára

A Tiszántuli Egyházkerület szeptember 10-iki tanácsulése előtt, 9-én esperesi csendesórát és megbeszélést tart a diakonisszáképző intézetben.

A szegedi gyülekezet három-három heti időtartamra közel száz szegény gyermek ingyen nyaraltatásáról gondoskodott.

A békásmegyer—csillaghegyi egyház templomépítésére Vilma holland királynő és a holland reformátusok 19.400 Pengőt adományoztak.

Angliában a háboru folytán ezernégyszáznegyvenöt templom semmisült vagy rongálódott meg. A kormány nyilatkozata szerint az egyházakat ért károkat az egyházaknak kell viselni s a helyreállítást elvégeztetni.

A kálvinizmus katolicitása címen közöl a Theologiai Szemle f. évi 2. száma pompás értekezést dr Tavaszi Sándor tollából. Csak egy idézetet: »Meg vagyok arról győződve, hogy Erdélyt a vallás-szabadság klasszikus földjévé nem általában az erdélyi szellem, hanem ezt a szellemet, elsősorban, alakító kálvinizmus tette. És viszont, úgy az erdélyi, mint általában a magyar kálvinizmust hasonló nagy tettek véghezvitelére a keresztyén katolicitás hűséges szolgálata tette képessé.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületéből

május hó közepén

ELKÖLTÖZÖTT

Kossuth Lajos-utca

3 szám alá, a Református Lelkeszi
Nyugdíjintézet bérházába
(Biharmegyei Takarékpénztár épülete)

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizelési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATAL
Nagyvárad-Ujváros, Kálvin u.1.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

A bölcseség kezdete.

— Zsolt. 11, 10. —

Az erdélyi felekezeti iskolák nemzetmegtartó és nemzetmentő szerepét a román uralom alatt még az egyháztól távol álló elemek is elismerték. Ez az elismerés azonban tulságosan felületes sikon mozog, amikor pusztán arra a tényre szoritkozik, hogy az idegen uralom alatt csak a felekezeti iskolákban tanítottak magyarul. Még azzal sem elégedhetünk meg, amit néhány szűkebb látókörű tanügyi tisztviselők, akik a felekezeti oktatás lényegét sajnos nem ismerik és nem is hajlandók megismerni, kész nagylelkűen elismerni, hogy tudniillik a hitvallásos iskolák nemcsak a magyar nyelvnek, de a nemzeti szellemnek is ápolói és továbbadói voltak. Míg ugyanis az egyháztól távol álló elemek, amint azt itt-ott már nyomtatásban is olvashatjuk, egész nyíltan hirdetik már, hogy az erdélyi felekezeti iskolák betöltötték hivatásukat, sok tanügyi tisztviselőt csak a főhatósága iránti tisztelet és az iskoláink iránti kegyelet tart vissza véleményének nyílt megvallásától, ami semmiben sem különbözik amazokétól: a mór megtette kötelességét, a mór mehet! Az ilyen tanügyi férfiak szerint a felekezeti oktatás egyenesen kárára van a nemzetnek, mert az egységes nemzeti nevelést akadályozza s bár az erdélyi felekezeti iskolák kétségkívül megérdemlik a legmesszebbmenő köszönetet, helyesebb volna, ha megszűnnének. Hiszen azt a munkát, amit 22 esztendeig végeztek, immár átveheti tőlük a magyar állam. Hát még, ha kisebbségpolitikai szempontból nézik a kérdést! A magyar felekezeti iskolák precedensül szolgálhatnak a kisebbségek számára. Miután azonban a magyar kormány (bizonyára mélyebbre látva) a felekezeti oktatás nagy jelentőségét ismételtén és hivatalosan elismerte s az erdélyi hitvallásos iskolákat különösképpen felkarolta, mint a felsőbb véleményt alázatosan tisztelő tisztviselők véka alá rejtik véleményüket s a legelőzékenyebben szolgálják ki a meglevő felekezeti iskolákat. Csak akkor lesznek zárkóztak, ha a felekezeti iskola bővítéséről, fejlesztéséről esik szó, vagy ha éppen új hitvallásos iskolát akarnak nyitni valahol.

Vajjon az egységes állami oktatásnak ezeket a fanatikus imádóit meg lehet-e győzni arról, hogy a felekezeti iskola nemzetmegtartó ereje sokkal mélyebb gyökérből táplálkozik és munkája a román uralom alatt is több volt, minthogy magyarul tanított írni és olvasni? Meg lehet-e győzni arról, hogy az állami iskolákban is azok a tanítók és nevelők végeznek valóban áldott és igazán nemzetépítő tevékenységet, akik az Isten félelmében nevelik a rájuk bízott gyermekeket, akik maguk is félik az Istent!? S hitetlen tanító munkája a felekezeti iskolában is értéktelen. Meg lehet-e győzni őket arról, hogy a felekezeti iskolát ne abból a szempontból nézzék, hogy egyes egyházi hatóságok igazgatási és uralmi vágyainak eszközei, hogy az egyházak a maguk pozícióit védik, hogy felekezeti érdekeket szolgálnak csupán. De ha őket erről meggyőzni nem tudjuk, a magunk számára jó újból és ismét öntudatosítanunk, hogy a felekezeti iskola csak akkor tölti be hivatását: csak akkor nevel hitvalló s ennél fogva öntudatos magyarokat, ha a hitvallás nemcsak az iskola feliratában szerepel, hanem a fenntartó gyülekezet, az iskolaszéki elnök és mindenekfelett a tanító szívében. »A bölcsesség kezdete az Urnak félelme!« Ez az Ige a felekezeti iskola védelmezője, szószólója. Ennek az Igének szellemében nyitjuk meg újra iskoláinkat, ennek az Igének a szellemében munkálkodjanak. Ezzel az Igével verjük vissza az ellenük intézett felületes támadásokat és ezzel az Igével követeljük további fejlesztésüket.

Orth Imre.

Ravasz László püspök beszéde a túlzott csodavárás ellen a bécsi döntés évfordulóján.

A Magyar Értesítő jelenti:

Szombaton, a keletmagyarországi részek visszatérésének első évfordulóján este, Ravasz László református püspök visszaemlékezést olvasott fel a rádióban.

— A magyar sokkal kisebb nemzet annál, hogysen magakovácsolja sorsát; a fecskefészek élete attól a háztól függ, amelynek ereszéhez illesztették.

— Nekünk, magyaroknak, mindent meg kellett tennünk, hogy a nyugati művelődés roppant épületének délkeleti ereszen rakott kicsi fészünk ép legyen, mély legyen, puha legyen, áldott legyen, új és boldogabb nemzedékek támadjanak belőle; de fészünk sorsa más, roppant erők játékától, más, sokkal nagyobb hatalmaságok sorsától függ s e sorsváltozások előfeltételére épül. Gyakorlatilag

az is következik ebből, hogy sorsot csak vallásos lelkiülettel lehet méltóképpen és igazán hordozni.

— Mi csak mint a Gondviselés népe találjuk meg igazi életformánkat; azt a valamit, amit magyarságnak neveznek, csak hit által lehet elhordozni.

— Emlékezünk, milyen különös érzés volt, amikor a vágy megvalósult, a lehetetlen valóra vált. Milyen kicsiny lett egyszerre egyéni világunk, szerelmünk, becsvágyunk, anyagi és erkölcsi eredményeink, panaszaink és kényelemérzetünk ahhoz képest, amit a kolozsvári bevonuláskor éreztünk.

— Minél erősebb a vágy, annál megrázóbb a beteljesülés; minél megrázóbb és viharosabb a beteljesülés, annál egyhangubb, fáradtabb, fanyarabb napok következnek.

— A vágyak ellenőrizhetetlenek, színesek, sokszor naivak, de minden esetben óriásira nőttek. E képzelet szerint, ha az idegen uralom minden rossznak a foglalata, akkor a magyar kormányzat valóságos paradicsom kell, hogy legyen s ha eddig bűn volt magyarnak lenni és büntetés járt érte, ezentul érdem lesz a magyarság és gazdag jutalmat nyer, — elkövetkezik a terület-asztalkám csodavilága.

— Ilyen világ pedig sehol sincs — legkevésbé egy olyan államban, amelyik husz év óta a világ legszegényebb országa, hozzá még egy olyan korszakban, amikor a világtörténelem legszörnyűbb háboruja rázza meg az egész földtekét.

— Hát még egy olyan igazgatási munkatorlódásban, amelyenhez foghatót ez az ország még soha nem élt át. Ezért kell a völgyből ismét a magaslatra állanunk, széttekinteni az egész játóhatáron.

A közoktatásügyi igazgatás egyszerűsítése

tárgyában a Budapesti Közlöny f. évi szeptember 7-iki száma közli a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 25.800—1941. V. K. M. számú rendeletét, mely 31 csoportba foglalja azokat az ügyeket, amelyek ezután a tankerületi királyi főigazgatók hatáskörébe tartozik. Nagy gyakorlati jelentősége van a rendelet ama szakaszának, mely a népiskolai tanító első ízben történő kinevezését a tankerületi királyi főigazgatóra bizza; a tanárok és tanítók, a közoktatásügyi hivatalban alkalmazott tisztviselők áthelyezését is a főigazgatók intézik.

A decentralizáció folytán a tankerületi főigazgatókra átengedett ügyek között kisebb költségvetési kérdések, vizsgaengedélyek, tanulmányi kedvezmények, ellenőrző és irányító feladatok szerepelnek.

A rendelet 1. §. 6. és 7. pontjai a tankerületi királyi főigazgatók hatáskörébe utalja a felekezeti iskolák államsegéllyel egybekötött tanítói állásainak betöltésének engedélyezését és ez állásokra való alkalmazás jóváhagyását is.

A rendelet megjelenésével kapcsolatban a miniszter fogadta a sajtó képviselőit és előttük részletesen ismertette a rendelet célját és a végrehajtására vonatkozó utasításait. Majd kitért a közoktatásügy egyéb nagyhorderejű ujitásaira is, ugymint a falusi tanulók tehetségmentő akciójára és a felnőttek tanfolyamaira. Ez utóbbira vonatkozólag a miniszter a következőket mondotta:

A felnőttek esti oktatása a budapesti gyakorló kereskedelmi iskolában folyik óriási érdeklődés mellett. Eddig 700-an jelentkeztek a továbbképzésre, amelyet ki szándékoznak terjeszteni a mezőgazdasági és ipari oktatásra is. Előkészület alatt van a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban egy törvényjavaslat, amely lehetővé teszi, hogy a mezőgazdasági és ipari középiskolák hallgatói a műegyetem mezőgazdasági és közgazdasági, valamint technikai alakulásaira beiratkozhatnak.

Végezetül közölte a miniszter, hogy a közeli napokban megjelenik a nyolcosztályos elemi iskola tanterve, amelynek célja a nemzeti érzés és a valláserkölc forrásaiból táplálkozó maradandó értékű nemzetnevelés. Ebben az évben 5420 elemi iskola tér át a nyolcosztályos rendszerre, az iskolák 60 százaléka, ez a szám azonban az ország tanítóinak 75—80 százalékát veszi igénybe. Új tantervek építésével és tanítói állások szervezésével 3—4 esztendő alatt az egész országban kiépül a nyolcosztályos elemi iskola rendszere.

A tehetségek megmentése.

Nincs az országnak talán egyetlenegy olyan tanítója sem, aki pályafutása alatt ne találkozott volna a nincstelenség szomorú tényével akkor, amidőn egy-egy tehetséges tanítványa továbbtaníttatása bukott el a szülők anyagi tehetetlenségén. Ha a tanító és lelkész összefogása, szívós küzdelme itt ott meg is mentett egy-egy tehetséget, a nagy többség tanulatlan és iskolázatlan maradt. Ki ne érezte volna már közülünk a fájdalmat, amikor legkiválóbb tanítványainkkal két három esztendő múlva künn a mezőn, mint

pásztorgyerekkel, vagy évek mulva a legcsekélyebb szellemi képességet sem igénylő s csak az élet pusztá fenntartását biztosító napszámos murkában találkoztunk. Régi sebe ez már a magyarságnak s régi fájdalma az igazi nevelőknek: az igazi magyar népi elemből kevés a tanuló s a diplomaszerezésnek nem annyira szellemi, mint inkább anyagi előfeltételei vannak.

A kormány legújabb intézkedése ezt a sérelmet igyekszik orvosolni. Hóman Bálint kultuszminiszter a napokban sajtóértekezletet tartott, melyen nagy horderejű közoktatásügyi újításokról tájékoztatta a nyilvánosságot. Ez értekezletről szintén beszámolunk, itt a miniszter nyilatkozatának azon részét közöljük, mely a falusi gyermekek továbbtanulására vonatkozik:

A magyar értelmiségnek az alsóbb néposztályokból történő egészséges kiegészítése mindeddig akadályokba ütközött. A kormány a falusi lakosság tehetséges fiai számára megkönnyíti a gimnázium elvégzését. Az érdemes tanulókat képességvizsgálat után válogatják ki és részint internátusokban, részint családoknál helyezik el. Ez az akció ebben az évben a mohácsi, jászapáti és beszercei gimnáziumi internátusokban kezdődik, több vidéki gimnáziumokban pedig családoknál helyezik el a gyermekeket.

A tehetséges paraszti származású tanulók teljes tandíjmentességet kapnak, taníttatásuk költségét pedig a Horthy Miklós ösztöndíj-alap fedezi. A jövőben ezt a fedezetet a bukott tanulók járulékaiból és a beiratási mellékdijaknak a jövőben történő szerény emeléséből egészítik ki. — Évente 250 tehetséges parasztsággyermek végzi el a középiskolát és nyolc év alatt 2000 fővel szaporodik az új magyar értelmiség. Ebben az évben 100 tanulóval kezdik meg a kísérletet.

Az akció megvalósításának részletkérdéseit s a végrehajtás módjait még nem ismerjük. A rendeletet azonban nagy örömmel és lelkesedéssel fogadjuk és ígérjük, hogy úgy tanítók, mint lelkészek szívvél-lélekkal részt fogunk venni e magyar jövőt építő tehetségmentő munkában.

O. I.

Lelkészbeiktatás Hegyközujlakon.

Hegyközujlak népe augusztus hó 24-én iktatta hivatalába új lelkipásztorát, *Magyari Vince* volt bihardiószegei segédlelkészt.

A beiktatást *Vadai Béla* évesdi esperes végezte, aki vasárnap reggel utazott az új lelkész társaságában Hegyközujlakra. Vele voltak még *Orth Győző* egyházkerületi belmissziói titkár, a Tiszántul kiküldött munkatársa, *Soós Lajos* szatmárnémeti segédlelkész, volt

hegyközujlaki helyettes lelkész. Rajtok kívül az új lelkész ikertestvére, *Magyari Sándor* nagyvárad-velencei segédlelkész, szülei, rokonsága és jóismerősei mentek ki ez ünnepélyes alkalomból Hegyközujlakra.

A vendégeket *Sipos József* főbíró vezetésével magyarruhás lányok és lovasbandérium várta a község határában.

Féltizenegykor vette kezdetét a lelkészbeiktató istentisztelet. — Pál apostol második korintusi levele 12. részének 9. versével iktatta be Vadai Béla esperes hivatalába az egyhangu meghívással megválasztott lelkipásztort.

»A mai időkben — mondotta többek között az esperes — nem könnyű magyar református lelkipásztornak lenni. De Isten kegyelme elégséges e nagy feladat betöltéséhez, mert Isten kegyelme elégséges ahhoz, hogy ezt a romlott világot ujjaalakítsa«.

A beszéd elhangzása után történt meg a beiktatás, amelynek kapcsán az új lelkipásztor átvette a Bibliát, az egyház pecsétjét és kulcsát, majd felment a szószékbe, hogy megtartsa beküszöntő beszédét.

»A Krisztusban megjelent szeretetet jöttem hirdetni — mondotta. — Ez lelkipásztori programom, ez állít Isten országának, református Anyaszentegyházamnak és nemzetemnek szolgálatába is. Református lelkipásztornak lenni annyit jelent, mint magyar lelkipásztornak lenni. Mert Isten szeme egyszerre lát bennünket reformátusnak és magyarnak — mondotta többek között. — 22 esztendő keserves rabsága elmúlt. Vannak még rabkenyéren élő magyarok, de minden reggel új életet hirdet a hajnal hasadása. Így biztatja Isten kegyelme is a magyar jövődőt«.

Majd fogadást tett: »De ha tudnám, hogy Isten népének halál lesz a sorsa, én a rabság éjszakájában felnőtt magyar, fogadom, hogy kész vagyok meghalni is e népért, Isten országáért, az Anyaszentegyházért, Isten népéért való munkámat itt ebben a községben kívánom folytatni. Veletek együtt akarok élni, dolgozni, tünni, szenvedni, sirni és örülni«.

Istentisztelet végeztével könnyesen énekelte a gyülekezet a magyar imádságot, majd keresztelés következett. Hat gyermeket keresztelt meg egyszerre az új lelkész, valamennyi már nagyobacska. Ez is szomorú bizonyága a pásztornélküli nyáj züllésének, mert évek óta zilált volt már az ujlaki gyülekezet élete és a legfőbb ideje volt már, hogy olyan kiváló pásztort kapjon, mint *Magyari Vince*.

A diszpresbiteri gyűlésen Vadai Béla esperes intette a hegyközujlaki presbitériumot nagyjelentőségű megbízatásuk lelkiismeret-

tes teljesítésére, amely nélkül a lelkipásztor munkája csak pusztába kiáltó szó marad. Kemény szavakkal emlékezett meg az elmúlt időkről, amikor felelősség-hordozás dolgában volt kívánnivaló.

Következtek az üdvözlések. Elsőnek Orth Győző református lelkész a királyhágómelléki egyházkerület nevében, Biró Gusztáv a község főjegyzője, Kovács Gyuláné a Nőszövetség és magyar anyák nevében. Szabó Erzsike pedig a magyar lányok képviselőletében üdvözölte az új lelkészt, aki meghatottan és külön-külön válaszolt minden üdvözlésre.

A felejthetetlenül szép beiktatási ünnepség a délutáni istentisztelettel fejeződött be, amelyen Soós Lajos szatmárnémeti segédlelkész prédikált.

O. Gy.

TARLÓZÁS.

Nagypénteket is munkaszüneti nappá kívánja tenni az ország református közvéleménye. Ennek ad hangot a Tiszántul egyik vezércikke, mely elismeréssel emlékezik meg a munkaszünet egységes, az egész országra kiterjedő rendezését célzó javaslatról. A javaslat az ipari és kereskedelmi érdekképviselői szervek meghallgatása után a teljes és megszakítás nélküli vasárnapi munkaszünet álláspontjára helyezkedik. Kötelező munkaszüneti nap lenne még I. István király napja, március 15-ike, újév és karácsony, husvét, pünköst másodnapja is. Nagypénteket azonban a javaslat, sajnos, nem említi. Pedig, »amíg Krisztus halálának napján a munkazaja tölti be a magyar égboltot, amíg ezen a napon füstölgő gyárkémények és felhuzott redőnyök között emlékezik a magyarság, még nem elég mély társadalmunk keresztyénsége. Ezért kiáltjuk még idejében a munkaszünetről tárgyaló képviselők felé: tegyék a nagypénteket is munkaszüneti nappá.«

A Magyar Evangéliumi Munkásszövetség ebben a kérdésben egy jelentős lépéssel tovább megy és azt kívánja, hogy ez a nap legyen a dolgozó magyarok számára fizetéses szabadnap. Munkás és munkaadó hadd találkozzék ezen a napon a Krisztus keresztyénje előtt. A fizetéses szabadnap tényében pedig hadd érezzék a dolgozó milliók a szeretet és az áldozat melegségét ezen a napon.

Reméljük, hogy ha mindjárt fizetéses szabadnappá nem is, de teljes munkaszüneti nappá minden bizonnyal törvénybe iktatják az illetékesek a nagypénteket is.

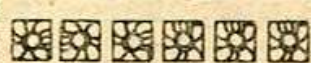
A somogyjádi telepítésről színes cikkben számol be a Református Élet. Izsák Aladár lelkipásztor kezdeményezésére a

somogyjádi gyülekezet Bereg megyéből 18 sokgyermekes családot telepített községébe. Az egyke miatt előregedett 420 lelkes gyülekezet a betelepülőkkel 550-re szaporodott s a tankötelesek száma 33-ról 58-ra emelkedett. A telepéseknek a falubeli tehetősebb gazdák adnak 100—120 pengőért lakást, de a lakbért ledolgozhatják. Ezenkívül aratással, negyedés tengeri, harmados burgonya munkálással, napszámokkal minden család 1500—2000 pengős évi keregettel fenntarthatja magát, sőt még szerezhethet is. Ime a nép és családvédelemnek egy követésre méltó szép példája. A somogyjádi gyülekezet nemcsak önmagát mentette meg az új, egyke által még meg nem fertőzött vérrel, hanem munka és életlehetőség nyújtásával szebb jövőt nyitott 18 szegény magyar család előtt is: egyház és nemzetmentő tevékenységet végzett.

Csomaköz egyházának feltámasztását sürgeti Uray Sándor a Debreceni Protestáns Lap hasábjain. Az egyházközségnek még a háboru előtt gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok, az Egyetemes Konvent és az Országos Zsinat nagynevű elnöke volt bőkezű pátronusa. Az ő birtoka biztosította a hivek megélhetését is. A román agrárreform a birtokra regáti telepéseket hozott s a református lakóság a megszállás alatt szerteszéledt. A felszabadító magyar katonai parancsnokság az elmenekült regáti telepések földjeit egy gazdasági évre a csomaközi sváb és román gazdáknak adta bérbe. Az egyházközség földjét az agrárreform szintén elvette, a visszaadás iránti kérvénye a gyülekezetnek most van a Minisztérium előtt. Kísérje siker az illetékesek fáradozását e nagy multu gyülekezet feltámasztásában.

Külön is felhivom, különösen a lekipásztorok figyelmét a Debreceni Protestáns Lap augusztus 15-iki számában megjelent »**Egyházi helytörténet**« című cikkekre, melyben Tóth Dezső tiszakürti lelkész kitűnő tanácsokat ad az egyházközség multjának feldolgozását illetőleg. Tudtommal egyházkerületünk lelkészértekezlete minden lekipásztornak kötelességévé tette egyházközsége történetének megírását. A jövő építése akkor válik gyökeressé, ha a mult ismeretén alapszik — mondja nagyon helyesen Tóth Dezső. A »Ki multjára érzéketlen, szebb jövőre érdemtelen!« — vajjon szabad-e pont a lekipásztornak érzéketlenné lennie a multtal szemben, ki a jövő legfőbb építője. Szomorú e tekintetben az a felvilágosítás, melyet egyházkerületünk titkára nyújtott: az e tárgyban kiadott sürgető püspöki körrendelet dacára sok lelkész még mindig nem küldte be egyházközsége nemzetiségi multjára vonatkozó jelentését s a beküldött irások között is sok a felületes, lelkiismeretlen munka.

Vidéki.

HIREK

Dr Szabó Lajos várad-réti lelkészt meleg és bensőséges ünnepségben részesítette gyülekezete augusztus 24-én tiz esztendő s lelkészi szolgálatának jubileuma alkalmából. Az ünnepségben nem csak a hívek, de Nagyvárad egész társadalma részt vett. Az Erdélyi Párt nevében Kortsmáros László váradi elnök, a lelkészek nevében Vaday Béla esperes köszöntötte a jubileumot.

Körzeti taggyűjtők felvétele. Az *Országos Református Jóléti és Gazdasági Társulat* olyan megbízható, értelmes, agilis, a falusi néppel bántó tudó, vagy esetleg éppen közülük való férfiakat, vagy nőket keres, kik bizonyos körzeti területen, népbiztosítási (temetési, kiházasítási, gyermeknevelési, stb.) akciója részére tagokat gyűjtsenek. Javadalmuk napidíj, jutalék, utazási költség, megegyezés és eredmény szerint. Betanításukról gondoskodunk. Sziveskedjenek a lelkész urak híveiknek ezt valamelyes formában hírül adni, s a jelentkezőket információjukkal együtt a Kerületi Orjó irodájával Debrecen, Kálvin-tér 5. közölni.

Az »Erdélyi Kölcsön« kötvények beváltása. A pénzügyminiszter hirdetményt bocsátott ki, amely szerint az 1941. évi március hó 1-i keltezéssel »a magyar királyság 1941. évi 4 $\frac{1}{2}$ százalékkal kamatozó törlesztéses kölcsöne »erdélyi kölcsön« elnevezéssel kibocsátott kötvények 2·25 Pengő, 11·25 Pengő, 22·50 Pengő és 225 Pengő értékű féléves szelvényei 1941. évi szeptember hó 1-től minden levonás nélkül beváltásra kerülnek. A fent megjelölt kölcsön kisorsolt kötvényei pedig az esetleg hiányzó szelvények értékének levonásával számított tőkeértékben sorsolásra március hó 1-től kerülnek minden más levonás nélkül beváltásra. A szelvények valamint a kisorsolt kötvények beváltása a bemutató felek részére a fizetési helyeknél költségmentesen történik.

Nincs pályázó a felekezeti tanítói állásokra? A biharpüs-pöki egyház presbiteriuma pályázatot hirdetett a megüresedett 4-ik és 5-ik tanítói állására a törvényszerű fizetéssel és kötelességekkel. A férfi tanítói állásra 21 (huszonegy) pályázó jelentkezett. Tulnyomó többségben a volt csonka-haza területéről. Az iskolaszék által okmányaik alapján megválasztásra ajánlott három pályázó közül a presbiterium titkos szavazással Kiss László 31 esztendő s (nős, 3 gyermek) gáborjáni tanítót választotta meg. Ugyancsak szótöbbséggel választotta meg a presbiterium az ideiglenes női tanítói állásra Iklódi Ilona volt sztanai tanítónőt.

A váradai és szatmári római katolikus püspökségeket a Vatikán szétválasztotta s a két egyházmegye közötti jogi kapcsolatokat megszüntette. A Királyhágómelléki egyházkerület területén a debreceni apostoli kormányzóság és a szatmári csonka egyházmegye kormányzóságának területével kibővitve ismét két római katolikus püspökség fog működni. Mindkét püspökség élére a pápa ideiglenesen Márton Áron erdélyi püspököt nevezte ki.

A londoni szovjetkövetség tagjai a rádió közlése szerint testületileg vettek részt azon az istentiszteleten, melyen a szovjet hadsereg győzelméért imádkoztak. Istentisztelet közben az internacionálét is eljátszották.

Délerdélyi menekült gyermekek érdekében kér segítséget az Országos Református Szeretetszövetség. A jószívű családokat egy-egy fiú, vagy leány befogadására, az iskolákat és internátusokat díjmentes helyek biztosítására, mindenkit pedig természetbeni, vagy pénzbeli segítség nyújtására kér. A Szövetség címe: Budapest XIV. Stefánia ut 29. Pénzösszegek rendeltetésük feltüntetésével a Szövetség 38.144 számú csekkszámáján is befizethetők.

A pápai egyházmegye lelkészi értekezlete tiltakozott minden olyan törekvés ellen, amely kis- és törpegyülekezeteket akar megszüntetni a lelkészhiány miatt.

Az erdélyi egyházkerület Sepsiszentgyörgyön református fiuliceum és tanítóképző intézetet nyit most szeptemberben. Ebben az iskolájában husz növendéket teljesen ingyen taníttat az egyházkerület.

| | **Hivatalos rész** | |

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

3144—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeii elemi iskolai hatóságnak.* Az 1941—42. iskolai év megnyitására vonatkozólag a következőket rendelem el:

1. Iskoláink rendtartására nézve irányadó a Tiszántuli Református Egyházkerület 1911—584. sz. határozatával kiadott *Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika*.

2. Iskolai nyomtatványokul a konvent által jóváhagyott és a Debrecen Sz. Kir. Város és a Tiszántuli Református Egyházkerület Könyvnyomdávállatnál megjelent *iskolai nyomtatványokat* rendelem el kizárólagos kötelező használatra.

3. Tanterv tekintetében, a vallástan kivételével, az elmúlt év átmeneti intézkedéseinek mellőzésével mindenütt a magyarországi 6 osztályos elemi iskola tantervét kell alkalmazni. Mivel azonban

a mi iskoláink a törvényes állapot szerint 7 osztályosok, a 7. osztályban a magyar nyelvtant, történelmet, földrajzot és alkotmánytant kell a leggondosabban átismételni és kiegészíteni, a többi tárgyakat pedig a 7. osztályosok a 6. osztállyal együtt tanulják.

4. Tankönyvekül a fenti cégnél megjelent s a konvent által jóváhagyott elemi iskolai tankönyveket kell használni a II—VII. osztályokban. Az I. osztályban a kerületünk kiadásában megjelent Czina Sándor-féle Betükert ABC használatát rendelem el.

5. Vallástani tanterv tekintetében alkalmazkodni kell a konventi tantervhez. A VII. osztály anyaga a konfirmációs káté.

6. Vallástani kézikönyvekül a fentemlitett cég kiadásában megjelent s a konvent által jóváhagyott vallástani kézikönyvek használatát rendelem el, kivéve a konfirmációs kátét. Szabad választást engedek a kerületünk, vagy a fenti cég kiadásában megjelent konfirmációs káté közt. Mivel azonban saját kiadásu konfirmációs káténk csak korlátolt mennyiségben van, új kiadást rendelni pedig nem áll módunkban, azok az egyházközségek, amelyek a saját kiadásu konfirmációs kátét akarják használni, azonnal az iskolai év elején gondoskodjanak tavalyi adataik alapján a teljes évi szükségletéről.

Tankönyvek és iskolai nyomtatványok árjegyzékéért iskoláink forduljanak közvetlenül fentnevezett céghez s ugyan oda intézzék megrendeléseiket.

Nagyvárad, 1941 augusztus 28. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. A szatmárgörbedi ref. leányegyház presbitériuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett előkönyörgő kántortanítói állásra. *A) Tanítói javadalom:* 1. Tisztességes lakás és kert (3 szoba, konyha, kamra, pince, nyári-konyha). 2.1 kat. hold 35 □-öl külsőkert és kert szántás. 3. 13 kat. hold és 486 □-öl föld, melyből 10 kat. hold szántó, a többi kaszáló. 4. 4 okta, azaz 10 drb. jószágra legelőjog. 5. Szénadij 59 Lei. 6. Régi erdőtöke-kamat 21 Lei. 7. Tandij 2 köből buza, 2 köből szemestengeri. 8. Hat öl (24 m³) tűzifa, melyből 3 öl (12 m³) a tanító udvarába beszállítva, 3 öl (12 m³) folyó árban fizetve, beszállítási költség nélkül. 9. Termény behordás. 10. Készpénz 100 P. 11. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol. *B) Kántori javadalom:* 1. 1180 liter rostált, tiszta buza. 2. 680 liter szemestengeri 3. Stóla. A földek állami, községi és ártári adóját az egyház fizeti. *Kötelességek:* A mindennapi iskola I—VII. osztályának az állami tanterv szerint való tanítása. Kántori teendők ellátása. Vasárnap és ünnepnapokon az istentisztelet délelőttönként predikációval, délután és hétköznapiakon könyörgéssel elvégezni. Egyházi jegyzőség. A gondnoki számadás elkészítésénél segédkezés. Vasárnapi iskola és énekkar vezetése. Felügyelő lelkész szükség esetén való helyettesítése. Jegyzet: Az egyház földjéről való szalma után gyült trágya el nem adható, hanem a tanítói földre hordandó ki.

Pályázhatnak akik törvényes tanítói állapotukat orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Amennyiben férfi pályázó nem lenne, megvá-

lasztható nőtanító is. Pályázati határidő a pályázat megjelenésétől számított két hét. Választás után az állás azonnal elfoglalandó. A pályázat az aranyosmeggyesi ref. egyházhoz (Szatmármegye) küldendő be. *Presbitérium.*

Pályázat. Bihar ref. egyh. presbiteriuma a V. K. M. engedélytől feltételezetten pályázatot hirdet az újonnan rendszeresített IV. sz. tanítói állásra. Fizetés: 140 pengő helyi javadalom, természetbeni lakás és államsegély. Kötelesség a beosztott osztályok vezetése és belmissziói munkákban segédkezés. Pályázati határidő 21 nap. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Ref. Lelkeszi Hivatal Bihar.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületéből

május hó közepén

ELKÖLTÖZÖTT

Kossuth Lajos-utca

3 szám alá, a Református Lelkeszi
Nyugdíjintézet bérházába
(Biharmegyei Takarékpénztár épülete)

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATAL
Nagyvárad-Melence, Kertész u. 12

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

IMA

a Nagyváradon 1941. szept. 19-én tartott csonka bihar-érmelléki e. m. közgyűlés megnyitásakor. — Elmondta MOLNÁR VINCE esperes.

Hála és dicséretmondás száll ajkainkról Hozzád nagyhatalmu és nagy irgalmu Isten, aki ölsz és elevenitesz, sebesitesz és gyógyitasz. Dicsőitünk Téged mi, akiket feltettél világkormányzásod korongjára, hogy mint gyarló sáredényeket ékességre formálj, akiket rendeltél savakul, hogy anyaszentegyházad nagy testének egy részében fűszerek legyünk a Te szent Fiad hamisítatlan, tiszta evangéliumával való táplálásra.

Megizetlenültünk és éktelenekké lettünk, ezért elvettéltél és kettészakitott néped és anyaszentegyházad egyik felét megtapodni hagyta, másik felét gyászban és porban ülni, amíg beteltek megpróbálásod esztendei. De Te nagy irgalmu Isten vagy, aki nem vet el örökre, megostorozod azokat, akiket fiaiddá fogadsz és a megalázás, a sebek és a könnyek megtisztulásnak, megújulásnak és megerősödésnek lesznek áldott forrásai. Ezen Te nagy irgalmaságodnak bizonyágtevői akarunk itt lenni, amikor e helyen összegyűltünk, hogy drága Sionunknak építésében szent Lelked erejével tanácskozzunk.

Mindenek előtt e helyért adunk hálát, amelyen összegyűlhetünk. Ez a hely nekünk drága ajándék Tőled, melyet 22 évi elszakítás után visszaadtál. Ezen a helyen, e város és egyház kapuin belül 22 évi fájdalom megszentelődésében mi is részesek akarunk lenni abban az örök tetszésed szerint való munkában, amelyet ihletett prófétád így fejez ki (Nehémiás 2:17.): »Jertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalát és ne legyünk többé gyalázatul. Te, óh mennyeknek Istene, adsz jó szerencsét nekünk és mi, mint a Te szolgáid kelünk fel és építünk.«

Dicsőitessék szent neved, óh történelem vezérlő Istene, hogy minket ismét helyünkre állítasz, hogy egyesited szétválasztott szolgáid táborát és uj, nagyobb egységekben, számban és lélekben

megerősödött csapatok kezébe adod a szent zászlót, szent Fiad, az Ur Jézus seregének lélekben és igazságban való toborzására.

Hálát adunk neked azért is, hogy hittestvéreinket az elnyomatás oly sok próbái után ép testben és lélekben megtaláltuk, hogy a reájuk bizott egyházakat és hiveket szent evangéliumod tiszta tudományában megtarthatták, hogy akik megmosták és megfehéřítették ruhájukat ama Báránynak vérében, azok felett most kiferjeszted a Te sátorodat és élő vizek forrásaira viszed és eltörölsz szemükről minden könnyhullatást.

Kegyelmes Istenünk! Te nemcsak azért vittél át minket a történelem tüzes kemencéjén, hogy abból megszabadulva elbizakodottan dőljünk a semmittevés kényelmébe, hanem azért, hogy meglátván a mi bűnösségünket s meglátván hatalmadat és irgalmadat is, hivek és igazak legyünk mind azokban, amik ránk bizattak. Te most is ezen önző hatalmi vágyban és anyagimádás tébolyában reszkető, önmagával meghasonló, háborgó világ felett tartod büntető kezedet. Bennünket is most is vészek fenyegetnek s a sóvárogva várt békesség révpartja messze van a viharzó tengeren. Csak azok juthatnak oda, akik Beléd fogóznak a hit és bizalom erős horgonyával. Jaj nekünk, ha Belzebub az általa elhagyott és 20 éves próbák tüzevel kisépért nemzeti lélek Pantheonjába heted magával visszatér s az utolsó állapot gonoszabb lesz az elsőnél. Jaj nekünk, ha vigyázásunk nem lesz éber és hűséges, ha aluszunk, hogy konkolyt vessenek a vetéseink közzé.

Csak a Te erőddel leszünk erősek, csak Reád figyelve lehetünk éberek, csak a Te örök szent Lelked drága ajándékai biztosítják a diadalmat és a békességet.

Ezért könyörgünk most is. Áldd meg a mi tanácskozásunkat bölcsességgel, egyetértő szeretettel, hogy vigyük ki innen a felelősségtudatot, a kedvet és lelkesedést a Te szent Fiad könnyű és gyönyörűséges igájának hordozására, anyaszentegyházad építésére, vigyázva és haladva, szeretve és oltalmazva, formálva és építve kiváltképpen való népet, jócselekedetekre igyekezőt.

Igy áldd meg a mi egybegyűlésünket, bejövételünket és kimenetelünket, ami eloszlásunkat és új csoportosulásunkat, jelenünket, anyaszentegyházad dicsőségére, lelkeink üdvösségére, földi hazánk és nemzetünk jobb sorsának kimenetelére szent Fiadért az Ur Jézus Krisztusért

Amen.

A debreceni Kollégium öreg diákjai 50 éves érettségi találkozóra gyűltek össze. A találkozón tizenhatan vettek részt a volt 50 diák közül. Megállapították, hogy a tanári karból csupán Sulyok István püspök van életben, kit hálás szeretettel köszöntöttek a vendiákok.

Országos református ifjusági vezetői értekezlet Mátraházán.

(1941 szeptember 8—11.)

Boldog örömmel adok számot arról, hogy egyetemes református egyházunknak már ilyen intézménye is van, mint a mátraházai (Gyöngyös mellett) diáküdülő, ahol amellet, hogy a belső egyházi emberek olcsón nyaralhatnak, nagyszerű konferenciákat, megbeszéléseket lehet tartani, még pedig nemcsak nyáron, de télen is. Ezuttal őszbe hajlott már az idő, de az Isten szép napokat ajándékozott nekünk és így megbeszéléseink javarészt hatszáz méterre a tenger színe felett, az üdülő előtti kilátón tarthattuk meg, ahonnan egészen Gyöngyösig s az előtte szeliden emelkedő dombra lehetett látni. Jól esett szemünknek a domboldalon bokrokkal kialakított »NEM, NEM, SOHA« szavakat is olvasni.

Ez az ifjusági értekezlet évről-évre az Egyetemes Konvent helyeslésével ül össze és azon a református egyházi ifjusági munkák képviseltetik magukat. Az idei értekezletnek az adott különös szint és becset, hogy azon először vehettek részt a felszabadult királyhágómelléki, erdélyi és délvidéki egyházkerületek ifjusági mozgalmainak képviselői.

A mi jelenlétünk más tekintetben is jelentőséggel birt. Pusztá megjelenésünk égetően sürgette azt a forró vágyat, amely az ifjusági munka valamennyi ágában megvan, hogy a magyar református egyház ifjusági mozgalmi szervezett egységbe tömörüljenek. Mert a trianoni Magyarország református ifjusága közötti belmissziói munkát nem az egyház, hanem a korra, nemre és foglalkozásra való tekintettel differenciálódott egyesületek végezték. Tagadhatatlan, hogy közös hitvallási alapon, de szervezetileg és módszerekben külön utakon, sokszor egymástól egészen elkülönítve dolgozott a R. K. I. E. (Keresztyén Ifjusági Egyesületek Nemzeti Szövetségének református ága) a városi és falusi iparos és földműves ifjuság között a Keresztyén Leányegyesületek Szövetsége a leányok között, a SOLI DEO GLORIA a református diákok és diáklányok között. Emellet pedig az egyháztól teljesen független szabad ifjusági missziói munkák, mint pl. a KIE (Keresztyén Ifjusági Egyesületek Nemzeti Szövetsége) a Pro Christo Diákszövetség tagjaiknak legnagyobb, sokszor abszolút többségét a református egyház ifjusága köréből toborozták és toborozzák. Mindez pedig eröpocsékolást és a világgal szemben nagyfoku gyengeséget jelent. Az egység felé vezető első lépést a Felvidék egy részének visszacsatolása tétette

meg, amikor is a Református Ifjúsági Mozgalom neve alatt kísérelték meg a református ifjúsági munkák tömörítését. Ez a mozgalom azonban kudarcot vallott, hogy miért, tekintetben nagy a titkolózás, de az a benyomásom, hogy a felekezeten felüli KIE és a hitvallásos református ifjúsági munkák közötti surlódások okozták.

Erdély és Királyhágómellék hazatérése újból és égetően időszzerűvé tette a kérdést, mert e két egyházkerület felfogása az ifjúsági munkáról, nem kevésbé pedig gyakorlati keresztül vitele, a legtisztább reformátori alapokon nyugszik. A erdélyi IKE-ben főiskolás, középiskolás diákok, iparos tanulók, munkásifjak és földmivesifjak a legteljesebb egységben élnek és a tanultabb fiuk legfőbb kötelességüknek érzik, hogy tudásukkal szolgáljanak az arra rászorultaknak. Az erdélyi ifjúsági munka hitvallásosan egyházi és gyülekezeti munka. Ugyanezt vallja a királyhágómelléki egyházkerület azzal a különbséggel, hogy ezt az elvet még erőteljesebben hangsúlyozza. Hasonló elvi állásponton van a délvidéki egyházkerület is.

A mátraházi értekezet legfőbb törekvése volt ezen elvi szempont gyakorlati megvalósításának kérdése és tekintetben felterjesztéssel fog élni az Egyetemes Konventhez a református ifjúsági munkák egységének megteremtése érdekében. A legkézelfoghatóbb eredmény azonban az, hogy az ifjúsági sajtó ez értekezleten is megjelent képviselői nagy lelkesedéssel mondták ki valamennyi külön ifjúsági sajtóorgánum megszüntetését és ifjúsági vonatkozásban a Református Jövő mintájára egy olyan egységes országos ifjúsági lap megteremtését, amelyben minden munkaág megkapná a maga rovatát.

Az egység egyik legfőbb követelménye, hogy a munkaágak ismerjék egymás munkáját. Számomra is ez volt a legnagyobb élmény, amit nagy vonásokban megkísérelek visszaadni e lap hasábjain. Tekintetben azt mondhatjuk, hogy a református egyházi ifjúsági munkák seregszemléje volt a mátraházi értekezet.

Az erdélyi egyházkerület leányszövetségeinek munkája.

Először *Zágoni Anna* az erdélyi egyházkerület leányszövetségeinek utazótitkárnöje számolt be az Erdélyi Leányszövetség munkájáról. Beszámolója elején hálát adott Istennek a felszabadulásért és a csonka-országi testvérek imádságáért, amelynek erejét mindig érezték az elnyomatás éveiben. A hazatéréssel 109 leányszövetséges csoport szabadult fel 1946 taggal, míg 50 csoport 1000 taggal megszállt területen maradt. A Leányszövetség egyik missziója a szolgáló-leányok lelkigondozása. 14 városban 950 Lidia-körös leányt

pásztoroltak az elmúlt esztendőben. A felszabadulás előtti utolsó négy évben 23 konferenciát tartottak 2360 résztvevővel. A felszabadulás óta 12 konferenciát. Amikor a hazatérés előtti utolsó időben minden összejöveteli lehetőség megszűnt, ifjusági istentiszteleteken találkoztak a leányszövetségesek. A mozgalom az összes leányok 20 %/o érte el.

Az erdélyi egyházkerület férfi-ifjusági munkája.

Z. Nagy Béla ifjusági utazótitkár az erdélyi férfi ifjusági munkáról számolt be. Érdekes ebből kiemelni a felszabadulás óta végzett munkát. Ennek elevenségét mutatja az, hogy amint a felszabadulás után özönleni kezdtek a menekültek, az IKE rögtön munkába állott. Mozgókönyvtárakat szerveztek a menekültek számára. Az imahetet pedig e menekült-táborokban is megtartották. Kezdetől fogva jelentős volt az erdélyi IKE szóránymissziója is. Az elmúlt nyáron 25 főiskolás IKE tag végzett szóránnygondozó munkát, mintegy nyolcezer lélek között. Az erdélyi IKE-nek hét városi otthona van.

A délvidéki egyházkerület ifjusági munkája.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg beszámolóját Gara József a délvidéki egyházkerület püspöki segédlelkésze. Mindenekelőtt leszögezte, hogy a kisebbségi sors megtanította őket magukba tekinteni. Nem tudtak egyesületesdit játszani, mert ezt a kiméletlen szerb kisebbségpolitika teljesen lehetetlenné tette. Annál jobban becsülték meg a gyülekezetek az ifjusági munkát. A presbiterium a maga tagjainak sorából külön ifjusági gondnokot bizott meg az ifjuság közötti munka felügyeletével. 37 magyar egyháza volt a délvidéki egyházkerületnek 36.710 taggal. Ezek közül 24 gyülekezetben folyt rendszeres ifjusági munka 1053 taggal, ami az össz-ifjuság 25 százalékát teszi ki. A délvidéki egyházkerületből eddig hazatért 20 magyar gyülekezet, 21.708 egyház taggal, 554 IKE taggal. Bánátban van még 7 magyar gyülekezet 9902 egyháztaggal és 370 IKE ifjuval. 10 gyülekezet maradt Horváth Szlavon országban, Szerémségben, 5108 egyháztaggal. A délvidéki református ifjuság 90 százaléka földmives ifju. Diákmunka nem folyhatott, mert a középiskolások számszerint 376-an igen széjjel voltak szórva.

(Folyt. köv.)

Állást keres. Több évi gyakorlattal bíró okleveles tanítónő azonnal állást keres, akár rendes, akár ideiglenes minőségben. — Szükség esetén kántorizálást is vállal. Cim: A püspöki hivatalban. Nagyvárad.

Tudnivalók a kongruáról.

Az államsegélyt a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium az 1898. évi XIV. tc. alapján engedélyezte a lelkészeknek. E törvény 2. §. a lelkészi állások alapjövödelmét 1600 Koronában állapítja meg. Ennek jelenlegi szorzószáma 1,36. Így tehát minden törvényesen elismert lelkészi állásnál, ahol a helyi jövedelem a 2176 Pengőt nem éri el, a lelkész fizetését az állam erre az összegre egészíti ki. Ujjonnan szervezett lelkészi állások kongruaigényét, kivételes esetektől eltekintve, az állam csak akkor ismeri el, ha az egyházközség hiveinek száma legalább 800 és az állás fenntartásához 1088 pengőt az egyházközség biztosít helyi javadalomként. A lelkészi állások helyi javadalmának felértékelése a helyszinre időnként kiszálló bizottság által történik. Ez az u. n. törvényes kongruarevizió 1931. évtől kezdve szünetel. A természetbeni járandóságok értékelésével foglalkozó 12.804—1940. II. számú miniszteri leirat 1 q buza értékét a kongruák szempontjából 28 Pengőben állapította meg.

Az 1913. évi XXXVIII. tc.-ben megállapított korpótlék 1,36-szoros törvényes összegét az állam jelenleg csak 50 százalékban folyósítja. Eszerint az I. Korpótlék 272·04 Pengő, a második ugyanennyi, a III—V. korpótlék pedig egyenkint 135·96 Pengő. Korpótlék minden öt esztendei rendes lelkészi, vagy hitoktatói minőségben szolgált esztendők a korpótlék szempontjából figyelmen kívül hagyatnak, illetve csak az ilyen minőségben öt éven felül eltöltött idő fele számíttatik be. Az 1933. évi 1400. M. E. 11. §. 2. pontja minden ekkor már szolgálatban állott lelkész korpótlék igényét megszorítja, amennyiben kimondja, hogy a korpótlékre igényt adó szolgálati idő szempontjából az 1932 július 1-től 1933 június 30-ig terjedő időt figyelmen kívül kell hagyni.

A korpótléket is a V. K. M. engedélyezi s azt szolgálati uton előterjesztett kérvényben kell kérni az 5-ik szolgálati év (vagy 10, 15 stb.) betöltését követő július, vagy január 1-ig. Késedelmes bejelentés esetén a korpótlék csak a beérkezés napja után folyósíttatik. A korpótlék igényt csak az első alkalommal kell bejelenteni, a magasabb korpótlék osztályba már hivatalból teszik át a lelkészeket. A helyi jövedelem a korpótlék folyósításánál leszámíttatik.

A családi pótlékre való igényt házasságkötés esetén 30 napon belül kell bejelenteni s az a bejelentést követő hónap első napjától kezdve jár. Összege havi 18 Pengő. Minden gyermek után havi 18, illetve a 3-ik és következő gyermekek után havi 24 Pengő családi pótlék állapíttatott meg. Családi pótlékre különben a segédlelkészek is igényt tarthatnak, ha évi jövedelmük az 1920 Pengőt nem haladja meg.

Bármilyen kongrua igényt bélyegtelen kérvényben a Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumhoz kell előterjeszteni, de kizárólag szolgálati úton.

Fenti tudnivalókat az Egyetemes Konvent által az összes esperesi hivataloknak megküldött Tájékoztató füzetéből vettük, mely részletes utmutatással szolgál a kongrua ügyekben való eljárásokra nézve s az ügykezelésre nézve el nem mellőzhető előírásokat tartalmaz. Részletesen ismerteti a Tájékoztató az u. n. »kegyeleti államsegélyt« is, mely az elhunyt lelkészt megillető összegben három hónapig jár a feleségnek és a kiskorú árváknak. Továbbá a kongrua letiltásokról és külső fizetésekre való igénybevételéről.

Egységes felügyelet a református népiskolákban. A Református Egyetemes Konvent megalkotta az egységes református népiskolai felügyeleti szabályzatot és már az őszől kezdve e szerint gyakorolja a felügyeletet. A szabályzattal a református tanító-ság régi vágya ment teljesebbé. Tervezetét az Országos Református Tanítóegyesület elnöke, Ormós Lajos dolgozta ki. Legnagyobb jelentősége ennek az ujtásnak abban van, hogy egységes nevelésügyi elvek lerögztésével egységes utasítást ad a református népiskolák irányítására. Megállapítja, hogy az iskolai felügyelet nevelésügyi természetű, tehát az iskolalátogatást ne a sivár »ellen-örzés«, hanem a folytonos javítás szándéka jellemezze. Nemcsak azt akarja megállapítani, hogy az egyes iskolák és tanítók megoldják-e a hivatalosan eléjük szabott feladatokat, hanem arra törekszik, hogy minden egyes tanítót támogasson sajátos helyi nehézségeinek, feladatainak elvégzésében, a jó munkát végző tanítót megnyugtassa és többre buzdítsa; a kezdőt jóakarattal segítse, a célt vagy módszert eltévesztőt utbaigazítsa. Főfeladata a szabályzatnak, hogy érvényesítse a keresztyén jellemnevelés elvét s így az egyházi iskolák tényleg azt a többletet nyujtsák, amiből magának az egyháznak léte is táplálkozik. (M. É.)

A kultuszminiszter rendelete a tanítási idő napi kezdéséről. A Budapesti Közlöny legközelebbi számában jelenik meg a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a tanítási idő napi kezdetének megállapításáról szóló rendelete. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ebben a rendeletben a tankerületi királyi főigazgató, illetőleg a királyi tanfelügyelő hatáskörébe utalja annak a kérdésnek a megállapítását, hogy a téli hónapokban a rendkívüli időszámítás tartama alatt az iskolai tanítás reggeli kezdő pontja mikor legyen.

A reggeli kezdőpontot az iskolába járó gyermekek szülei többségének foglalkozására és munkarendjére, a helyi közlekedési viszonyokra, a világitóanyagokkal és eszközökkel való takarékosagra és különleges helyi szempontokra való tekintettel községenként kell egységesen megállapítani.

Debrecen református népiskoláiban mindennap imádkoznak Honvédeinkért. Most tartotta meg a folyó iskolai évben első közgyűlését a 100 tagu debreceni református tanyestület. A 63. dicséret eléneklése után Szendy István elnök nyitotta meg a gyűlést. Ma a tanítóra fokozott kötelességek várnak. A világ új életet akar, egész természetes, hogy az iskolának is új lelki alapot kell találniok. Önmehtagadó, közösségi munkára kérte az elnök a tanítóttestületet. Ma az élet tűrést, szenvedést jelent, de hitet és bátor szembenézést is parancsol, melyhez erőt ad mindnyájunknak az örökkévaló Isten. A megkapó beszéd után elnök a vöröskereszt kitüntetésekét nyújtotta át a kitüntetetteknek. Lelkesen tette magáévá v. Nagy Pál indítványát, hogy a harctéren küzdő hős honvédeink életéért minden nap imádkozzanak a növendékek. A közgyűlés további tárgyai a testület szervezeti ügyei voltak.

A közoktatásügyi igazgatás egyszerűsítése. A kultuszminiszter 1941 október 1-től kezdődően végrehajtotta a közoktatásügyi igazgatás egyszerűsítéséről szóló 1941. évi XII. t.-c.-t. Ezzel kapcsolatosan a kultuszminiszter felhívja az érdekeltek figyelmét az alábbiakra:

A kultuszminiszterhez beadott tanítói, dijnoki és szolgai alkalmazási kérelmek ez év szeptember 30-ával hatályukat veszítik. Az ilyen állás elnyerése iránt pályázók pályázati kérelmüket ahoz a tankerületi kir. főigazgatóhoz adják be, akinek tankerületében a pályázó lakik. Aki más tankerülethez pályázik, kérelmében feltűnően jelölje meg azt, hogy melyik tankerületbe szeretne álláshoz jutni. A tanítói alkalmazás iránti kérelmeket a tankerületi kir. főigazgatói és kir. tanfelügyelői hivatalokban beszerezhető kérdőíven kell előterjeszteni. Azoknak, akik a visszacsatolt keleti és erdélyi területen az 1941. évben, vagy régebben szereztek tanítói oklevelet, de még alkalmazást nem kaptak, továbbá azoknak, akik a visszacsatolt keleti és erdélyi területen tanítói oklevél nélkül pályáznak tanítói állásra és kérelmüket már beadták a kultuszminiszterhez, újabb kérelmet benyújtani nem kell. Hasonlóképpen hatályukat veszítik 1941 szeptember 30-ával a kultuszminiszterhez beadott áthelyezési kérelmek is. Az újabb áthelyezési kérelmeket ezentúl minden évben március hó 1-ig kell a tanároknak a középiskola, il-

letve középfoku iskola igazgatóságához, a tanítóknak pedig az illetékes kir. tanfelügyelőséghez benyújtani. A kultuszminiszter ezuttal is nyomatékosan felhívja a pályázók figyelmét arra, hogy a tanterületi kir. főigazgatóknak utasítást adott azoknak a kérvényeknek azonnali elutasítására, amelyeknek kedvező elintézése érdekében bárminemű közbenjárót vagy pártfogót (protektort) vesznek igénybe.

| HIREK |

Lelkészképesítő vizsga Debrecenben. Ünnepeyes keretek között és feltűnően jó eredménnyel zárult 20-án a debreceni lelkészképesítő vizsga. A 34 vizsgát tett jelölt közül 15 jeles, 11 jó és 8 elégséges eredménnyel végzett. A kibocsátó ünnepség meghatározó része volt a jelöltek eskütétele, mely után *dr D. Révész Imre* püspök intézett hozzájuk értékes beszédet. Szólt a mai élet küzdelmeiről, nehézségeiről, mely szinte arra kényszeríti az embert, hogy kihasználva minden lehetőséget, igyekezzen megteremteni magának azt a helyet, hol egyéni érdekeit a legjobban képviselheti. Sok út áll a lelkésznek indult ifjak előtt. Lesznek, akik más, fényesebbnek ígérkező pályán próbálnak majd elhelyezkedni, lesznek, akik mint politikusok, mint vezető férfiak óhajtanak szerepelni. Akadnak majd bizonyára olyanok is, akik csendben, a maguk kicsiny körében akarnak békés, nyugodt életet élni. Mindezek a lehetőségek jogosnak látszanak, de csak addig, míg rá nem eszmélünk arra, hogy semmi sem a magunké, hanem minden Istené. Az igazi lelkésznek nincs saját élete, saját programja, mert az ő programja és élete a Krisztus, családja pedig a Krisztus népe. Figyelmeztette a jelölteket, hogy lelkükben igyekezzenek idejében eltemetni az egyéni önzést, mert csak így élhetnek lelkipásztorhoz méltó életet. Ezután szívből jövő imában kérte Isten áldását az életbe elinduló lelkészekre. Hálát adott azért, hogy a romló világ felépítésére máris elküldte Isten az építőket. Végül áldással bocsátotta el őket.

(Tizzán ül.)

Vásárhelyi János erdélyi püspök a lelkipásztorokhoz intézett körlevelében kéri, hogy »a szórványban élő gyülekezeti tagok gyermekeit írják össze és ha szórványban élő gyermekek részére anyanyelvű oktatás nem biztosítható, jelentsék hogy a gyermekeket megfelelő internátusokban helyezték el«.

Gyülekezeti nap Bojton. Szeptember 7-én a nagyvárad-réti református egyházközség 11 főből álló küldöttsége látogatott el *dr Szabó Lajos* lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző vezetése mellett

Bojtra. A délelőtti Istentiszteleten dr Szabó Lajos lelkipásztor, hirdette az ígét. Istentisztelet után Zombory Sándor nagyváradi ref. ifj. elnök és a többi kiküldött a leány- és fiúifjúsághoz szólottak. Gaál Piroska leányszövetségi elnök pedig a vasárnapi iskolásokhoz. Délután gazdag nivóju vallásos ünnepélyt rendeztek a templomban, este pedig az iskolában kulturestet. A testvéri találkozó anyagi eredménye a nagyváradi »Hazatérés« ref. templomépítési célját képezte.

Felvételek a Gyárgondozónői tanfolyamra. A Budapest Székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága felügyelete alatt működő kétéves Gyárgondozónői tanfolyamára a felvételek megkezdődtek. Beiratkozás Baloghy Mária igazgatónőnél Budapest, II. Bimbó-ut 3. I. 5. Telefon: 357—182. Jelentkezni úgy személyesen, mint telefonon kizárólag reggel 8—10 óra között.

Felvételek a Kisanyák Iskolája tanfolyamra. A Budapest Székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága felügyelete alatt működő egyéves egészségügyi és pedagógiai tanfolyamára a felvételek megkezdődtek. Beiratkozás és felvilágosítás Baloghy Mária igazgatónőnél Budapest, II. Bimbó-ut 3. I. 5. — Telefon: 357—182. Ugy személyesen, mint telefonon kizárólag reggel 8—10 óra között lehet jelentkezni.

Missziói értekezlet Debrecenben. A Tiszántúli Református Egyesület misszió bizottsága a napokban tartotta szokásos évi ülését Debrecenben a Diakonissza intézet székházában. Ezen az ülésen már résztvettek a visszatért Királyhágómelléki egyházkerület esperesei és belmissziói előadói is. Az ülésen D. dr. Révész Imre püspök elnökölt és rendkívül szívélyes szavakkal köszöntötte a a visszatért egyházmegyék képviselőit.

A német protestáns lelkészek ugyancsak kiveszik részöket a frontszolgálatból. Az egyik német egyházi lap jelentése szerint a vaskereszt I. osztályát 329, II-ik osztályát 1100 lelkész nyerte el, egyéb kitüntetésekben pedig 710 lelkész részesült. A német lelkészek lapja minden számában közli az új hivatalos listákon szereplő hősi halott lelkészek és lelkész-gyermekek névsorát. A legutolsó szám 25 hősi halottról számolt be. Ezek között szerepelt egy pomerániai lelkipásztor három fia is. Mindhárom tiszt volt.

A Schaffhauseni egyháztanács jelentése szerint 1940-ben kilencen léptek ki az evangélikus egyházból. Ezek közül három személy az amerikai »Father Divine« szekta tagjai közé lépett. Ennek megalapítója tudvalevően egy igen zavaros multu és jelenü néger, kit hivei Messiásként imádnak,

A debreceni diakonusképző intézet záróvizsgáján öt jelölt tett bizonyoságot kitünő felkészültségéről. A vizsga befejezése után D. dr. Révész Imre püspök meglegedését fejezte ki. Szólt a theologushányról is melynek következtében az is megtörténhet, hogy a lelkipásztorok helyett is diakonusoknak kell szolgálniuk.

A Református egyház átvette a nagyváradi Szilágyi Erzsébet leánygimnázium épületét a kultuszminisztérium képviselőjének jelenlétében. Az átadásnál megjelent Sulyok István püspök, dr. Thury Kálmán táblai elnök, dr. vitéz Nadányi János biharmegyei alispán és Csernák Béla püspökhelyettes. A kultusz-kormány megbízottja dr. Kiss József debreceni tankerületi főigazgató szép beszédben üdvözölte a megjelenteket és méltatta a nagyváradi református püspökség hazafias ténykedéseit.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

3336—1941-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium 57.384—1941. sz. rendeletével összhangban elrendelem a következőket: Folyó évi szeptember 21-én lesz gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar, születésének 150 éves évfordulója. Ez az évforduló nagyon alkalmas arra, hogy a tanulóifjuság fogékonny lelkét közelebb hozza azokhoz a nemes eszményekhez, amelyeket gróf Széchenyi István hirdetett és amelyeknek szolgálatába állította egész életét. Izzó egyéniségének uralkodó eleme a magyar lelkeséggel párosult alkotó munka volt. Lobogó hazafiassága a magyarság örökkévalóságának gondolatát sugározta és szolgálta. Az általa hirdetett hazafias áldozatkészség és nemes példaadás, erényeinek ismertetése ifjuságunk előtt, napjaink világégése és nemzetünk sorsdöntő élet-halál harca közepette különösen időszerű. Ezért elrendelem, hogy ha még meg nem történt volna, egyházkerületünk valamennyi iskolájában megfelelő módon emlékezzenek meg gróf Széchenyi Istvánról, ismertessék életét, munkásságát és munkásságának későbbi eredményeit. Nagyvárad, 1941 szeptember 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3376—1941. sz. KÖRLEVÉL. *Nagytiszteletű esperesi és Tiszteletes lelkészi hivatalnak.* Tudomásvétele végett közlöm a magyarországi egyház egyetemes konventje 380—1941. sz. határozatát: »A dunamelléki egyházkerület tanácsa felterjeszti a katonai szolgálatra behívott lelkipásztorok helyettesítésének költségei tárgyában hozott 1940. évi szeptember hó 20-án, 12. számú határozatát. Az egyházkerületi tanács kimondja, hogy katonai szolgálatra behívott lelkipásztorok helyettesítési költségeit maguk tartoznak viselni.

Ugyanis a katonai szolgálatra behívott lelkipásztor, mint címzetes százados kapja a főhadnagyi illetményt a honvédségi pótdíj nélkül. Ez az illetmény 10 naponként 93 Pengő 83 tillér s 10 naponként 7 Pengő szálláspénz. Ez egy hónapban megfelel 300 Pengőnek. Mivel lelkipásztori javadalmát érintetlenül megkapja, illetményeiből fedezni tudja és fedezni kell a helyettesi költséget. Ezen határozatot egységes állásfoglalás végett felterjeszti az egyetemes konventre. Az egyetemes konvent a dunamelléki egyházkerület tanácsának határozatát hasonló intézkedés végett megküldi a többi egyházkerületeknek. Nagyvárad, 1941 szeptember 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületéből

május hó közepén

ELKÖLTÖZÖTT

Kossuth Lajos-utca

3 szám alá, a Református Lelkeszi
Nyugdíjintézet bérházába
(Biharmegyei Takarékpénztár épülete)

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATAL

Nagyvárad-Ujváros, Kálvin u.1.